

1771

Investigatio perturbationum quibus planetarum motus ob actionem eorum mutuam afficiuntur.

Leonhard Euler

Follow this and additional works at: <https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works>

 Part of the [Mathematics Commons](#)

Record Created:

2018-09-25

Recommended Citation

Euler, Leonhard, "Investigatio perturbationum quibus planetarum motus ob actionem eorum mutuam afficiuntur." (1771). *Euler Archive - All Works*. 414.

<https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works/414>

INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

*Quibus Planetarum motus ob actionem eorum
mutuam afficiuntur.*

Autore LEONARDO EULERO, Matheseos Pro-
fessore, Academiarum Parisiensis, Berolinensis &
Petropolitanæ Socio.

*Sidera quod tantis cleant se viribus æquis
In motu terræ plurima signa docent.*

Hæc Dissertatio meruit Præmium duplicatum anno M.DCC.LVI.

Prix de 1756.

A

PRÆFATIO.

PLANETAS non solum ad Solem secundum inversam distantiarum rationem duplicatam impelli, sed etiam simili ratione se mutuo incitare ex perturbationibus motuum Saturni & Jovis manifesto est perspectum. Cum enim Tabulæ Astronomicæ ita construi soleant, quasi planetæ ad solum Solem sollicitati secundum regulas Keplerianas in ellipsis revolverentur, si ex iis loca Saturni vel etiam Jovis definiantur ea nonnunquam ad plura minuta prima a veritate aberrareprehenduntur; neque jam ullum est dubium, quin isti errores ab actione mutua, qua hi duo planetæ se invicem impellunt, proficiantur. Reliquorum quidem planetarum motus ac præcipue terræ regulis illis Keplerianis magis est conformis, ac si quando errores in eorum motu à Tabulis occurrunt, incertum plerumque est, utrum illi vel non recte constitutis Tabularum elementis, vel ipsarum observationum imperfectioni cuiuspiam potius sint tribuendi, quam ipsi Theoriæ, cui Tabulæ innituntur. Interim tamen jam ipsa

tabularum ratio, qua pro quolibet planeta tam lineæ absidum quam lineæ nodorum motus peculiaris assignatur, manifestum indicium aberrationis cujusdam à Theoria continet: si enim planetæ nullam aliam impulsione præter eam qua secundum rationem quadrati distantiarum inversam ad solem urgentur, sustinerent, non solum circa solem tanquam focus perfectas describerent ellipses, sed etiam perpetuo in eodem plano ferrentur, axesque istarum ellipsium omnino fixi manerent; neque idcirco lineæ absidum neque lineæ nodorum ulli obnoxia foret mutationi, saltem respectu stellarum fixarum. Ad hanc quoque normam computatæ sunt à fretio Tabulæ Carolinæ, in quibus tam apheliis quam nodis singulorum planetarum in cœlo sidereo loca fixa assignantur; at vero insignis harum tabularum à veritate dissensus mox luculenter monstravit, huic hypothefi locum concedi non posse. Cum igitur certum sit tam aphelium quam lineæ nodorum cujusque planetæ motu peculiari per cœlum proferri, atque etiam respectu stellarum fixarum continuo mutari; minime amplius dubitare licet, quin præter eam vim constantem, qua singuli planetæ ad solem pelluntur, aliæ quoque vires in eos effectum quempiam exerant. Quemadmodum enim in Saturno & Jove præter alias perturbationes ab eorum ac-

tione mutua utriusque lineæ absidum & nodorum certus imprimi motus est inventus observationibus satis consentaneus, ita multo minus dubitare poterimus, quin similis variatio in apheliis & nodis reliquorum quoque planetarum ab eorum actione mutua proficiscatur, etiam si in cæteris motus horum planetarum elementis nulla alteratio perciperetur. Sunt autem effectus talium virium in loca apheliorum & nodorum ita comparati, ut etiam si sint minimi, tamen cum tempore continuo crescant, & post satis longum intervallum sensibiles evadant dum reliquæ perturbationes inde oriundæ sunt periodicæ, & post certas revolutiones iterum penitus in nihilum redigantur, unde fit ut si sint minimæ, percipi omnino non possint. Interim tamen Theoria motus telluris, cujus elementa per observationes Solis multo accuratius definire licet quam reliquorum planetarum, haud obscura talium minimarum perturbationum signa exhibet, dum excentricitas ejus orbitæ prouti alia atque alia tempestate per observationes investigatur, modo aliquantum major modo minor deprehenditur, quæ inconstantia ad integrum minutum assurgere videtur. Quibus perpensis palam omnino est non solum motum Saturni ac Jovis, sed etiam reliquorum planetarum ab aliis viribus præter eam qua lege constanti ad Solem

pelluntur, perturbari, earumque adeo effectum ab Astronomis manifesto esse observatum. Quamvis enim Astronomorum Princeps Halleyus Mercurii motum ab hujusmodi perturbationibus prorsus immunem sit arbitratus, propterea quod ob summam solis vicinitatem reliquorum planetarum vires præ vi Solis quasi evanescere crediderit, qua sententia fretus in tabulis suis etiam neque Aphelio Mercurii neque ejus lineæ nodorum motum ullum respectu stellarum fixarum adscripsit: tamen ex postremo potissimum transitu hujus planetæ per solem Astronomi didicerunt Halleyi Tabulas insigni emendatione ex hac parte indigere, dum aphelio Mercurii motum annum quasi $55''$, ejusque nodo $45''$ ratione æquinoxii tribui debere est compertum; ex quo manifestum est etiam Mercurium actiones reliquorum planetarum sentire ob easque certis perturbationibus esse obnoxium.

Cum igitur extra dubium sit positum planetas in se invicem attrahendo agere, dispiendum est quamnam rationem eorum vires respectu ad distantias habito sequantur. Ac præterquam quod constantia naturæ eandem legem quadratis distantiarum reciproce proportionalem, quam in Sole stabilitam cernimus, exigere videtur, Theoria Lunæ atque Satellitum Jovis & Saturni hanc suspicionem plenissime

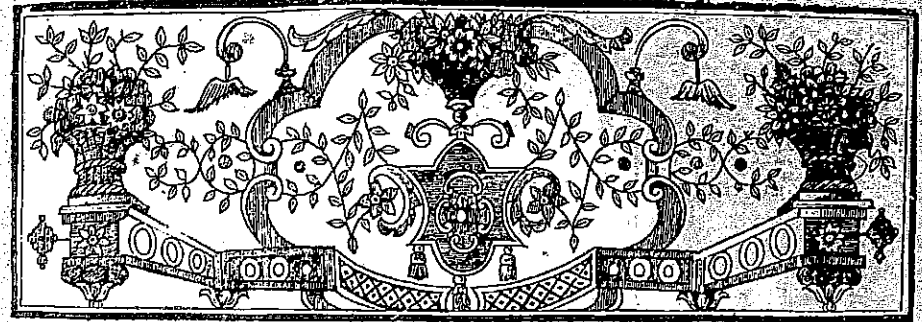
confirmat, ita ut amplius dubitare non liceat, quin Jupiter Saturnusque suos Satellites, & Terra Lunam ad se alliciant viribus quadratis distantiarum reciproce proportionalibus; & quamquam motus Apogei Lunæ aberrationem tantillam ab hac lege innuere esset visus, tamen à celeberrimo CLAIRAUT primum pulcherrimus consensus est evictus, ita ut jam audacter asseverare queamus non solum Solem sed etiam cunctos planetas vi attrahente esse prædictos, qua omnia corpora ad maximas etiam distantias remota ad se præcise secundum illam constantem legem attrahant. Quin etiam pari fere fiducia pronunciare licet, singulorum planetarum vires, quas ad distantias æquales exerunt, ipsorum massis esse proportionales, id quod communis centri gravitatis status postulare videtur: de cætero massam seu quantitatem materiæ, quam quisque planeta continet, aliunde nobis cognoscere non datur; nihilque impedit, quo minus id, cui vis absoluta cujusque planetæ revera est proportionalis, nomine massæ ejus designemus; hinc saltem nullus certe error est perimendus. Terra igitur perinde ac reliqui planetæ omnes non solum versus Solem, sed etiam versus singulos reliquos planetas viribus legi isti sacræ conformibus sollicitatur, à quibus sine dubio præter promotionem illam apheliorum & nodorum

aliæ vehementer exiguæ perturbationes efficiuntur, quarum inventio in Astronomia sine dubio maximi est momenti.

Hinc nascitur quæstio latissime patens ad Mechanicam referenda, qua determinatio motus plurium corporum, quæ se mutuo attrahant in ratione reciproca duplicata distantiarum, requiritur; cuius solutio eo ardentius est expetenda, quod omnia incrementa Astronomiæ, quæ adhuc desiderantur, ex ea derivanda videantur. Verum enodatio hujus quæstionis tot tantisque difficultatibus est involuta, ut si in genere spectetur, vires ingenii humani longe superare videatur; etsi enim casus duorum corporum facilem habeat solutionem, tamen statim ac tria assumuntur, nulla adhuc inventa sunt artificia, quorum ope ad motus determinationem pervenire licuerit, unde multo minus pro casu plurium corporum quicquam sperare possumus. Interim tamen cum perturbationes, quas planeta sibi mutuo inferunt, sint perquam exiguæ, neque eæ, quæ ab actione unius oriuntur, à reliquis affici sint censendæ; hinc non contemnendum subsidium, impetramus aliquid saltem in hoc arduo negotio præstandi, dum effectus singulorum planetarum seorsim investigare licebit, & quoniam sunt minimi, consuetis calculi approximationibus, quarum in hujusmodi quæstionibus uberrimus

uberrimus solet esse usus, totum negotium confici debet. In hunc etiam modum ILLUSTRIS ACADEMIA REGIA PARISINA istam quæstionem tractandam judicavit, cujus præceptis ut pro viribus satisfaciam, operam dabo, ut primo hoc abstrussum argumentum ex primis Mechanicæ fontibus dilucide evolvam; atque ad æquationes analyticas perducam: tum vero quibusnam modis ex iis aliquid per approximationes concludi queat, accuratius investigabo. Denique præcepta quæ elicuero, ad perturbationes motus terræ accommodabo, examinaturus, quantum singula hujus motus elementa ab actione reliquorum planetarum continuo immutentur, quod institutum sequentibus sectionibus absolvere conabor.

INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

*Quibus Planetarum motus ob actionem eorum
mutuam afficiuntur.*

SECTIO PRIMA.

Generalis investigatio motus corporis à viribus quibuscunque impulsæ.

S. I. SUMATUR pro lubitu cum planum, ad quod motus corporis referatur, quodque plano tabulæ representari concipiatur, tum vero in hoc plano linea recta fixa CA , atque in hac ipsa punctum fixum C , ubi quasi motus spectator sit constitutus. Jam ad quodvis tempus, ubicunque corpus motum versetur veluti in R , de ejus loco R in illud planum demittatur perpendiculum RQ , ita ut punctum Q ejus locum ad hoc planum relatum exhibeat, deinde etiam ex puncto fixo C ad ambo loca

B ij

FIG. I.

R & Q ducantur rectæ CR & CQ . Quo facto perspicuum est, si ad quodvis tempus assignare valeamus cum angulos ACQ & QCR , tum magnitudinem sive rectæ CQ sive CR , locum corporis R perfecte fore cognitum, indeque verum corporis motum innotescere; ita ut plena motus cognitio determinatione horum trium elementorum contineatur.

§. II. Hoc autem potissimum modo investigationem motus instituo, cum quod videtur maxime naturalis, tum vero præcipue quod ad consuetudinem Astronomorum, qua motus corporum cælestium considerare solent, imprimis est accommodatus. Namque si planum fixum tanquam planum eclipticæ spectemus, rectamque CA tanquam rectam ad ejus quodpiam punctum fixum directam, corpore moto in R existente, angulus ACQ ejus longitudinem, angulus vero QCR ejus latitudinem referet; & quemadmodum recta CR ejus distantiam veram à puncto C denotat, ita recta CQ distantiam ejus curtatam designabit, quarum alteram tantum in calculum introduxisse sufficiet. Vocemus igitur pro quovis tempore proposito,

I. Longitudinem corporis seu angulum $ACQ = \varphi$.

II. Latitudinem ejus seu angulum $QCR \dots = \psi$.

III. Distantiam curtatam seu rectam $CQ \dots = x$.

§. III. Cognitis vero his tribus elementis, omnia, quæ ad motus notitiam pertinent, definiri poterunt. Primo enim ex distantia curtata $CQ = x$ & latitudine $QCR = \psi$ habetur distantia vera $CR = \rho$ seu $CR = \frac{x}{\cos \psi}$ posito sinu toto constanter = 1. Tum vero

ipsa distantia corporis à plano erit $QR = x \tan \varphi$. Deinde si à puncto Q ad rectam fixam CA ducatur normalis QP , ex distantia curtata $CQ = x$ & longitu-

dine $ACQ = \varphi$, elicitur $CP = x \cos \varphi$ & $PQ = x \sin \varphi$; atque hoc modo pro loco puncti R , uti in Geometria fieri solet, ternas obtinemus coordinatas inter se rectangulas CP , PQ & QR . A quibus cum etiam investigatio mechanica incipiat, has lineas tantisper peculiaribus signis indicemus, quoad calculum ad illa primaria elementa perducere licuerit. Sit igitur $CP = x \cos \varphi = p$; $PQ = x \sin \varphi = q$ & $QR = x \tan \varphi = r$; sicque habebimus $x = \sqrt{pp + qq}$; $\cos \varphi =$

$$\frac{p}{\sqrt{pp + qq}}; \sin \varphi = \frac{q}{\sqrt{pp + qq}} \text{ \& } \tan \varphi = \frac{r}{\sqrt{pp + qq}}.$$

§. IV. Hæc autem motus elementa ex sollicitatione virium quarum actioni corpus fuerit subiectum, secundum præcepta mechanica determinari oportet. A quibus- cunque autem viribus corpus impellatur, eas semper per notam resolutionem ad ternas directiones determinatas revocare licet. Concipiamus igitur corpus à tribus viribus sollicitari, quarum prima urgeat secundum directionem RQ ad planum fixum normalem, binarum autem reliquarum directiones sint ipsi plano parallelæ; altera quidem habeat directionem distantie curtatæ QC parallelam, altera vero huic normalem, cui in plano fixo parallela sit recta QN ad CQ normalis. Istas vires statuamus acceleratrices, sive jam ad corporis massam applicatas, easque denotemus:

I. Vim acceleratricem secundum $QC = V$.

II. Vim acceleratricem secundum $QN = T$.

III. Vim acceleratricem secundum $RQ = R$.

Ita, ut, quomodo per has vires terna illa elementa φ , ψ & x determinentur, sit investigandum.

§. V. Cum autem regulæ mechanicæ ad ternas coordinatas normales, quarum directiones perpetuo maneat fixæ accommodatæ esse soleant, harum autem virium tertia tantum RQ cum una coordinatarum conveniat, dum

diarum reliquarum directiones QC & QN maxime sunt variables, & has ad directiones fixas revocari conveniet. Dabit igitur vis V resoluta:

$$\text{Secundum directionem } PC = V \cos. \phi$$

$$\& \text{ secundum } QP \text{ vim} = V \sin. \phi;$$

vis vero T simili modo resoluta:

$$\text{Secundum directionem } PC = -T \sin. \phi$$

$$\& \text{ secundum } QP \text{ vim} = T \cos. \phi.$$

Hinc itaque pro directionibus nostrarum ternarum coordinatarum PC , QP , & RQ obtinebimus tres vires acceleratrices sequentes quæ sunt:

$$\text{I. Vis acceleratrix secundum } PC = V \cos. \phi - T \sin. \phi$$

$$\text{II. Vis acceleratrix secundum } QP = V \sin. \phi + T \cos. \phi$$

$$\text{III. Vis acceleratrix secundum } RQ = R.$$

§. VI. Quoniam actio harum ternarum virium ad diminutionem coordinatarum respondentium tendit, accelerationes quæ corpori inde secundum easdem coordinatas inducuntur negativæ sunt concipiendæ. Cum igitur posito temporis elemento $= dt$, sint corporis celeritates secundum has coordinatas $\frac{dp}{dt}$; $\frac{dq}{dt}$ & $\frac{dr}{dt}$; si elementum temporis dt pro constanti assumamus, erunt ipsæ accelerationes secundum istas directiones $\frac{d^2p}{dt^2}$; $\frac{d^2q}{dt^2}$; $\frac{d^2r}{dt^2}$, quæ viribus illis acceleratricibus negative sumtis debent esse proportionales. Proportionalitate ergo, uti fieri solet, stabilita obtinebimus ternas sequentes æquationes.

$$\text{I. } ddp = -\frac{1}{2} dt^2 (V \cos. \phi - T \sin. \phi)$$

$$\text{II. } ddq = -\frac{1}{2} dt^2 (V \sin. \phi + T \cos. \phi)$$

$$\text{III. } ddr = -\frac{1}{2} R dt^2$$

quarum æquationum resolutione tota motus determinatio continetur.

§. VII. Jam iterum ambas vires V & T commode à se invicem separare licet, ut pateat quid utraque seorsim præster. Nam $I \times \cos. \phi + II \times \sin. \phi$ dat

$$ddp \cos. \phi + ddq \sin. \phi = -\frac{1}{2} V dt^2$$

Deinde $II \times \cos. \phi - I \times \sin. \phi$ præber hanc æquationem

$$ddq \cos. \phi - ddp \sin. \phi = -\frac{1}{2} T dt^2$$

at ex tertia vi R nascitur æquatio $ddr = -\frac{1}{2} R dt^2$.

Nunc igitur recordandum est nos supra posuisse

$$p = \cos. \phi; q = x \sin. \phi \& r = x \text{ tang. } \downarrow$$

unde loco quantitatum subsidiarum p , q , r , elementa nostra principalia ϕ , \downarrow & x in calculum introduci poterunt. Tres autem emergent æquationes, quæ propterea his tribus elementis definiendis sufficient: atque ita tota investigatio à principiis mechanicis ad Analysin puram traducetur.

§. VIII. Cum sit $p = \cos. \phi$ & $q = x \sin. \phi$ erit differentiendo;

$$dp = -dx \sin. \phi \& dq = dx \sin. \phi + x d \cos. \phi$$

denuoque differentiendo

$$ddp = -dx \sin. \phi - x d^2 \cos. \phi - x dd \sin. \phi$$

$$ddq = dx \sin. \phi + 2 dx d \cos. \phi - x d^2 \sin. \phi + x dd \cos. \phi$$

unde per combinationem elicitur

$$ddp \cos. \phi + ddq \sin. \phi = ddx - x d \phi^2$$

$$\& ddq \cos. \phi - ddp \sin. \phi = 2 dx d \phi + x dd \phi.$$

Valorem autem ipsius $r = x \text{ tang. } \downarrow$ nulla adhibita evolutione tantisper retineamus, donec compererimus, quomodo aptissime eum tractari conveniat. Hoc itaque pacto totum negotium ad resolutionem trium sequentium æquationum erit perductum:

$$\text{I. } ddx - x d \phi^2 = -\frac{1}{2} V dt^2$$

$$\text{II. } 2 dx d \phi + x dd \phi = -\frac{1}{2} T dt^2$$

$$\text{III. } d d, x \text{ tang. } \downarrow = -\frac{1}{2} R dt^2.$$

§. IX. Cum hæ æquationes sint differentiales secundi gradus, temporis differentiali dt sumto constante, primum dispiciendum est, quamnam proportionem differentialia prima $d\phi$, $d\psi$ & dx cum inter se tum ad temporis differentiale dt teneant, quod etsi sine introductione formularum integralium fieri nequit, quamdiu vires sollicitantes V , T & R in genere consideramus, tamen ex proportionem quæsitam minus perturbare sunt censendæ. Quin etiam in negotio quod suscipimus, ipsæ vires V , T & R quantitates incognitas, ϕ , ψ & x cum tempore t implicare reperientur, quominus earum separatio perfecta expectari poterit. Pro initio igitur contenti esse debemus, formulas nostras à contemplatione differentialium secundorum liberasse, & quocunque modo relationem differentialium primorum determinasse, ut deinceps, approximationum artificio in subsidium vocato, ipsarum quantitarum finitarum relationem inde colligere valeamus.

§. X. Tertiam quidem æquationem $dd. x \text{ tang. } \psi = -\frac{1}{2} R dt^2$ tantisper seponamus, postmodum investigaturi, quo modo ejus ratio convenientissime haberi queat; ambas igitur priores, quæ sunt:

$$\text{I. } ddx - x d\phi^2 = -\frac{1}{2} V dt^2 \text{ \& }$$

$$\text{II. } 2 dx d\phi + x dd\phi = -\frac{1}{2} T dt^2$$

accuratius perpendamus, ut inde relationem differentialium primorum dx , $d\phi$ & dt eliciamus. Ac primo quidem prius membrum secundæ æquationis si per x multiplicetur, redditur integrale, proditque

$$d(xx d\phi) = -\frac{1}{2} \int T x dt^2$$

$$\text{seu } xx d\phi = \frac{1}{2} dt (C - \int T x dt)$$

unde si vis T secundum directionem QN trahens evanescat, oritur æquabilis arcarum descriptio. Hinc autem patet eandem illam æquationem integrabilem reddi si multiplicetur non solum per x , sed etiam insuper per functionem

functionem quamcunque ipsius $xx d\phi$; Multiplicetur ergo per $x d\phi$; eritque integrale:

$$\frac{1}{2} x^4 d\phi^2 = -\frac{1}{2} dt^2 \int T x^3 d\phi;$$

$$\text{seu } x^4 d\phi^2 = dt^2 (A - \int T x^3 d\phi);$$

unde invenitur

$$dt^2 = \frac{x^4 d\phi^2}{A - \int T x^3 d\phi} \text{ \& } dt = \frac{xx d\phi}{\sqrt{A - \int T x^3 d\phi}}$$

§. XI. Cum igitur sit $xx d\phi^2 = \frac{dt^2}{x^2} (A - \int T x^3 d\phi)$; hoc valore in prima æquatione substituto habebimus:

$$ddx = dt^2 \left(\frac{A}{x^2} - \frac{1}{x^2} \int T x^3 d\phi - \frac{1}{2} V \right),$$

quæ per $2 dx$ multiplicata & integrata præbet:

$$dx^2 = dt^2 \left(B - \frac{A}{xx} - 2 \int \frac{dx}{x^2} \int T x^3 d\phi - \int V dx \right). \text{ At est } \\ - 2 \int \frac{dx}{x^2} \int T x^3 d\phi = \frac{1}{xx} \int T x^3 d\phi - \int T x d\phi$$

quo valore introducto erit:

$$dx^2 = dt^2 \left(B - \frac{A}{xx} + \frac{1}{xx} \int T x^3 d\phi - \int T x d\phi - \int V dx \right), \text{ vel } \\ x^2 dx^2 = dt^2 (Bxx - A + \int T x^3 d\phi - xx \int (T x d\phi + V dx)),$$

unde nanciscimur

$$dt = \frac{\pm x dx}{\sqrt{Bxx - A + \int T x^3 d\phi - xx \int (T x d\phi + V dx)}} \text{ \& }$$

$$d\phi = \frac{\pm dx \sqrt{A - \int T x^3 d\phi}}{x \sqrt{Bxx - A + \int T x^3 d\phi - xx \int (T x d\phi + V dx)}}$$

§. XII. Ambiguitas signorum, quam motus natura involvit, ita ab arbitrio nostro pender, ut positivum valeat, si motum ab eo loco, ubi corpus puncto fuit proximum, definire velimus, negativum vero si à distantia maxima discefferit. Quoniam igitur in Astronomia usus est, motum corporum à maxima distantia computare, valeat signum negativum, ut habeamus has duas æquationes:

$$dt = \frac{-x dx}{\sqrt{Bxx - A + \int T x^3 d\phi - xx \int (T x d\phi + V dx)}}$$

$$d\phi = \frac{-dx \sqrt{A - \int T x^3 d\phi}}{x \sqrt{Bxx - A + \int T x^3 d\phi - xx \int (T x d\phi + V dx)}};$$

Prix de 1756.

C

cujus posterioris loco & hæc primum inventa $d\phi = \frac{dt}{x} \sqrt{(A - \int T x; d\phi)}$ usurpari potest. Sunt autem A & B quantitates constantes, per duplicem integrationem inveniæ, quæ deinceps ad quemvis casum oblatae accommodari debent.

§. XIII. Quando vis normalis T evanescit, alteraque vis V ad C tendens per solam distantiam x determinatur, utraque æquatio habebit variables separatas, ita ut non solum differentialium dt & $d\phi$ ratio ad dx absolute possit assignari, sed etiam per integrationem ipsæ quantitates finitæ t & ϕ per distantiam x definiri: hocque ergo casu problematis solutio perfecta poterit exhiberi. Neque vero in genere hæc formulæ magis ad usum accommodari posse videntur. Sed contentos nos esse opporret, hoc pacto rationem differentialium dt , $d\phi$ & dx elicuisse. Quamvis enim adsint formulæ integrales $\int T x d\phi$, $\int T x; d\phi$, & $\int V dx$ hanc ipsam rationem involventes, ex tamen negotium approximationis non multum turbant, dummodo earum valores sint perquam exigui, propterea quod tunc sufficit rationes differentialium prope veras nosse. Verum ipsum approximationis negotium alias requirit considerationes, antequam cum successu suscipi queat, quas deinceps evolvemus.

§. XIV. Perductis igitur binis prioribus æquationibus differentio-differentialibus ad formulas simpliciter differentiales, quæ ad usum maxime videntur accommodatæ, tertiam quoque æquationem $ddr = -\frac{1}{r} R dt^2$ instituto convenientius transformare conemur. Quæ cum latitudinis \downarrow determinationem ob $r = x \text{ tang. } \downarrow$ contineat commodissime ea instituetur, si more apud Astronomos recepto lineam nodorum cum inclinatione orbitæ ad planum assumptum in calculum introducamus. Hunc in finem consideretur quovis momento planum, quod puncto fixo C & spatio à corpore jam jam percurrento

determinetur. Quodque pro isto saltem momento planum orbitæ appellare liceat. Sit igitur dum corpus versatur in R recta $C\Omega$ intersectio plani orbitæ & plani assumpti, quæ linea nodorum vocari solet, atque ad latitudinem \downarrow commodius investigandam ponamus:

- I. Longitudinem lineæ nodorum seu angulum $AC\Omega = \pi$,
- II. Inclinationem plani orbitæ ad planum assumptum $= G$;

quæ duo nova elementa tanquam utcumque variabilia contemplor.

§. XV. Ad inclinationem autem definiendam ex punctis R & Q ad lineam nodorum $C\Omega$ ducantur normales RS & QS , quarum inclinatio seu angulus QSR inclinationem metietur, ita ut sit $QSR = G$. Deinde ob angulum $\Omega C Q = \phi - \pi$ & $C Q = x$, erit $QS = x \sin. (\phi - \pi)$; unde sit $QR = x \sin. (\phi - \pi) \text{ tang. } G$. Cum igitur habeamus $QR = r = x \text{ tang. } \downarrow$, erit:

$$\text{tang. } \downarrow = \sin. (\phi - \pi) \text{ tang. } G;$$

sicque ex elementis ϕ , π & G , latitudo quæsitæ \downarrow reperietur. Quoniam autem loco latitudinis \downarrow duo nova elementa π & G æque ad locum corporis sequentem pertineant; unde differentiale ipsius \downarrow seu $\text{tang. } \downarrow$ idem prodire debet sive elementa ambo π & G sumantur constantia, sive ambo variabilia, ex qua proprietate relatio inter π & G innotescet, quæ locum quartæ æquationis sustinebit, si quidem jam quatuor elementa x , ϕ , π & G in calculo habemus.

§. XVI. Cum igitur positis π & G constantibus sit

$$d. \text{tang. } \downarrow = d\phi \cos. (\phi - \pi) \text{ tang. } G,$$

iisdem autem tanquam variables tractatis prodeat $d. \text{tang. } \downarrow = (d\phi - d\pi) \cos. (\phi - \pi) \text{ tang. } G + \sin. (\phi - \pi) d. \text{tang. } G$; his valoribus inter se æquatis obtinebimus

$$d. \text{tang. } G = \frac{d\pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)} \text{tang. } G,$$

$$\text{feu } \frac{d. \text{tang. } G}{\text{tang. } G} = \frac{d\pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)}.$$

Sufficit igitur longitudinem nodi π ejusque variationem determinavisse, indeque facile inclinatio orbitæ G definitur; est enim $\frac{d. \text{tang. } G}{\text{tang. } G}$ differentiale logarithmi ipsius G , quod si ita indicemus $d. l. \text{tang. } G$, erit

$$d. l. \text{tang. } G = \frac{d\pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)} = d\pi \cot. (\varphi - \pi).$$

Pater igitur nisi linea nodorum sit fixa ideoque $d\pi = 0$, inclinationem orbitæ continuis variationibus esse obnoxiam, quarum autem altera ex alteris facile definiri poterunt.

§. XVII. Propositum autem est invenire $d\pi$, cujus valor ob $r = x \text{tang. } \psi$ est: $ddx \text{tang. } \psi + 2dx d. \text{tang. } \psi + x dd. \text{tang. } \psi = -\frac{1}{2} R dt^2$. Verum invenimus:

$$\text{tang. } \psi = \sin. (\varphi - \pi) \text{tang. } G, \text{ atque}$$

$$d. \text{tang. } \psi = d\varphi \cos. (\varphi - \pi) \text{tang. } G; \text{ unde ob}$$

$$d. \text{tang. } G = \frac{d\pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)} \text{tang. } G, \text{ erit porro differen-}$$

tiando

$$dd. \text{tang. } \psi = dd\varphi \cos. (\varphi - \pi) \text{tang. } G - d\varphi (d\varphi - d\pi),$$

$$\sin. (\varphi - \pi) \text{tang. } G + \frac{d\varphi d\pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)} \text{tang. } G,$$

$$\text{five } dd. \text{tang. } \psi = dd\varphi (\cos. (\varphi - \pi) - d\varphi^2 \sin. (\varphi - \pi) + \frac{d\varphi d\pi}{\sin. (\varphi - \pi)}) \text{tang. } G.$$

Quibus valoribus substitutis, tertia æquatio inducet hanc formam:

$$\left\{ \begin{aligned} &+ ddx \sin. (\varphi - \pi) + 2dx d\varphi \cos. (\varphi - \pi) \\ &+ x dd\varphi \cos. (\varphi - \pi) - x d\varphi^2 \sin. (\varphi - \pi) + \frac{x d\varphi d\pi}{\sin. (\varphi - \pi)} \end{aligned} \right\} \text{tang. } G = -\frac{1}{2} R dt^2.$$

At ex binis prioribus æquationibus erat: $ddx - x d\varphi^2 = -\frac{1}{2} V dt^2$ & $2dx d\varphi + x dd\varphi = -\frac{1}{2} T dt^2$; sicque fiet:

$$\left(-\frac{1}{2} V dt^2 \sin. (\varphi - \pi) - \frac{1}{2} T dt^2 \cos. (\varphi - \pi) + \frac{x d\varphi d\pi}{\sin. (\varphi - \pi)} \right) \text{tang. } G = -\frac{1}{2} R dt^2, \text{ feu}$$

$$\frac{x d\varphi d\pi}{\sin. (\varphi - \pi)} = \frac{1}{2} dt^2 \left(V \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

§. XVIII. Ex viribus igitur sollicitantibus V , T & R quaterna nostra elementa x , φ , π & G ad quodvis tempus t per sequentes quaternas æquationes differentiales primi gradus determinantur.

$$\text{I. } dt = \frac{-x dx}{V(Bxx - A + fTx^3 d\varphi - xx f(Tx d\varphi + Vdx))}$$

$$\text{II. } d\varphi = \frac{dt}{xx} V(A - fTx^3 d\varphi).$$

$$\text{III. } d\pi = \frac{dt^2 \sin. (\varphi - \pi)}{2x d\varphi} \left(V \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

$$\text{IV. } d. l. \text{tang. } G = \frac{d\pi \cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)}, \text{ feu } d. l. \text{tang. } G = \frac{dt^2 \cos. (\varphi - \pi)}{2x d\varphi} \left(V \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

quæ æquationes in genere vix tractabiles reddi posse videntur, nisi certa quædam virium sollicitantium relatio accedat.

S E C T I O II.

Reductio harum formularum ad casum quo corpus imprimis ad punctum fixum urgetur vi in quadratis distantiarum reciproce proportionali, cujus respectu reliquæ vires sunt valde parvæ.

§. XIX. QUONIAM nobis est propositum in perturbationes motus planetarum quatenus ab eorum actione mutua oriuntur inquirere, tantum jam pro certo assumere licet, eorum motum, proxime saltem, regulis Keplerianis esse conformem ac perturbationes quas definiri oportet, vehementer esse exiguas. Moderatio igitur præcipua motus eorum efficitur à vi quadam ad punctum fixum secundum rationem reciprocam duplicatam distantiarum tendente, præ qua reliquæ vires quasi evanescant. Disserre enim fateri cogor, nisi huiusmodi vis inter reliquas vires sollicitantes longe emineat, nullo plane modo me perspicere, qua ratione ad aliqualem saltem motus cognitionem pertingere nobis liceat. Minime autem casui tribuendum videtur, quod huiusmodi motus, quorum investigatio vires nostras penitus superaret, etiam si æque facile existere potuissent, in mundo non deprehendantur.

FIG. I.

§. XX. Sit igitur C id punctum, ad quod vis illa principalis quadratis distantiarum reciproce proportionalis dirigatur, si quidem hætenus hoc punctum ab arbitrio nostro pendebat. Neque tamen hanc vim quadrato distantiae veræ RC reciproce proportionalem statuamus quoniam ejus reductio ad nostras formulas denuo

latitudinem involveret. Sed quoniam planum fixum semper ita assumere licet, ut corpus ab eo non nisi quam minime recedat, angulusque \downarrow perpetuus sit valde exiguus, casum ita stabiliamus; ut vis V secundum directionem QC sollicitans habeat partem eximiam quadrato distantiae $QC = x$ reciproce proportionalem, cujus respectu tam reliqua pars quam binæ reliquæ vires T & R pro minimis haberi queant. Statuamus igitur $V = \frac{ff}{xx} + S$ ita ut vires S , T & R præ vi $\frac{ff}{xx}$ quasi evanescant.

§. XXI. Posito autem $V = \frac{ff}{xx} + S$ erit $\int V dx = -\frac{ff}{x} + \int S dx$ & $xx \int V dx = -ffx + xx \int S dx$, quo valore in nostris formulis surrogato habebimus,

$$I. dt = \frac{-x dx}{V(Bxx + ffx - A + \int T x^3 d\varphi - xx(\int T x d\varphi + \int S dx))}.$$

$$II. d\varphi = \frac{\frac{dx}{xx} V(A - \int T x^3 d\varphi), \text{ seu } d\varphi = \frac{-dx(A - \int T x^3 d\varphi)}{xxV(Bxx + ffx - A + \int T x^3 d\varphi - xx(\int T x d\varphi + \int S dx))}.$$

$$III. d\pi = \frac{dt \cdot \sin.(\varphi - \pi)}{2x d\varphi} \times$$

$$\left(\frac{xx}{\int T x^3 d\varphi} \sin.(\varphi - \pi) + S \sin.(\varphi - \pi) + T \cos.(\varphi - \pi) - \frac{R}{\tan. G} \right).$$

$$IV. d.l. \tan. G = \frac{dx \cos.(\varphi - \pi)}{\sin.(\varphi - \pi)}, \text{ seu } d.l. \tan. G = \frac{dx \cos.(\varphi - \pi)}{2x d\varphi} \times$$

$$\left(\frac{ff}{xx} \sin.(\varphi - \pi) + S \sin.(\varphi - \pi) + T \cos.(\varphi - \pi) - \frac{R}{\tan. G} \right).$$

Unde latitudo \downarrow ita determinatur ut sit $\tan. \downarrow = \sin.(\varphi - \pi) \tan. G$. Hæque æquationes, quatenus termini litteras S , T & R involventes sunt minimi, ad institutum nostrum propius accommodari oportet.

§. XXII. Quo rationem parvitatis virium T & S facilius in calculum introducere queamus, contemnemur.

primum casum, quo istæ vires penitus evanescunt; binæque priores æquationes sequentem induent formam:

$$I. dt = \frac{-x dx}{\sqrt{Bxx + ffx - A}} \&$$

$$II. d\phi = \frac{dt \sqrt{A}}{xx} = \frac{-dx \sqrt{A}}{x \sqrt{Bxx + ffx - A}};$$

quarum evolutio ita est in promptu, ut introducendo quodam angulo ν , qui anomalia vera vocari solet, si ponatur $x = \frac{b}{1 - k \cos \nu}$, constantes illæ A & B per has novas b & k ita definiri queant, ut formula irrationalis $\sqrt{Bxx + ffx - A}$ evanescat sive angulus ν sit $= 0$ sive duobus rectis æqualis. Atque hinc oritur notissima motus elliptici ratio, pro quo littera b denotat semiparametrum elliptis & k ejus excentricitatem, seu focorum distantiam per axem transversum divisam. Accedentibus autem viribus minimis T & S motus aliquantillum ab hac lege discrepabit,

§. XXIII. Discrimen scilicet in hoc consistet, quod jam quantitates b & k non amplius futuræ sunt constantes, sed variabilitatem à viribus T & S oriundam implicent. Quamobrem ponamus $x = \frac{p}{1 - q \cos \nu}$, sitque

ut ante ν ejusmodi angulus, quo sive evanescente sive ad 180° crescente, distantia x fiat sive maxima sive minima: seu quod eodem redit ut fiat $dx = 0$, si sit $\sin. \nu = 0$. Cum igitur sit: $dx = -\frac{dt}{x} \times \sqrt{Bxx + ffx - A + fTx^3 d\phi - xx(fTx d\phi + fSdx)}$

formula irrationalis, posito $x = \frac{p}{1 - q \cos \nu}$, factorem $\sin. \nu$

involvere seu hujusmodi formam $W \sin. \nu$ habere debet: quod ut eveniat ipsæ quantitates variabiles p & q debito modo definiri conveniet. At posito præterquam

in formulis integralibus $x = \frac{p}{1 - q \cos \nu}$, habebimus: $dx = -\frac{dt}{p} \times \sqrt{Bpp + ffp(1 - q \cos \nu) - A(1 - q \cos \nu)^2 + (1 - q \cos \nu)^2 fTx^3 d\phi - pp(fTx d\phi + fSdx)}$.

§. XXIV. Evolvamus hanc formulam secundum $\cos. \nu$ hoc modo:

$$dx = -\frac{dt}{p} \sqrt{\begin{cases} Bpp + ffp - A + fTx^3 d\phi - pp(fTx d\phi + fSdx) \\ - ffpq \cos. \nu + 2Aq \cos. \nu - 2q \cos. \nu. fTx^3 d\phi \\ - Aqq \cos. \nu^2 + qq \cos. \nu^2 fTx^3 d\phi \end{cases}}$$

jam ut in signo radicali $\sin. \nu^2$ seu $1 - \cos. \nu^2$ involvatur, reddamus terminos ipsum $\cos. \nu$ continentis nihilo æquales, unde divisione per $2q \cos. \nu$ instituta sit:

$$-\frac{1}{2} ffp + A - fTx^3 d\phi = 0, \text{ seu } A - fTx^3 d\phi = \frac{1}{2} ffp,$$

hocque valore substituto orietur:

$$dx = -\frac{dt}{p} \sqrt{\begin{cases} Bpp + \frac{1}{2} ffp - pp(fTx d\phi + fSdx) \\ - \frac{1}{2} ffpqq \cos. \nu^2 \end{cases}}$$

Fiat porro:

$$Bpp + \frac{1}{2} ffp - pp(fTx d\phi + fSdx) = \frac{1}{2} ffpqq;$$

seu $\frac{1}{2} ffpqq = Bp + \frac{1}{2} ff - p(fTx d\phi + fSdx)$

quo facto habebitur:

$$dx = -\frac{dt}{p} \sqrt{(\frac{1}{2} ffpqq - \frac{1}{2} ffpqq \cos. \nu^2)} = -\frac{fq dt \sin. \nu}{V 2p}.$$

§. XXV. Posito ergo $x = \frac{p}{1 - q \cos \nu}$, ut p exprimat semiparametrum, & q excentricitatem elliptis, utramque ob perturbationes variabilem, atque ν anomaliam veram, hæ quantitates ita per vires T & S determinari debent ut sit:

$$p = \frac{2A - 2fTx^3 d\phi}{ff}, \&$$

$$qq = \frac{ff + 2Bp - 2p(fTx d\phi + fSdx)}{ff}$$

Cum autem hæ ipsæ quantitates, evanescentibus viribus T & S , evadant constantes, sicque earum valores quasi medii prodire debeant, ponantur hi $p = b$ & $q q = k k$, hincque constantes A & B instituto convenienter ita definientur ut sit:

$$b = \frac{2}{ff} \text{ seu } A = \frac{1}{2} b ff, \text{ \& } \\ k k = \frac{ff + 2 B b}{ff} \text{ seu } B = \frac{-ff(1-kk)}{2b}.$$

Hinc itaque habebimus:

$$p = b - \frac{2}{ff} \int T x^3 d\phi, \\ q q = 1 - \frac{(1-kk)p}{b} - \frac{2p}{ff} (\int T x d\phi + \int S dx).$$

§. XXVI. Valoribus igitur p & q ita stabilitis, ut earum variabilitas tantum à viribus T & S , quarum actio est valde parva, pendeat, obtinebimus inde:

$$\text{Ipsam distantiam curtatam } x = \frac{p}{1-q \cos v}, \\ \text{Ejusque differentiale } \dots dx = \frac{-f q d t \sin v}{V 2 p}.$$

Tum vero erit ut ante invenimus:

$$d\phi = \frac{dt}{xx} \sqrt{A - \int T x^3 d\phi} = \frac{dt}{xx} \sqrt{\frac{1}{2} b ff - \int T x^3 d\phi}, \\ \text{vel etiam } d\phi = \frac{f dt}{xx} \sqrt{\frac{1}{2} p} = \frac{f dt (1 - \cos v)^2}{p V 2 p}.$$

Sicque commodius differentialia dx & $d\phi$ per differentiale temporis dt habentur expressa. Hæ autem formulæ in locum binarum priorum æquationum (§. XXI) inventarum sunt substituendæ; quod vero ad binas posteriores attinet, quæ ad latitudinem spectant, eas deinceps seorsim considerabo, quia earum evolutio non tantis est subjecta difficultatibus. Hic igitur ita binis prioribus inhærebo, quasi binæ posteriores prorsus abessent.

§. XXVII. Verum conditio, quæ esse debet $dx = \frac{-f g d t \sin v}{V 2 p}$ existente $x = \frac{p}{1-q \cos v}$, novam determina-

tionem continet, quæ indolem anomalæ veræ v & quemadmodum ejus differentiale sit comparatum definiet. Cum enim sit $1 - q \cos v = \frac{p}{x}$ erit, differentiando

$$\text{\& pro } dx \text{ valorem } -\frac{f q d t \sin v}{V 2 p} \text{ substituendo:} \\ -d q \cos v + q d v \sin v = \frac{dp}{x} + \frac{f q d t \sin v}{xx} \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ seu} \\ q d v \sin v = \frac{dp}{x} + d q \cos v + \frac{f q d t \sin v}{xx} \sqrt{\frac{1}{2} p}.$$

Per valores autem pro p & q supra inventos, etiam harum quantitarum differentialia innotescunt: erit enim

$$dp = -\frac{2 T x^3 d\phi}{ff} = -\frac{T x dt}{f} \sqrt{2 p} \text{ ob } d\phi = \frac{f dt}{xx} \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ \&}$$

$$\frac{d \cdot q q}{p} = -\frac{dp}{pp} - \frac{2 T x d\phi}{ff} - \frac{2 S dx}{ff} = \\ \frac{T x dt}{f p p} \sqrt{2 p} - \frac{T dt}{f x} \sqrt{2 p} + \frac{2 S q d t \sin v}{f V 2 p}$$

substitutis pro dp , $d\phi$ & dx valoribus inventis. Quæ formula porro evoluta oritur:

$$\frac{2 q dq}{p} = -\frac{T q q x dt}{f p p} \sqrt{2 p} + \frac{T x dt}{f p p} \sqrt{2 p} - \frac{T dt}{f x} \sqrt{2 p} + \frac{2 S q d t \sin v}{f V 2 p}$$

quæ ob $p = x(1 - q \cos v)$ reducitur ad hanc formam:

$$dq = \frac{T x dt}{2 f p} (2 \cos v - q - q \cos v^2) \sqrt{2 p} + \frac{S p d t \sin v}{f V 2 p}$$

§. XXVIII. Cum igitur sit:

$$\frac{dp}{x} = -\frac{T dt}{f} \sqrt{2 p} = -\frac{2 T x dt (1 - q \cos v)}{2 f p} \sqrt{2 p} \text{ crit} \\ \frac{dp}{x} + dq \cos v = \frac{T x dt}{2 f p} (2 \cos v^2 + q \cos v - q \cos v^2 - 1) \sqrt{2 p} + \frac{S p d t \sin v \cos v}{f V 2 p}$$

hæc forma ob $1 - \cos v^2 = \sin v^2$ perducitur ad istam

$$\frac{dp}{x} + dq \cos v = -\frac{T x d t \sin v^2}{f V 2 p} (2 - q \cos v) + \frac{S p d t \sin v \cos v}{f V 2 p}$$

Dij

quo valore in superiori expressione pro $q dv \sin. v$ inventa substituto, divisione facta per $q \sin. v$, habebitur:

$$dv = \frac{f dt}{x^2} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{T x dt \sin. v}{f q \sqrt{2} p} (1 - q \cos. v) + \frac{S p dt \cos. v}{f q \sqrt{2} p}.$$

Hæc autem porro, ob $x(1 - q \cos. v) = p$, transit in formas sequentes:

$$dv = \frac{f dt}{x^2} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{T dt \sin. v}{f q} \sqrt{2} p - \frac{T x dt \sin. v \cos. v}{f \sqrt{2} p} + \frac{S p dt \cos. v}{f q \sqrt{2} p}, \text{ seu}$$

$$dv = \frac{f dt}{x^2} \sqrt{\frac{1}{2} p} - \frac{p dt (2 T \sin. v - S \cos. v)}{f q \sqrt{2} p} - \frac{T x dt \sin. v \cos. v}{f \sqrt{2} p}, \text{ vel etiam}$$

$$dv = \frac{f dt}{x^2} \sqrt{\frac{1}{2} p} + \frac{x dt (S \cos. v (1 - q \cos. v) - T \sin. v (2 - q \cos. v))}{f q \sqrt{2} p}.$$

§. XXIX. Quoniam porro est:

$$d\phi = \frac{f dt}{x^2} \sqrt{\frac{1}{2} p} \text{ \& } dx = - \frac{f q dt \sin. v}{\sqrt{2} p} \text{ erit:}$$

$$\int T x^3 d\phi = \iint T x dt \sqrt{\frac{1}{2} p}$$

$$\int T x dx = \iint \frac{T dt}{x} \sqrt{\frac{1}{2} p} \text{ \&}$$

$$\int S dx = - \iint \frac{S q dt \sin. v}{\sqrt{2} p}, \text{ ideoque}$$

$$\int T x d\phi + \int S dx = \iint \frac{dt}{\sqrt{2} p} (T(1 - q \cos. v) - S q \sin. v).$$

His igitur valoribus substituendis non solum formulæ integrales, quæ etiam nunc in calculum ingrediuntur, ad differentiale temporis reducuntur, sed etiam omnium quantitarum variabilium, quibus jam erit utendum, differentialia per idem temporis differentiale dt erunt expressa. Neque vero adhuc ulla approximatione sumus usi, unde hæc determinationes etiam locum habent, tametsi forte vires T & S non fuerint adeo exiguæ. Interim tamen parum subsidii inde consequi licet, nisi istæ vires valde fuerint parvæ.

§. XXX. Hæc autem formulæ maxime videntur idoneæ, ad motus aberrationes à regulis Kepplerianis definiendas; referuntur enim ad motum in ellipsi continuo

variabili tam ratione ejus parametri & excentricitatis quam situs lineæ absidum. Quovis enim tempore minimo motus corporis ita considerari potest, quasi fieret in ellipsi secundum regulas Keppleri, ac si pro quolibet tempore constet magnitudo istius ellipsis, ejusque excentricitas una cum situ lineæ absidum, ex formulis inventis verus corporis locus, quatenus ad planum assumptum refertur, assignari poterit. Assumo igitur ad tempus propositum t orbitæ ad planum nostrum fixum relata esse

I. Semiparametrum orbitæ $= p$;

II. Excentricitatem ejus $= q$,

III. Atque anomaliam veram corporis $= v$.

Unde cum longitudo corporis posita sit $= \phi$, longitudo absidis summæ definiatur angulo $= \phi - v$.

§. XXXI. Ex his igitur elementis ellipticis primo deducitur distantia curtara $CQ = x$ ope formulæ $x = \frac{p}{1 - q \cos. v}$; unde posito angulo $v = 0$ colligitur distantia absidis summæ $= \frac{p}{1 - q}$ & posito $v = 180^\circ$ distantia absidis imæ à puncto $C = \frac{p}{1 + q}$, quarum summa $\frac{2p}{1 - q^2}$ præbet axem transversum orbitæ ellipticæ, cujus proporeta semissis est $= \frac{p}{1 - q^2}$, & semissis distantia focorum $= \frac{p q}{1 - q^2}$; tum vero semi axis conjugatus erit $= \sqrt{\frac{p}{1 - q^2}}$. Deinde vero ipsa corporis longitudo seu angulus $ACQ = \phi$ ita per hæc elementa determinatur, ut sit:

$$d\phi = \frac{f dt}{x^2} \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ seu } d\phi = \frac{f dt (1 - q \cos. v)^2}{p \sqrt{2} p};$$

unde ea per integrationem elici poterit, dummodo lex constet, quæ quantitates variabiles p , q & v cum tempore mutantur, hanc autem variabilitatis legem jam eruimus,

§. XXXII. Si nullæ adessent vires perturbantes T & S , tam parameter orbitæ $2p$ quam excentricitas q essent quantitates constantes, atque anomalia vera v cum longitudine ϕ paria caperet incrementa; sicque ob $d\phi = dv = 0$, linea absidum immota maneret. Videamus igitur quales mutationes hæ quantitates subire debeant accedentibus istis viribus perturbatricibus T & S . Ac primo quidem ob $Tx^3 d\phi = fTx dt \sqrt{\frac{1}{2}p}$, tempusculo dt semiparametri p incrementum inventum est:

$$dp = -\frac{Tx dt}{f} \sqrt{\frac{1}{2}p} = -\frac{Tp dt \sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q \cos v)}$$

quod ergo tantum à vi T pendet, nisi quatenus variabilitas quantitarum q & v simul alteram vim S involvit. Hinc igitur erit:

$$\frac{dp}{p\sqrt{p}} = -\frac{T dt \sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q \cos v)} \quad \& \quad \frac{1}{\sqrt{p}} = \int \frac{T dt \sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q \cos v)}$$

seu cum medius valor ipsius p sit $= b$ erit:

$$\frac{1}{\sqrt{p}} = \frac{1}{\sqrt{b}} + \frac{1}{f\sqrt{b}} \int \frac{T dt}{1-q \cos v}$$

§. XXXIII. Secundo incrementum excentricitatis dq ita expressum invenimus pro tempusculo dt , ut sit:

$$dq = \frac{Tx dt (2 \cos v - q - q \cos v^2) + Sp dt \sin v}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}},$$

quo substituto pro x valore $\frac{p}{1-q \cos v}$ abit in

$$dq = \frac{p dt}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} \left(\frac{T}{1-q \cos v} (2 \cos v - q - q \cos v^2) + S \sin v \right), \text{ seu}$$

$$dq = \frac{dt}{f} \left(T \cos v + S \sin v + T \cdot \frac{\cos v - q}{1-q \cos v} \right) \sqrt{\frac{1}{2}p}, \text{ vel etiam}$$

$$dq = \frac{dt}{f} \left(2 T \cos v + S \sin v - \frac{T q \sin v^2}{1-q \cos v} \right) \sqrt{\frac{1}{2}p},$$

in qua formulâ ultimus terminus præ binis præcedenti-

bus erit valde parvus, si quidem excentricitas q non adeo fuerit notabilis. Cognitis igitur viribus T & S cum anomalia vera, hinc facile colligitur, quantum excentricitas intervallo minimi tempusculi dt immutetur, quemadmodum ex formula præcedente variatio semiparametri p inotescit.

§. XXXIV. Hinc etiam definiri potest variabilitas axis transversæ ellipsis, cum enim ejus semissis sit $= \frac{p}{1-q^2}$ erit ejus differentiale:

$$d \frac{p}{1-q^2} = \frac{(1-q^2) dp + 2pq dq}{(1-q^2)^2}$$

Quod si jam valores pro dp & dq inventi substituantur, reperitur reductione rite facta:

$$d \frac{p}{1-q^2} = -\frac{p dt \sqrt{\frac{1}{2}p}}{f(1-q^2)^2} (T - q(T \cos v + S \sin v)).$$

Quare si semi-axis transversus ponatur $= r$, ut sit $r = \frac{p}{1-q^2}$, ob $\frac{p \sqrt{\frac{1}{2}p}}{(1-q^2)^2} = rr \sqrt{\frac{1}{2}p}$, fiet

$$dr = -\frac{rr dt}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} (T - q(T \cos v + S \sin v)), \text{ seu}$$

$$\frac{-dr}{r} = d \frac{1}{r} = \frac{dt (T - q(T \cos v + S \sin v))}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}}$$

Unde, si semi-axis transversus medius ponatur $= a$, fiet

$$\frac{1}{r} = \frac{1}{a} + \int \frac{dt}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}} (T - q(T \cos v + S \sin v)).$$

§. XXXV. Denique mutatio instantanea lineæ absidum est indaganda, cujus longitudo cum sit $= \phi - v$, erit ejus incrementum tempusculo dt ortum $= d\phi - dv$. Verum invenimus:

$$d\phi = \frac{f dt}{x^3} \sqrt{\frac{1}{2}p} = \frac{f dt (1-q \cos v)^2}{p\sqrt{\frac{1}{2}p}} \quad \&$$

$$dv = \frac{f dt}{x^3} \sqrt{\frac{1}{2}p} + \frac{x dt (S \cos v (1-q \cos v) - T \sin v (2-q \cos v))}{f\sqrt{\frac{1}{2}p}}, \text{ seu}$$

$$dv = d\phi + \frac{dt}{f\dot{q}} \left(S \cos. v - \frac{T(2 - q \cos. v) \sin. v}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{\frac{1}{2} p}.$$

Unde colligimus

$$d\phi - dv = \frac{dt}{f\dot{q}} \left(\frac{T(2 - q \cos. v) \sin. v}{1 - q \cos. v} - S \cos. v \right) \sqrt{\frac{1}{2} p} =$$

$$\frac{dt}{f\dot{q}} \left(\frac{T \sin. v}{1 - q \cos. v} + T \sin. v - S \cos. v \right) \sqrt{\frac{1}{2} p}, \text{ five}$$

$$d\phi - dv = \frac{dt}{f\dot{q}} \left(2 T \sin. v - S \cos. v + \frac{T q \sin. v \cos. v}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{\frac{1}{2} p}.$$

Hinc igitur patet motum lineæ absidum eo fieri notabiliorem, quo minor fuerit excentricitas q ; qua evanescente etiam in infinitum abire videtur. Verum notandum est, quo minor fuerit excentricitas, eo minus referre verum lineæ absidum locum nosse.

§. XXXVI. Postremo ad eadem elementa reducere poterimus æquationum principalium (§. XXI) binas posteriores; cum enim sit $d\phi = \frac{f dt}{x^2} \sqrt{\frac{1}{2} p}$ erit $\frac{dt}{x^2} = \frac{r dt}{f \sqrt{\frac{1}{2} p}}$, mutationes momentaneæ, quas cum linea nodorum tum inclinatio orbitæ ad planum fixum subibunt, ita per tempusculum minimum dt erunt expressæ:

$$d\pi = \frac{x dt \sin. (\varphi - \pi)}{f \sqrt{\frac{1}{2} p}} \left(\frac{ff}{xx} \sin. (\varphi - \pi) + S \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right)$$

$$d \text{ tang. } G = \frac{x dt \cos. (\varphi - \pi)}{f \sqrt{\frac{1}{2} p}} \left(\frac{ff}{xx} \sin. (\varphi - \pi) + S \sin. (\varphi - \pi) + T \cos. (\varphi - \pi) - \frac{R}{\text{tang. } G} \right).$$

Unde latitudo ψ ita definitur ut sit $\text{tang. } \psi = \sin. (\varphi - \pi) \text{ tang. } G$.

Hic quidem partes adsunt à viribus perturbatricibus non pendentes, verum hoc inde venit, quod vim quadratis distantiarum reciproce proportionalem in plano fixo assumimus. Si enim ea, uti rei natura postulat, secundum distantiam veram RC assumatur, istæ partes à vi $\frac{R}{\text{tang. } G}$ tollentur, id quod in applicatione fiet manifestum.

SECTIO III.

SECTIO III.

Investigatio Virium quibus motus Planetæ principalis ab actione alius Planetæ perturbatur.

§. XXXVII. CUM perturbaciones, quibus planetæ principales se mutuo afficiunt, sint vehementer parvæ, dum uniuscujusque planetæ perturbaciones investigamus, motum reliquorum tanquam regulis Kepleri perfecte conformem spectare licebit: tantillus enim error, qui hac ratione in motu planetæ perturbantis admittitur, in effectu multo minorem, hoc est evanescentem producere est censendus. Quoniam igitur quæstio ad planetas principales adstringitur, punctum fixum C in centro solis assumi conveniet; & quia motus planetæ perturbantis in plano fieri potest judicari, hoc ipsum planum pro plano illo fixo, ad quod motum planetæ turbati referre constituimus, commodissime assumemus. Cum enim invenerimus, quomodo motus istius planetæ respectu hujus plani immutetur, facile erit perturbaciones ad quodvis aliud planum in cælo fixum traducere, sicque inconstantiam, cui planum orbitæ planetæ perturbantis est obnoxium, exuere.

§. XXXVIII. Conveniat igitur planum tabulæ cum plano orbitæ planetæ perturbantis, in quo C sit centrum solis, & CA recta inde ad fixum cæli punctum ducta, unde longitudes numerentur. Ad datum ergo tempus t planeta perturbans sit in hujus plani puncto V , a quo ductâ rectâ CV , ponatur:

Prix de 1756.

E

Fig. II.

I. Distantia hujus planetæ à sole . . . $CV = y$ II. Longitudo ejus seu angulus ACV . . . $= \theta$

Quod si ergo vis, qua hic planeta in V ad solem urgetur sit $= \frac{f}{y^2}$, ejusque orbitæ semi latus rectum, seu semi-parameter $= c$, ejus excentricitas $= e$, & anomalia vera $= u$, erit per formulas supra inventas:

$$y = \frac{c}{1 - e \cos u}; \text{ \& } d\theta = du = \frac{f dt}{y^2} \sqrt{\frac{1}{2} c} = \frac{f dt (1 - e \cos u)^2}{c y^2 c};$$

unde fit $dy = - \frac{c e du \sin u}{(1 - e \cos u)^2} = - \frac{e f dt \sin u}{y^2 c}$; sicque hæc differentialia ad elementum temporis dt habemus reducta.

§. XXXIX. Alter jam planeta, cujus perturbationes motus indagamus, extra hoc planum reperiatur in R unde ad id ducto perpendicularo RQ , junctisque rectis RC & QC , sit ut ante:

I. Ejus distantia à sole curvata seu recta $CQ = x$ II. Longitudo ejus seu angulus ACQ . . . $= \phi$ III. Latitudo ejus seu angulus QCR . . . $= \psi$ Unde fit ejus distantia à sole vera . . . $= \frac{x}{\cos \psi}$

Verum pro latitudine considerentur linea nodorum $C\Omega$ & inclinatio orbitæ ad planum orbitæ prioris planetæ, sitque

IV. Longitudo nodi ascendentis seu angulus $AC\Omega = \pi$ V. Inclinatio orbitæ seu angulus QSR . . . $= G$

ex quibus elementis latitudo, ita exprimitur, ut sit

$$\text{tang. } \psi = \sin. (\phi - \pi) \text{ tang. } G.$$

Quod si porro jungantur rectæ QV & RV , erit

$$QV = \sqrt{(xx + yy - 2xy \cos. (\phi - \theta))}, \text{ \& }$$

$$VR = \sqrt{\left(\frac{xx}{\cos^2 \psi} + yy - 2xy \cos. (\phi - \theta)\right)} = z$$

ponamus enim brevitatis gratia hanc distantiam $VR = z$.

§. XL. Cum jam planeta R tam ad solem quam ad alterum planetam V attrahatur in ratione reciproca duplicata distantiarum, sit utraque vis ita comparata, ut ad distantiam d habeatur

$$\text{vis acceleratrix ad solem tendens. . . } = \frac{E}{d^2},$$

$$\text{vis acceleratrix ad planetam tendens . . . } = \frac{F}{d^2}.$$

Hinc itaque planeta in R urgebitur

$$\text{primo ad solem secundum } RC \text{ vi} = \frac{E \cos. \psi^2}{xx},$$

$$\text{deinde ad planetam in } V \text{ secundum } RV \text{ vi} = \frac{F}{zz}.$$

Quoniam vero ipse sol quoque ad planetam V sollicitatur secundum CV vi acceleratrice $= \frac{F}{yy}$, ut solem in quiete retineamus hæc vis secundum directionem contrariam QV in planetam R transferri debet, hincque iste præterea sollicitabitur:

$$\text{Secundum directionem } QV \text{ vi} = \frac{F}{yy}.$$

Quin etiam ipse planeta V omnino ad solem urgeri censendus est secundum VC vi $= \frac{E + F}{yy}$, quam modo posueramus $= \frac{ff}{yy}$.

§. XLI. Nunc vero ante omnia vires planetam R sollicitantes revocari debent ad directiones QC , QN & RQ , ut inde valores virium assumptarum V , T & R obtineantur. Ac primo quidem vis secundum RC $= \frac{E \cos. \psi^2}{xx}$ præbet

$$\text{Secundum directionem } QC \text{ vim} = \frac{E \cos. \psi^2}{xx} \text{ pro vi } V,$$

$$\text{Secundum directionem } RQ \text{ vim} = \frac{E \sin. \psi \cos. \psi}{xx} \text{ pro vi } R,$$

E ij

Secunda vis secundum $RV = \frac{F}{x^2}$, ob $QR = x \tan \phi$,
& $VR = z$, præbet

Secundum directionem RQ vim $= \frac{F \cdot QR}{z^3} = \frac{F x \tan \phi}{z^3}$ pro R ,

Tum vero secundum QV vim $= \frac{F \cdot QV}{z^3}$ quæ, ob

$$QV \cos. CQV = -y \cos. (\phi - \theta) + x \text{ \& }$$

$$QV \sin. CQV = y \sin. (\phi - \theta),$$

reducitur ad binas sequentes

Secundum QC vim $= \frac{F}{z^3} (y \cos. (\phi - \theta) - x)$ pro vi V ,

Secundum QN vim $= \frac{F y \sin. (\phi - \theta)}{z^3}$ pro vi T ;

Denique tertia vis secundum $QV = \frac{F}{z^3}$, ob $CQV = \phi - \theta$, dat

Secundum QC vim $= \frac{F \cos. (\phi - \theta)}{y y}$ pro vi V ,

Secundum QN vim $= \frac{-F \sin. (\phi - \theta)}{y y}$ pro vi T .

§. XLII. Colligamus singulas has vires ad directiones QC , QN & RQ reductas, atque habebimus

$$\text{Vim } V = \frac{E \cos. \phi^2}{x x} + \frac{F x}{z^3} - F y \left(\frac{1}{z^3} - \frac{1}{y^3} \right) \cos. (\phi - \theta),$$

$$\text{Vim } T = F y \left(\frac{1}{z^3} - \frac{1}{y^3} \right) \sin. (\phi - \theta),$$

$$\text{Vim } R = \frac{E \sin. \phi \cos. \phi^2}{x x} + \frac{F x \tan \phi}{z^3};$$

nihilque superest, nisi ut hæc expressiones in locum litterarum V , T & R substituantur. Quoniam vero angulus ϕ semper est valde parvus, ejus cosinus proxime ad unitatem accedet; unde cum posuerimus $V = \frac{E}{x x} + S$, ita ut sit

$$S = \frac{-E \phi^2}{x x} + \frac{E \cos. \phi^2}{x x} + \frac{F x}{z^3} - F y \left(\frac{1}{z^3} - \frac{1}{y^3} \right) \cos. (\phi - \theta),$$

pro ff assumi poterit E ; & quamquam ante invenimus $ff = E + F$, tamen quantitas F præ E tam est exigua, ut nullus plane error sit metuendus; si ponamus $ff = E$; ita ut habeamus:

$$S = \frac{-E(1 - \cos. \phi^2)}{x x} + \frac{F x}{z^3} - F y \left(\frac{1}{z^3} - \frac{1}{y^3} \right) \cos. (\phi - \theta).$$

§. XLIII. Antequam autem hujus reductionis rationem habeamus, substitutio virium V , T & R in æquationibus variationem lineæ nodorum & inclinationis continentibus commodè fieri poterit, quæ eo magis est notatu digna, quod uti jam innuimus termini à vi perturbatrice non pendent destruantur. Cum enim

$$\text{sit } \tan. G = \frac{\tan. \phi}{\sin. (\phi - \pi)}, \text{ factoris } V \sin. (\phi - \pi) +$$

$$T \cos. (\phi - \pi) = \frac{R}{\tan. G}, \text{ qui illas expressiones ingre-$$

ditur, valor satis concinne definietur, habebitur namque:

$$V \sin. (\phi - \pi) = \frac{E \cos. \phi^2}{x x} \sin. (\phi - \pi) + \frac{F x}{z^3} \sin. (\phi - \pi) -$$

$$F y \left(\frac{1}{z^3} - \frac{1}{y^3} \right) \cos. (\phi - \theta) \sin. (\phi - \pi),$$

$$T \cos. (\phi - \pi) = F y \left(\frac{1}{z^3} - \frac{1}{y^3} \right) \sin. (\phi - \theta) \cos. (\phi - \pi),$$

$$\left(-\frac{R}{\tan. G} \right) = \frac{-E \cos. \phi^2}{x x} \sin. (\phi - \pi) - \frac{F x}{z^3} \sin. (\phi - \pi);$$

Quare cum sit $-\cos. (\phi - \theta) \sin. (\phi - \pi) + \sin. (\phi - \theta)$

$$\cos. (\phi - \pi) = -\sin. (\theta - \pi), \text{ erit } V \sin. (\phi - \pi) +$$

$$T \cos. (\phi - \pi) - \frac{R}{\tan. G} = -F y \left(\frac{1}{z^3} - \frac{1}{y^3} \right) \sin. (\theta - \pi).$$

§ XLIV. Perspicuum ergo est totam hanc expressionem, qua variatio in lineâ nodorum & inclinatione determinatur, unice à vi perturbante F pendere, care-

risque paribus sinui anguli $\theta - \pi$, qui oritur longitudinem nodi π a longitudine planetæ turbantis θ subtrahendo, esse proportionalem. Quodsi ergo ut ante semiparametrum orbitæ planetæ R ponamus $= p$, ex §. XXXVI, pro variatione tam lineæ nodorum, quam inclinationis, sequentes nanciscemur æquationes:

$$d\pi = - \frac{Fxy dt \sin. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi)}{fV^2 p} \left(\frac{1}{x^2} - \frac{1}{y^2} \right),$$

$$d.L. tang. G = - \frac{Fxy dt \cos. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi)}{fV^2 p} \left(\frac{1}{x^2} - \frac{1}{y^2} \right);$$

Ubi imprimis est memorabile has expressiones tanto simpliciores prodiisse. Quamvis autem eadem facilius ex ipsa virium sollicitantium indole erui potuissent, tamen earum derivationem ex formulis generalibus petere convenientius est visum.

§. XLV. Progrediamur ergo ad reliquas perturbaciones, & cum posuerimus pro orbita planetæ R turbata:

$$\text{Semiparametrum} \dots \dots \dots = p,$$

$$\text{Excentricitatem} \dots \dots \dots = q,$$

$$\text{Et anomiliam veram} \dots \dots \dots = v; \text{ ita ut sit}$$

$$x = \frac{p}{1 - q \cos. v} \text{ \& } dx = \frac{-fq dt \sin. v}{V^2 p},$$

primo variationem parametri ita invenimus expressam

$$dp = - \frac{Tx dt}{f} \sqrt{2p} = - \frac{Tp dt V^2 p}{f(1 - q \cos. v)},$$

quæ ideoque hanc induet formam:

$$dp = - \frac{Fxy dt \sin. (\varphi - v)}{f} \left(\frac{1}{x^2} - \frac{1}{y^2} \right) \sqrt{2p},$$

neque enim adhuc pro x, y & z valores supra designatos substitui conveniet, quia illi non solum jam sunt

cogniti, sed etiam eorum differentialia per dt exhiberi possunt.

$$\text{ob } y = \frac{c}{1 - e \cos. u}, d\theta = du = \frac{fdt}{yy} \sqrt{\frac{1}{2}c}, \text{ \&c.}$$

$$dy = - \frac{fec dt \sin. u}{V^2 c}.$$

§. XLVI. Secundo excentricitatis q variatio §. XXXIII est inventa

$$dq = \frac{dt}{f} \left(T \cos. v + S \sin. v + T \frac{\cos. v - q}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{\frac{1}{2}p}, \text{ seu}$$

$$dq = \frac{dt}{f} \left(2T \cos. v + S \sin. v - \frac{Tq \sin. v^2}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{\frac{1}{2}p},$$

ubi recordari debemus esse:

$$S = \frac{-E(1 - \cos. \psi)}{xx} + \frac{Fx}{z^2} - Fy \left(\frac{1}{x^2} - \frac{1}{y^2} \right) \cos. (\varphi - \theta), \text{ \&c.}$$

$$T = Fy \left(\frac{1}{x^2} - \frac{1}{y^2} \right) \sin. (\varphi - \theta);$$

quorum valorum substitutionem fieri non est opus: quod cum etiam in reliquis commode fieri nequeat, eas apponamus ut invenimus §. XXXV. Tertio scilicet pro motu lineæ absidum obtinuimus

$$d\varphi - dv = \frac{dt}{f} \left(2T \sin. v - S \cos. v + \frac{Tq \sin. v \cos. v}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{\frac{1}{2}p};$$

$$\text{\& quia } d\varphi = \frac{fdt}{xx} \sqrt{\frac{1}{2}p} = \frac{fdt(1 - q \cos. v)^2}{p.V^2 p},$$

erit incrementum momentaneum anomalæ veræ

$$dv = \frac{fdt}{f} \sqrt{\frac{1}{2}p} - \frac{dt}{f} \left(2T \sin. v - S \cos. v + \frac{Tq \sin. v \cos. v}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{\frac{1}{2}p}.$$

§. XLVII. Nunc autem elementum temporis dt eliminari conveniet, cujus loco commodissime motus medius solis sive terræ introducitur. Ponamus ergo distantiam mediam terræ a sole esse $= a$, hocque motu medio absolvi tempusculo dt angulum $= d\omega$.

Quoniam hoc casu excentricitas adest nulla, visque ad solem tendens est $= \frac{ff}{aa} = \frac{n}{aa}$, erit ex principiis ante stabilitis: $d\omega = \frac{fdt}{aa} \sqrt{\frac{1}{2}a} = \frac{fdt}{a\sqrt{2a}}$ ideoque $fdt = a d\omega \sqrt{2a}$, &

$$\frac{dt}{f} = \frac{a d\omega \sqrt{2a}}{ff} = \frac{a d\omega \sqrt{2a}}{E}.$$

Tempore ergo absoluto t eliminato, ejusque loco angulo ω quem sol motu medio interea absolvit, nostrae formulæ differentiales omnes ad elementum istius motus medii $d\omega$ reduci poterunt. Ac si insuper ponatur $F = nE$, ubi n semper fractionem vehementer parvam denotabit, erit $\frac{1}{E} = ny \left(\frac{1}{x^3} - \frac{1}{y^3} \right) \sin. (\varphi - \theta)$,

$$\frac{S}{E} = - \frac{(1 - \cos. \varphi^1)}{x\pi} + \frac{n\pi}{x^3} - ny \left(\frac{1}{x^3} - \frac{1}{y^3} \right) \cos. (\varphi - \theta)$$

§. XLVIII. Substituto ergo pro dt isto valore, habebimus primo pro planeta perturbante:

$$d\theta = du = \frac{ad\omega}{xy} \sqrt{ac}; \text{ \& } dy = -aed\omega \sin. u \sqrt{\frac{a}{c}},$$

at pro planeta perturbato:

$$d\varphi = \frac{ad\omega}{xx} \sqrt{ap}; \text{ \& } dx = -aqd\omega \sin. v \sqrt{\frac{a}{p}} \text{ porroque}$$

$$dp = -\frac{T}{E} 2axd\omega \sqrt{ap} = -2naxyd\omega \left(\frac{1}{x^3} - \frac{1}{y^3} \right) \sin. (\varphi - \theta) \sqrt{ap},$$

$$dq = ad\omega \left(\frac{2T}{E} \cos. v + \frac{S}{E} \sin. v - \frac{T}{E} \frac{q \sin. v^2}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{ap},$$

$$d\varphi - dv = \frac{ad\omega}{q} \left(\frac{2T}{E} \sin. v - \frac{S}{E} \cos. v + \frac{T}{E} \frac{q \sin. v \cos. v}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{ap}, \text{ \& }$$

$$dv = \frac{ad\omega}{xx} \sqrt{ap} - \frac{ad\omega}{q} \left(\frac{2T}{E} \sin. v - \frac{S}{E} \cos. v + \frac{T}{E} \frac{q \sin. v \cos. v}{1 - q \cos. v} \right) \sqrt{ap}.$$

Si ulterius semi-axis transversus $\frac{p}{1 - q}$ ponatur $= r$, erit

$$dr = \frac{-2arrd\omega \sqrt{a}}{vp} \left(\frac{T}{E} - \frac{T}{E} q \cos. v - \frac{S}{E} q \sin. v \right),$$

uti ex §. XXXIV colligere licet,

§. XLIX.

§. XLIX. Simili modo & mutationes, quas linea nodorum & inclinatio orbitæ tempusculo, quo sol secundum medium motum per angulum $d\omega$ progreditur subeunt, exprimi poterunt. Posito enim $F = nE$, & solis distantia media à terra $= a$, quoniam invenimus:

$$\frac{dt}{f} = \frac{nad\omega \sqrt{2a}}{E} \text{ erit } \frac{Fdt}{f} = nad\omega \sqrt{2a}, \text{ \& } \frac{Fdt}{f\sqrt{2p}} = nad\omega \sqrt{\frac{a}{p}};$$

formulæ supra exhibitæ abibunt in has:

$$d\pi = -naxyd\omega \cos. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi) \left(\frac{1}{x^3} - \frac{1}{y^3} \right) \sqrt{\frac{a}{p}}.$$

$$d. l. \text{ tang. } G = -naxyd\omega \cos. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi) \left(\frac{1}{x^3} - \frac{1}{y^3} \right) \sqrt{\frac{a}{p}}.$$

Cum autem valor ipsius $d\pi$ jam fuerit inventus, erit succinctius

$$d. l. \text{ tang. } G = \frac{d. \text{ tang. } G}{\text{tang. } G} = d\pi \frac{\cos. (\varphi - \pi)}{\sin. (\varphi - \pi)}.$$

Per has igitur formulas omnium quantitatum, quibus determinatio perturbationum continetur, incrementa, quæ tempusculo per motum solis medium $d\omega$ expresso capiunt, definiri poterunt, neque hactenus ulla approximatione sumus usi, nisi quatenus pro motu planetæ perturbantis loco $E + F$ simpliciter E scripsimus, unde autem nulla aberratio à vero oriri potest.

§. L. At vero in calculi subsidium jam multo gravio-rem hypothesin assumimus, dum motum planetæ perturbantis, quem in V fingimus, tanquam regulis Kepleri perfecte consentaneum spectamus; si enim iste planeta esset Saturnus, cujus motum non mediocriter ab actione Jovis turbari novimus, nullum certè est dubium, quin ejus perturbationes effectus, qui ab ejus actione in motum reliquorum planetarum redundant, aliquantillum essent affecturæ. Interim tamen pro certo statuere licet, istas variationes incomparabiliter futuras esse minores, neque effectum Saturni verum sensibilibiter esse.

Prix de 1756.

F

discrepatum ab eo, quem regulas Keppleri exacte secutus, esset producturus; imprimis cum constet, universam perturbationem esse quam minimam, atque adeo nos contenti esse debeamus eam tantum vero proximie determinasse. Aequae parvi autem momenti sine ullo dubio æstimanda erit ea aberratio, quæ dum pro $E + F$ tantum E seu 1 pro $1 + n$ semper est fractio quam minima.

§. LI. Non parum paradoxon videri debet, quod etiam si vis planetæ perturbantis, seu fractio n penitus evanesceret, tamen pro altero planeta tam excentricitas q quam linea absidum mutationibus esset obnoxia: propterea quod evanescente fractione n , quantitas $\frac{S}{E}$ non in nihilum abeat, sed valorem $= \frac{-1 + \cos \psi}{xx}$ retineat,

quo utrumque differentiale dq & $d\phi - dv$ afficitur. Verum perpendendum est, quod dum orbitam planetæ in aliud planum projicimus, projectio quidem quoque futura sit ellipsis, sed cujus focus non amplius futurus sit in puncto C . Etiam si ergo motus projectus fiat in ellipsi, areæque adeo circa punctum C descriptæ temporibus sint proportionales, tamen quia in C non est focus ellipsis, motus regulis Keppleri non erit conformis. Cum autem nihilominus fingi posset quovis momento ellipsis focum habens in C , cujus elementum cum illius ellipsis elemento congruat, mirum non est hujus ellipsis fictæ ram excentricitatem quam positionem lineæ absidum continuo variari: notatu autem est dignum parametrum ellipsis semper invariatur relinqui.

§. LII. Cum igitur casu $n = 0$ hoc incommodum penitus evitarem, si motum planetæ non in plano alieno sed proprio contempleremur, idem quoque incommodum in genere evitabimus, si motum quovis

tempore ad planum orbitæ ipsum referamus, ita ut x distantiam veram CR & ϕ longitudinem planetæ in proprio plano denotaret. Hinc quidem ob orbitæ inconstantiam alia incommoda nascerentur, quæ autem, dummodo inclinatio G sit valde parva, quemadmodum id quidem semper usu venit, fere penitus removebuntur, propterea quod inde ipsis perturbationibus minima perturbatio inducetur. Quo circa totum negotium ita promptius expedietur ut primo dum variationes quantitarum p , q , & $\phi - v$, exquiruntur, à quibus locus planetæ in propria orbita pendet, latitudo ψ prorsus negligatur ponendo $\psi = 0$; deinde vero seorsim ad quodvis tempus tam positio lineæ nodorum quam inclinatio investigetur: & his denique inventis more apud Astronomos recepto ex loco planetæ in propria orbita ejusque argumento latitudinis ipsa latitudo eliciatur, cum reductione longitudinis.

§. LIII. Hanc ob causam quæstionem nostram commode bipartito pertractare licebit dum seorsim primo motus planetæ in propria orbita, quasi esset plana, deinde vero hujus orbitæ positio respectu orbitæ planetæ perturbantis investigatur. Primo igitur x denotabit distantiam veram planetæ à sole, & ϕ ejus longitudinem; tum posito:

$$z = \sqrt{(xx + yy - 2xy \cos(\phi - \theta))}, \text{ ob } \psi = 0,$$

si brevitaris gratia statuamus

$$M = y \left(\frac{1}{a} - \frac{1}{b} \right) \sin(\phi - \theta),$$

$$N = \frac{c}{a} - y \left(\frac{1}{a} - \frac{1}{b} \right) \cos(\phi - \theta); \text{ habebimus:}$$

$$y = \frac{c}{1 - e \cos u}; \quad dy = -a e d\omega \sin u. \sqrt{\frac{a}{c}};$$

$$d\theta = du = \frac{a du}{yy} \sqrt{ac};$$

$$x = \frac{p}{1 - q \cos v}; \quad dx = -a q d\omega \sin v. \sqrt{\frac{a}{p}};$$

Fij

$$d\phi = \frac{a d\omega}{xx} \sqrt{ap}; \text{ itemque:}$$

$$dp = -2nM a x d\omega \sqrt{ap}:$$

$$dq = n a d\omega \left(2M \cos.v + N \sin.v - \frac{M q \sin.v^2}{1 - q \cos.v} \right) \sqrt{ap}, \&$$

$$d\phi - dv = \frac{n a d\omega}{q} \left(2M \sin.v - N \cos.v + \frac{M q \sin.v \cos.v}{1 - q \cos.v} \right) \sqrt{ap};$$

ubi est $n = \frac{F}{E}$, cujus valor pro singulis planetis ex observationibus, quantum quidem id fieri licet, concludi debet.

§. LIV. Cum deinceps ex his formulis locus planetæ R in propria orbita cum ejus distantia à sole fuerit inventus, porro investigetur ad quodvis tempus propositum positio hujus orbitæ respectu plani fixi assumti, in quo orbita planetæ perturbantis versatur, linea scilicet nodorum cum inclinatione mutua, ope formularum in §. XLIX exhibitarum; hincque facillime verus locus planetæ in cœlo assignabitur. In priori quidem investigatione neglectio partis $\frac{-1 + \cos.\psi^2}{xx}$ in valore N nullum

errorem creat, quippe quæ per reductionem ad propriam orbitam compenstat. Sed ob positionem $\psi = 0$, valor ipsius ψ aliquantillum immutatur, sed tam parum, nisi inclinatio sit enormis, ut error præ ipsa quantitate ψ sit vehementer exiguus. Quoniam igitur ipsa quantitas ψ aliter non intrat in calculum nisi per fractionem minimam n multiplicat, errores illi denuo hinc diminuuntur, ut tuto pro nihilo aestimari queant.

SECTIO IV.

Considerationes necessariæ ad resolutionem formularum inventarum expediendam.

§. LV. **E**X his formulis primo sine integrationis adjumento variationes horariæ, quas singula motus elementa capiunt intervallo unius horæ, satis exacte colligi possunt, cum enim tantillo tempore omnes variationes sint quam minimæ, error plane erit imperceptibilis si ipsa differentialia tanquam variationes horarias spectemus. Cum igitur Sol secundum motum medium una hora angulum conficiat $= 2' 28''$ seu accuratius $147 \frac{5}{8}''$, si differentiali $d\omega$ hunc valorem tribuamus; ut sit $d\omega = 147 \frac{5}{8}''$, seu in partibus radii, pro quo unitatem assumimus, $d\omega = 0,00071672$, reliqua differentialia dp , dq , $d\phi - dv$, $d\phi$, dx , $d\pi$, $d \text{ tang. } G$, $d\theta = du$, & dy incrementa horaria istorum elementorum exhibebunt, quæ igitur sine ulla integratione definire licebit, dummodo pro tempore proposito ipsa hæc elementa fuerint cognita. Neque etiam error erit sensibilis, si hoc modo variationes diurnas tribuendo ipsi $d\omega$ valorem vicies quater majorem definire vellemus, dummodo neutrius planetæ motus tempore unius diei admodum sit notabilis.

§. LVI. Si quis hunc laborem suscipere veller, totum negotium sine integratione expedire possit. Cum enim pro dato quopiam tempore t explorati fuerint valores elementorum singulorum, quibus determinatio motus continetur, inventis singulorum incrementis horariis, colligemus hinc eorundem elementorum valores ad tem-

pus $t + 1$ hora; unde deinceps simili modo eadem elementa ad tempus $t + 2$ horis obtinebimus, sicque ad tempora quotcunque horis remota progredi licebit. Interim tamen quia in singulis gradibus error quidam, etiam si in se spectatus sit insensibilis committitur, is per continuam repetitionem ita accumulabitur, ut tandem satis notabilis evadat. Neque etiam is minoribus hora intervallis assumendis quo pacto quidem labor omnino insuperabilis redderetur, evitari posset, etsi enim singuli errores fierent multo minores tamen ob maiorem operationum numerum tandem quoque ad magnitudinem notabilem excrecere possent.

§. LVII. Nisi igitur integratio in subsidium vocetur, sperari omnino nequit, ut singulas motus perturbationes unquam exacte definire valeamus, vel saltem ut tempore quantum vis magno interjecto error non fiat notabilis. Huc quoque accedet, quod priori methodo utentes ad nullum tempus, unde calculum inchoare vellemus, per observationes singulorum elementorum veros valores assignare valeremus, ideoque etiam hi errores sequentes operationes plurimum contaminarent. Quando autem integrationes in genere perficere licuerit, tum per observationes plurimas diversis temporibus institutas, dum eæ cum calculo generali conferentur, veri singulorum elementorum valores colligi poterunt, quibus semel definitis formulæ integratæ perpetuo usum desideratum præstabunt. Quocirca ad perfectam omnium perturbationum cognitionem absolute necessarium est, ut formulæ differentiales inventæ per integrationem ad determinationes finitas reducantur.

§. LVIII. Ac per reductiones quidem hactenus factas jam eximium commodum sumus consecuti, quod formulas differentio-differentiales, ad quas principia Mechanica nos immediate perduxerant, ad formulas simpliciter differentiales revocaverimus, quæ nullis amplius

formulis integralibus sint involutæ, quemadmodum usu venit in iis quas primum (§. XXI) elicueramus, quæ partim ob irrationalitatem partim ob integrales, vix tractari potuissent. Præcipuum autem commodum sine dubio in hoc consistere est censendum, quod omnes formulas ad similitudinem motus regularis, seu notissimis Keppleri regulis conformis explicuerimus, quæ reductio quoque ad usum Astronomicum maxime videtur accommodata. Neque etiam amplius premimur ejusmodi formulis irrationalibus, quarum valores ita sunt vagi, ut modo in nihilum abire, modo etiam negativi fieri queant, uti in formulis §. XXI usu venerat.

§. LIX. Verum antequam integrationis negotium suscipiamus, nonnulla moneri est necesse, quibus operationes instituendæ dirigantur. Cum enim integrationem absolutam ac perfectam nullo modo sperare queamus, ad approximationes confugere cogimur, in quo negotio cum multa arbitrio nostro relinquuntur, prouti alias atque alias particulas negligere velimus, præcipua cura hoc erit collocanda, ut nihil negligamus, unde error sensibilis resultare possit. Ex circumstantiis igitur judicari oportebit, quid ratione singulorum elementorum negligere liceat: ac primo quidem cum n sit fractio tantopere exigua, quippe qua ratio massæ planetæ perturbantis ad massam solis exprimitur, nullum est dubium, quin ejusmodi terminos, qui per quadratum hujus fractionis altioreve potestatem essent multiplicati, sine hæsitatione rejicere queamus. Ex ipsa autem hujus numeri n parvitate cognoscimus, perturbationes esse quam minimas, quæ adeo omnes evanescerent si esset $n = 0$.

§. LX. Deinde etiam si orbitas singulorum planetarum consideremus, earum excentricitates tam parvas deprehendimus, ut in determinatione perturbationum, si non ipsæ, tamen earum quadrata altioresque potes-

tates tuto negligi possint. De Mercurio quidem & Marte hic dubium suboriri posset, quorum planetarum excentricitas est maxima, e contrario eorum massæ tam sunt exiguæ præ massa Solis, ut totæ perturbationes inde oriundæ fere contemni queant. Quamquam autem in reliquorum planetarum motu proprio determinando quadratum excentricitatis perperam negligetur, unde plerumque effectus satis sensibilis oriri solet, tamen si perturbationes quæ ab ejus actione in alios planetas redundant, investigentur, quoniam effectus quadrati insuper per fractionem n multiplicatur, is plane omnino imperceptibilis reddetur. Hinc quantitates e & q hujusque quantitatem mediam k tamquam tam parvas assumemus, ut in perturbationum investigatione earum quadrata certe ac plerumque etiam eæ ipsæ tuto rejici queant, quod dum evolutionem instituimus, clarius perspicietur.

§. LXI. Neque tamen pro planeta perturbato excentricitas q nimis parva concipi potest sed saltem tam magna, ut mutationes quas ipsi actio reliquorum planetarum inducere valet, præ tota ejus magnitudine tanquam minimæ spectari queant. Cum enim formula progressionem aphelii exprimens divisa sit per q , evidens est si valor ipsius q nimis esset exiguus, ac fortasse interdum plane evanesceret, motum aphelii maximis difficultatibus impeditum iri, ita ut si talis casus in mundo existeret, vix quicquam ex nostris formulis concludi liceret. Verum hic iterum ad insigne nostrum commodum usu venit, ut nullius planetæ excentricitas tam sit exigua, ut inde quicquam nobis sit extrinsecundum. Cum enim Veneris excentricitas sit omnium minima, nullum tamen est dubium, quin mutationes, quas ea unquam ab actione reliquorum planetarum subit, præ ejus valore medio quasi evanescant. Quare si valor medius excentricitatis q ponatur $= k$, differentia inter k

& q præ k seu fractio $\frac{k-q}{k}$ semper tanquam minima tuto spectari poterit.

§. LXII. Maximam autem in hac investigatione molestiam nobis facessit valor quantitatis $z = \sqrt{x^2 + yy - 2xy \cos.(\phi - \theta)}$ qui eo magis est variabilis, quo propius amborum planetarum orbitæ ad se invicem accedunt. In calculo quidem hic valor, uti est irrationalis, relinqui non potest, quia integrationes instituendæ nullo modo succederent. Cum enim calculum aliter tractare non liceat, nisi ut omnes perturbationes ad sinus cosinusve certorum angulorum revocentur, omnino necesse est, ut quantitates M & N , quæ hanc quantitatem z involvunt, in ejusmodi series evolvantur, quæ hujusmodi sinus vel cosinus simpliciter contineant. Hoc enim solo modo integratio suscipi posse videtur, neque etiam ulla via patet, quemadmodum calculus ita expediri possit, ut valores integrales adhuc quantitatem z aliasve independentes in se contemplerentur.

§. LXIII. Insignem hic Analyseos, quatenus quidem etiam nunc est exulta, defectum agnoscere cogimur, quod aliter formularum inventarum integralia exhibere non valeamus, nisi per series, quarum singuli termini simplices sinus vel cosinus angulorum $\phi - \theta$, ν , $\phi - \pi$, $\theta - \pi$, ex iisque compositorum contineant. Fieri certe posset ut vera integralia vel quantitates ex his complexas neque in hujusmodi serie commode resolvableles continerent, vel etiam alios angulos veluti CPQ vel CQV qui utique si vis principalis ad planetam V tenderet, numerusque n foret prægrandis, primarias partes in calculo essent obventuri. Atque cum ab his angulis, si n esset numerus valde magnus, totus calculus maximam partem penderet, eo minus dubitare possumus, quin iidem etiam præsentis casu, si calculum accurate expedire liceret, sint ingratissimi. Interim tamen plane non patet, quomodo isti anguli per

integrationem in calculum invehiri queant. Quod si ergo ex hac parte fines analyseos extendere unquam contingerit, tum demum majores fructus pro Astronomia nobis polliceri poterimus.

§. LXIV. Eo igitur sumus redacti ut quantitatem surdam $z = \sqrt{(xx + yy - 2xy \cos.(\varphi - \theta))}$ in seriem transformemus, ubi quidem eo potissimum est incumbendum, ut ista series quantum fieri potest reddatur convergens, atque secundum sinus vel cosinus certorum angulorum progrediatur. Et quoniam usus postulat convergentiam siue x sit majus, siue minus quam y , terminus tantum $2xy \cos.(\varphi - \theta)$, qui modo affirmativus, modo in nihilum abire, modo negativus fieri potest, molestiam creat. Binomii ergo partem alteram constituo $xx + yy$, alteram vero $2xy \cos.(\varphi - \theta)$, statuoque:

$$xx + yy = rr, \text{ \& } \frac{2xy}{xx + yy} = s; \text{ ut sit}$$

$$z = \sqrt{(rr - rr s \cos.(\varphi - \theta))} = r \sqrt{(1 - s \cos.(\varphi - \theta))},$$

atque hic perspicuum est s semper esse unitate minus nisi sit $x = y$, & eo fieri minus, quo magis distantia x & y fuerint inter se inæquales: hinc ergo multo magis pars $s \cos.(\varphi - \theta)$ minor erit parte 1, prout seriei convergentia postulat.

§. LXV. Quoniam angulus $\varphi - \theta$ tum frequenter occurrit, ponamus ad abbreviandum $\varphi - \theta = n$, & cum sit $r = \sqrt{(xx + yy)}$ & $s = \frac{2xy}{xx + yy}$, erit $z = r \sqrt{(1 - s \cos. n)}$, ideoque $\frac{1}{z} = \frac{1}{r} (1 - s \cos. n)^{-\frac{1}{2}}$; unde formulam irrationalem $(1 - s \cos. n)^{-\frac{1}{2}}$ in seriem evolvi oportet. Modo ergo communi adhibito reperiemus:

$$(1 - s \cos. n)^{-\frac{1}{2}} = 1 + \frac{1}{2} s \cos. n + \frac{1}{2 \cdot 4} s^2 \cos^2 n + \frac{1 \cdot 3 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6} s^3 \cos^3 n + \frac{1 \cdot 3 \cdot 7 \cdot 9}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8} s^4 \cos^4 n + \&c.$$

quæ series, dummodo $s \cos. n$ fuerit unitate minus, uti quidem semper usu venit, certe convergit. Interim ta-

men nisi $s \cos. n$ sit valde parvum nimis lenre convergit, quam ut aliquot terminis colligendis ejus summa satis exacte obtineri queat. Verum hic quoque commode accidit, ut dum hæc series per sequentes integrationes tractatur, multo promptiorem convergentiam acquirat, quod nisi eveniret, non perspicerem quomodo questionis propositæ satisfieri posset; necessitas tunc cogeret investigationi mutationum horariarum unice adhærescere, illasque pro quantumvis magnis temporis intervallis in unam summam colligere.

§. LXVI. Verum cum potestates ipsius $\cos. n$ in differentiale $d n$ ductæ integrari nequeant, nisi prius in cosinus angulorum multiplosum $2n, 3n, \&c.$ convertantur, quoniam differentiale $d n$ ad nostrum commune differentiale $d a$ reducere licet, eadem conditio postulat, ut hujus $\cos. n$ potestates in cosinus angulorum multiplosum resolvantur id quod ope noti lemmatis: $\cos. a \cdot \cos. b = \frac{1}{2} \cos. (a + b) + \frac{1}{2} \cos. (a - b)$ facile præstat, reperietur enim

$$\cos. n = \cos. n,$$

$$\cos. n^2 = \frac{1}{2} \cos. 2n + \frac{1}{2},$$

$$\cos. n^3 = \frac{3}{4} \cos. 3n + \frac{3}{4} \cos. n,$$

$$\cos. n^4 = \frac{8}{16} \cos. 4n + \frac{4}{8} \cos. 2n + \frac{3}{8},$$

$$\cos. n^5 = \frac{5}{16} \cos. 5n + \frac{5}{16} \cos. 3n + \frac{10}{16} \cos. n,$$

$$\cos. n^6 = \frac{1}{12} \cos. 6n + \frac{6}{32} \cos. 4n + \frac{15}{32} \cos. 2n + \frac{10}{32},$$

$$\cos. n^7 = \frac{7}{64} \cos. 7n + \frac{7}{64} \cos. 5n + \frac{21}{64} \cos. 3n + \frac{35}{64} \cos. n,$$

$$\cos. n^8 = \frac{1}{128} \cos. 8n + \frac{8}{128} \cos. 6n + \frac{28}{128} \cos. 4n + \frac{56}{128} \cos. 2n + \frac{35}{128}, \&c.$$

§. LXVII. Quodsi hi valores substituantur, obtinebitur $(1 - s \cos. n)^{-\frac{1}{2}}$

$$1 + \frac{1}{2} s \cos. n + \frac{1}{2 \cdot 4} s^2 \cos^2 n + \frac{1 \cdot 3 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6} s^3 \cos^3 n + \frac{1 \cdot 3 \cdot 7 \cdot 9}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8} s^4 \cos^4 n + \frac{1}{2 \cdot 4} s^2 + \frac{1 \cdot 3 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6} s^3 \cos. n + \frac{1 \cdot 3 \cdot 7 \cdot 9}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8} s^4 + \&c.$$

Unde si ponamus $(1 - s \cos. n)^{-\frac{1}{2}} = P + Q s \cos. n + R s s \cos. 2n + S s^3 \cos. 3n + T s^4 \cos. 4n + \&c.$
 hi coefficientes assumti ita definiuntur ut sit:

$$\begin{aligned} P &= 1 + \frac{1}{2} s + \frac{3}{8} s^2 + \frac{5}{16} s^3 + \frac{35}{512} s^4 + \frac{10}{32} s^5 + \&c. \\ Q &= \frac{1}{2} (1 + \frac{5}{4} s + \frac{5}{8} s^2 + \frac{5}{16} s^3 + \frac{5}{64} s^4 + \frac{5}{128} s^5 + \&c.) \\ R &= \frac{1}{2} (\frac{1}{2} + \frac{7}{8} s + \frac{7}{16} s^2 + \frac{7}{32} s^3 + \frac{7}{64} s^4 + \frac{7}{128} s^5 + \&c.) \\ S &= \frac{1}{2} (\frac{1}{4} + \frac{9}{16} s + \frac{9}{32} s^2 + \frac{9}{64} s^3 + \frac{9}{128} s^4 + \&c.) \\ T &= \frac{1}{2} (\frac{1}{8} + \frac{11}{16} s + \frac{11}{32} s^2 + \&c.) \\ V &= \frac{1}{2} (\frac{1}{16} + \&c.) \end{aligned}$$

§. LXVIII. Hinc igitur habebimus:

$\frac{1}{2} = \frac{1}{2} (P + Q s \cos. n + R s s \cos. 2n + S s^3 \cos. 3n + T s^4 \cos. 4n + \&c.)$
 atque series pro $P, Q, R, S, \&c.$, inventæ faris convergunt, ut hi valores per consuetas methodos approximando erui queant. Sequenti modo autem in alias formas transfundi possunt, quæ aptiores videntur

$$\begin{aligned} P &= 1 + \frac{1}{4} s + \frac{3}{8} s^2 + \frac{5}{16} s^3 + \frac{35}{512} s^4 + \frac{10}{32} s^5 + \&c. \\ \frac{1}{2} Q &= \frac{1}{4} (1 + \frac{5}{4} s + \frac{5}{8} s^2 + \frac{5}{16} s^3 + \frac{5}{64} s^4 + \frac{5}{128} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} R &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{7}{8} s + \frac{7}{16} s^2 + \frac{7}{32} s^3 + \frac{7}{64} s^4 + \frac{7}{128} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} S &= \frac{1}{4} (\frac{1}{4} + \frac{9}{16} s + \frac{9}{32} s^2 + \frac{9}{64} s^3 + \frac{9}{128} s^4 + \&c.) \\ \frac{1}{2} T &= \frac{1}{4} (\frac{1}{8} + \frac{11}{16} s + \frac{11}{32} s^2 + \frac{11}{64} s^3 + \frac{11}{128} s^4 + \&c.) \\ \frac{1}{2} V &= \frac{1}{4} (\frac{1}{16} + \frac{11}{32} s + \frac{11}{64} s^2 + \frac{11}{128} s^3 + \frac{11}{256} s^4 + \&c.) \\ \frac{1}{2} X &= \frac{1}{4} (\frac{1}{32} + \frac{11}{64} s + \frac{11}{128} s^2 + \frac{11}{256} s^3 + \frac{11}{512} s^4 + \&c.) \end{aligned}$$

§. LXIX. Nunc perspicuum est singulas has series in infinitum continuatas fieri geometricas, denominatore existente ss ; quare ex si per $1 - ss$ multiplicentur, multo magis convergentes reddentur. Hoc modo consequemur:

$$\begin{aligned} P(1 - ss) &= 1 - \frac{1}{4} ss + \frac{1}{8} s^2 - \frac{1}{16} s^3 + \frac{1}{32} s^4 - \frac{1}{64} s^5 + \&c. \\ \frac{1}{2} Q(1 - ss) &= \frac{1}{4} (1 + \frac{5}{4} ss + \frac{5}{8} s^2 + \frac{5}{16} s^3 + \frac{5}{64} s^4 + \frac{5}{128} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} R(1 - ss) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{2} + \frac{7}{8} ss + \frac{7}{16} s^2 + \frac{7}{32} s^3 + \frac{7}{64} s^4 + \frac{7}{128} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} S(1 - ss) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{4} + \frac{9}{16} ss + \frac{9}{32} s^2 + \frac{9}{64} s^3 + \frac{9}{128} s^4 + \frac{9}{256} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} T(1 - ss) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{8} + \frac{11}{16} ss + \frac{11}{32} s^2 + \frac{11}{64} s^3 + \frac{11}{128} s^4 + \frac{11}{256} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} V(1 - ss) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{16} + \frac{11}{32} ss + \frac{11}{64} s^2 + \frac{11}{128} s^3 + \frac{11}{256} s^4 + \frac{11}{512} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} X(1 - ss) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{32} + \frac{11}{64} ss + \frac{11}{128} s^2 + \frac{11}{256} s^3 + \frac{11}{512} s^4 + \frac{11}{1024} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} Y(1 - ss) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{64} + \frac{11}{128} ss + \frac{11}{256} s^2 + \frac{11}{512} s^3 + \frac{11}{1024} s^4 + \frac{11}{2048} s^5 + \&c.) \\ \frac{1}{2} Z(1 - ss) &= \frac{1}{4} (\frac{1}{128} + \frac{11}{256} ss + \frac{11}{512} s^2 + \frac{11}{1024} s^3 + \frac{11}{2048} s^4 + \frac{11}{4096} s^5 + \&c.) \end{aligned}$$

§. LXX. At vero non opus est ut singuli isti valores evolantur, sufficit enim duos priores collegisse, ex quibus reliqui per sequentes formulas facile formari poterunt.

$$\begin{aligned} R &= \frac{4Q - 3P}{ss}; \quad S = \frac{8R - 5Q}{3ss}; \\ T &= \frac{12S - 7R}{ss}; \quad V = \frac{16T - 9S}{7ss}, \&c. \end{aligned}$$

Quin etiam ex prima derivari potest secunda, si integrationem in subsidium vocare velimus, est enim

$$Q = 2P - \frac{1}{n} \int P s ds.$$

Sin autem quærat valor primæ seriei, dico eum per integrationem inveniri posse, sumendo s constans, & introducendo variabilem z foreque:

$$P(1 - ss) = \frac{\int \frac{1}{\sqrt{1 - z^2}} \frac{(1 - z^2)^{\frac{1}{2}}}{(1 - z^2)^{\frac{1}{2}}} dz}{\int \frac{1}{\sqrt{1 - z^2}} \frac{(1 - z^2)^{\frac{1}{2}}}{(1 - z^2)^{\frac{1}{2}}} dz}$$

Si post integrationem ponatur $z = ss$; utrumque autem integrale ita capi sumo, ut evanescat posito $z = 0$, quo casu

54 INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

quidem sit denominator $\int \frac{d\tau}{\sqrt{\tau}} \left(\frac{1}{\tau} - \frac{1}{\tau^2} \right)^{\frac{1}{2}} = \frac{\pi}{\sqrt{2}}$, denotante hic π peripheriam, cujus diameter = 1.

§. LXXI. Si ergo esset $s = 1$, quo casu hæ series minime convergerent, foret ob numeratorem nostræ expressionis integralis $= \int \frac{d\tau}{\sqrt{\tau}} = 2\sqrt{\tau} = 2\sqrt{s} = 2$, prima series $P(1-s) = \frac{2\sqrt{s}}{\pi} = 0,9003162$, quæ summa per consuetas approximandi methodos non difficulter crueretur, unde patet ejus summam multo facilius obtineri si valor ipsius s uti semper evenit sit unitate minor. In genere autem erit

$$P(1-s) = \frac{2}{\pi} \int \frac{d\tau}{\sqrt{\tau}} \left(\frac{1-\tau\tau}{s\tau-\tau\tau} \right)^{\frac{1}{2}}$$

posito post integrationem $\tau = s$: quæ expressio eo magis est notatu digna, quod ejus veritas investiganti non tam cito occurrit. Interim tamen expediet quovis casu, quo valor ipsius s datur, aliquot terminis harum serierum actu addendis earum summas prope veras colligere, quod negotium eo promptius succedet quo minor fuerit numerus s . Hoc igitur modo inventis quantitativus P, Q, R, S , &c. erit

$\frac{1}{\tau} = \frac{1}{s} (P + Qs \cos. \eta + Rss \cos. 2\eta + Ss^2 \cos. 3\eta + Ts^3 \cos. 4\eta + \dots)$ brevitatibus gratia autem posuimus:

$$r = \sqrt{xx + yy}, \text{ \& } s = \frac{2xy}{x^2 + y^2}.$$

§. LXXII. Pro faciliiori autem quantitatuum P, Q, R, S , &c. computo conveniet serierum illarum coefficientes infractiones decimales transformari, unde obtinebitur, subscriptis logarithmis

MOTUS PLANETARUM.

$P(1-s)$	$\frac{1}{2}Q(1-s)$	$\frac{1}{2}R(1-s)$	$\frac{1}{2}S(1-s)$
+ 1,000000	+ 0,750000	+ 0,468750	+ 0,273437
0,000000	9,8750613	9,6709413	9,4368580
- 0,062500.s	+ 0,070313.s	+ 0,146490.s	+ 0,149536.s
8,7958800	8,8470326	9,1857913	9,1747461
- 0,014648.s ²	+ 0,025635.s ²	+ 0,072098.s ²	+ 0,092525.s ²
8,1657913	8,4088294	8,8579220	8,9662614
- 0,006409.s ³	+ 0,013218.s ³	+ 0,044983.s ³	+ 0,061647.s ³
7,8067694	8,1211634	8,6530468	8,7969035
= 0,003580.s ⁴	+ 0,008055.s ⁴	+ 0,038327.s ⁴	+ 0,048167.s ⁴
7,5538655	7,9060481	8,4552557	8,6548281
- 0,002282.s ⁵	+ 0,005420.s ⁵	+ 0,020325.s ⁵	+ 0,034088.s ⁵
7,3583457	7,7340094	8,3080408	8,5325953
- 0,001581.s ⁶	+ 0,003896.s ⁶	+ 0,015217.s ⁶	+ 0,026631.s ⁶
7,1988962	7,5905873	8,1823473	8,4253853
- 0,001159.s ⁷	+ 0,002935.s ⁷	+ 0,011821.s ⁷	+ 0,021821.s ⁷
7,0642480	7,4675831	8,0726486	
- 0,000887.s ⁸	+ 0,002290.s ⁸		
6,9477098	7,3598899		
- 0,000700.s ⁹			
6,8449800			

S E C T I O V.

Evolutio formularum differentialium in series secundum sinus cosinusve angulorum simpliciter progredientes.

§. LXXIII. QUONIAM defectus Analyseos necessitatem nobis imponit omnia integralia, quibus opus est, per series secundum sinus cosinusve angulorum simpliciter progredientes exprimendi, similem formam singulis formulis differentialibus induci oportet. Cum igitur primum pro planeta perturbante sit $y = \frac{c}{1 - e \cos u}$, erit terminos qui quadratum excentricitatis e altioresque potestates involvunt omittendo:

$$y = c (1 + e \cos u); \text{ \& } \frac{1}{y^2} = \frac{1}{c^2} (1 - 2e \cos u).$$

Deinde cum sit $d\theta = du = \frac{a d\omega \sqrt{ac}}{yy}$, habebimus

$$d\theta = du = \frac{a \sqrt{ac}}{c^2} d\omega (1 - 2e \cos u).$$

Quia enim hujus motus ratio tantum in perturbationes ingreditur non opus est has formulas accuratius evolvere.

§. LXXIV. Simili modo cum pro planeta perturbato sit $x = \frac{p}{1 - q \cos v}$, erit:

$$\frac{1}{xx} = \frac{1}{p^2} (1 + \frac{1}{2} q q - 2 q \cos v + \frac{1}{2} q q \cos 2v),$$

in qua nihil est neglectum. Hac igitur erit utendum, ubi non proprie quaestio circa perturbationes versatur, ex hac enim formula, etiamsi nulla contingeret perturbatio,

batio, motus planetæ regularis deduci deberet. Id quod evenit in definiendo elemento motus veri $d\phi$, quod partim sequitur leges Kepplerianas, partim vero minimis inæqualitatibus perturbatur. Illo respectu verus ejus valor capi debet, qui erit

$$d\phi = \frac{a \sqrt{a}}{p \sqrt{p}} d\omega (1 + \frac{1}{2} q q - 2 q \cos v + \frac{1}{2} q q \cos 2v).$$

Quatenus vero idem valor $d\phi$ ad solas perturbationes investigandas adhibetur, sufficet tam pro semiparametro p quam pro excentricitate q valores medios constantes b & k usurpare, atque adeo quadratam ipsius k rejicere, ita ut pro hoc usu habeamus:

$$d\phi = \frac{a \sqrt{a}}{b \sqrt{b}} d\omega (1 - 2k \cos v).$$

§. LXXV. Quia formulæ $\frac{a \sqrt{a}}{b \sqrt{b}}$ & $\frac{a \sqrt{a}}{c \sqrt{c}}$ calculum maxime ingrediuntur ponamus brevitaris gratia:

$$\frac{a \sqrt{a}}{b \sqrt{b}} = i, \text{ \& } \frac{a \sqrt{a}}{c \sqrt{c}} = m;$$

sicque erit pro formulis perturbationes implicantibus:

$$d\theta = du = m d\omega (1 - 2e \cos u), \text{ \& }$$

$$d\phi = i d\omega (1 - 2k \cos v).$$

Unde cum angulus $\phi - \theta$ nonnisi in hoc negotio occurrat, quoniam posuimus $\phi - \theta = \eta$, & differentiale anguli η hinc ad differentiale $d\omega$ revocatur. Fiet enim

$$d\eta = (i - m) d\omega - 2ik d\omega \cos v + 2me d\omega \cos u,$$

ubi notandum est esse:

i : ut motus medius planetæ perturbati ad motum medium Solis vel Terræ;

m : ut motus medius planetæ perturbantis ad motum medium Solis vel Terræ.

Prix de 1756.

Hj

Quare si perturbationes in motu terræ investigentur erit $i = 1$. Verum pro toto motu planetæ perturbati erit:

$$d\phi = \frac{b}{p} \frac{v}{v} i d\omega (1 + \frac{1}{2} q q - 2 q \cos v + \frac{1}{2} q q \cos 2v).$$

§. LXXVI. Nunc agrediamur valorem $\frac{1}{r^3}$, qui quoniam tantum in perturbationibus inest, minores ejus particulas negligere licebit. Quia igitur pro eo posuimus $\sqrt{(xx + yy)} = r$, erit $\frac{1}{r^3} = (xx + yy)^{-\frac{3}{2}}$; $(bb(1 + 2k \cos v) + cc(1 + 2e \cos u))^{-\frac{3}{2}}$, ideoque

$$\frac{1}{r^3} = \frac{1}{(bb + cc)^{\frac{3}{2}}} - \frac{3bbk \cos v - 3cce \cos u}{(bb + cc)^{\frac{5}{2}}}.$$

Ponamus brevitatis gratia $\sqrt{(bb + cc)} = f$, ut sit:

$$\frac{1}{r^3} = \frac{1}{f^3} - \frac{3bbk \cos v}{f^5} - \frac{3cce \cos u}{f^5}.$$

Deinde cum itidem posuerimus $s = \frac{xx + yy}{xx + yy}$; fiet per eandem positionem:

$$s = \frac{2bc(1 + k \cos v)(1 + e \cos u)}{ff + 2bbk \cos v + 2cce \cos u},$$

quæ expressio pari modo evoluta evadet:

$$s = \frac{2bc}{ff} + \frac{2bc(cc - bb)k \cos v}{f^3} - \frac{2bc(cc - bb)e \cos u}{f^3}.$$

§. LXXVII. Quo etiam hanc formulam commodiorem reddamus, statuamus:

$$\frac{2bc}{ff} = \frac{2bc}{bb + cc} = \mu \quad \& \quad \frac{cc - bb}{ff} = \frac{cc - bb}{bb + cc} = v, \text{ ut } \mu\mu + vv = 1; \text{ erit}$$

$$\frac{bb}{ff} = \frac{1-v}{2} \quad \& \quad \frac{cc}{ff} = \frac{1+v}{2}. \text{ His autem valoribus intro-$$

ductis, habebimus

$$\frac{1}{r^3} = \frac{1}{f^3} (1 - \frac{1}{2}(1-v)k \cos v - \frac{1}{2}(1+v)e \cos u), \quad \&$$

$$s = \mu + \mu v k \cos v - \mu v e \cos u = \mu(1 + v k \cos v - v e \cos u),$$

unde pro litteris $P, Q, R, \&c.$ fit

$$s^2 = \mu^2 (1 + 2v k \cos v - 2v e \cos u);$$

$$s^3 = \mu^3 (1 + 3v k \cos v - 3v e \cos u);$$

$$s^4 = \mu^4 (1 + 4v k \cos v - 4v e \cos u);$$

$$s^5 = \mu^5 (1 + 5v k \cos v - 5v e \cos u);$$

&c.

tam vero porro:

$$1 - ss = vv - 2\mu^2 v k \cos v + 2\mu^2 v e \cos u, \text{ hincque}$$

$$\frac{1}{1-ss} = \frac{1}{vv} + \frac{2\mu^2 k \cos v}{v^3} - \frac{2\mu^2 e \cos u}{v^3}.$$

§. LXXVIII. Si his valoribus adhibitis formulas §. LXXII evolutas ad calculum revocemus, & quantitates $P, Q, R, S, \&c.$ investigemus, eæ sequenti modo expressæ reperientur:

$$\frac{P}{r^3} = \frac{1}{f^3} (g + h k \cos v + l e \cos u);$$

$$\frac{Q}{r^3} = \frac{1}{f^3} (g' + h' k \cos v + l' e \cos u);$$

$$\frac{R}{r^3} = \frac{1}{f^3} (g'' + h'' k \cos v + l'' e \cos u);$$

$$\frac{S}{r^3} = \frac{1}{f^3} (g''' + h''' k \cos v + l''' e \cos u);$$

&c.

quovis enim casu valores idonei pro $g, h, l, g', h', l', \&c.$ per merum calculum numericum reperientur, quos ergo numeros tanquam cognitos spectare licebit. Hinc itaque elicimus $\frac{1}{r^3} = \frac{1}{f^3} \times$

$$\left\{ \begin{aligned} &+g + g' \cos v + g'' \cos 2v + g''' \cos 3v \\ &+hk \cos v + \frac{1}{2}h'k \cos(v-\nu) + \frac{1}{2}h''k \cos(2v-\nu) + \frac{1}{2}h'''k \cos(3v-\nu), \\ &+ \frac{1}{2}h'k \cos(v+\nu) + \frac{1}{2}h''k \cos(2v+\nu) + \frac{1}{2}h'''k \cos(3v+\nu), \\ &+le \cos u + \frac{1}{2}l'e \cos(v-u) + \frac{1}{2}l''e \cos(2v-u) + \frac{1}{2}l'''e \cos(3v-u), \\ &+ \frac{1}{2}l'e \cos(v+u) + \frac{1}{2}l''e \cos(2v+u) + \frac{1}{2}l'''e \cos(3v+u), \end{aligned} \right\}$$

&c.

§. LXXIX. Nunc paulatim ad valores litterarum M & N definiendos procedere possumus. Cum enim

H ij

fit $M = \frac{y \sin. u}{\tau^3} - \frac{\sin. u}{yy}$, primo habebimus

$$\frac{y \sin. u}{\tau^3} = \frac{1}{cc} (\sin. u - e \sin. (u - u) - e \sin. (u + u)).$$

Deinde ob $y \sin. u = c (\sin. u + \frac{1}{2} e \sin. (u - u) + \frac{1}{2} e \sin. (u + u))$,

$$\text{erit } \frac{y \sin. u}{\tau^3} = \frac{c}{f^3} \times$$

$$\left\{ \begin{array}{l} +g \sin. u \quad +\frac{1}{2} g' \sin. 2u \quad +\frac{1}{4} g'' \sin. 3u \quad +\frac{1}{8} g''' \sin. 4u \\ +\frac{1}{2} g e \sin. (u - u) + \frac{1}{4} g' e \sin. (2u - u) - \frac{1}{8} g'' e \sin. u \quad - \frac{1}{8} g''' e \sin. 2u \\ +\frac{1}{2} g e \sin. (u + u) + \frac{1}{4} g' e \sin. (2u + u) - \frac{1}{8} g'' e \sin. (u + u) - \frac{1}{8} g''' e \sin. (2u + u) \\ +\frac{1}{4} h k \sin. (u - v) + \frac{1}{4} h' k \sin. (2u - v) + \frac{1}{4} g'' e \sin. (3u - u) + \frac{1}{8} g''' e \sin. (4u - u) \\ +\frac{1}{4} h k \sin. (u + v) + \frac{1}{4} h' k \sin. (2u + v) - \frac{1}{8} g'' e \sin. (u - u) - \frac{1}{8} g''' e \sin. (2u - u) \\ +\frac{1}{2} l e \sin. (u - u) + \frac{1}{4} l' e \sin. (2u - u) + \frac{1}{4} g'' e \sin. (3u + u) + \frac{1}{8} g''' e \sin. (4u + u) \\ +\frac{1}{2} l e \sin. (u + u) + \frac{1}{4} l' e \sin. (2u + u) - \frac{1}{8} h'' k \sin. (3u - v) + \frac{1}{8} h''' k \sin. (4u - v) \\ - \frac{1}{8} h'' k \sin. (u + v) - \frac{1}{8} h''' k \sin. (2u + v) \\ + \frac{1}{4} h'' k \sin. (3u + v) + \frac{1}{4} h''' k \sin. (4u + v) \\ - \frac{1}{4} l'' e \sin. (u - u) - \frac{1}{4} l''' e \sin. (2u - u) \\ + \frac{1}{4} l'' e \sin. (3u - u) + \frac{1}{4} l''' e \sin. (4u - u) \\ - \frac{1}{4} l'' e \sin. (u + u) - \frac{1}{4} l''' e \sin. (2u + u) \\ + \frac{1}{4} l'' e \sin. (3u + u) + \frac{1}{4} l''' e \sin. (4u + u) \end{array} \right\}$$

&c.

§. LXXX. Omittendis jam terminis, qui plusquam triplum anguli u involvunt colligemus valorem ipsius $M = + \frac{c}{f^3} \times$

$$\left\{ \begin{array}{l} + (g - \frac{1}{2} g'') \sin. u + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g'') \sin. (u - u) + e (g' - \frac{1}{2} g'') \sin. (2u - u) + \frac{1}{4} e (g'' - \frac{1}{2} g''') \sin. (3u - u) \\ + \frac{1}{2} e (g - \frac{1}{2} g'') \sin. (u + u) + e (g' - \frac{1}{2} g'') \sin. (2u + u) + \frac{1}{4} e (g'' - \frac{1}{2} g''') \sin. (3u + u) \\ + \frac{1}{2} (g' - g'') \sin. 2u + \frac{1}{2} e (l - \frac{1}{2} l'') \sin. (u - u) + e (l' - l'') \sin. (2u - u) + \frac{1}{4} e (l'' - l''') \sin. (3u - u) \\ + \frac{1}{2} e (l - \frac{1}{2} l'') \sin. (u + u) + e (l' - l'') \sin. (2u + u) + \frac{1}{4} e (l'' - l''') \sin. (3u + u) \\ + \frac{1}{2} (g'' - g''') \sin. 3u + \frac{1}{2} e (h - \frac{1}{2} h'') \sin. (u - v) + e (h' - h'') \sin. (2u - v) + \frac{1}{4} e (h'' - h''') \sin. (3u - v) \\ + \frac{1}{2} e (h - \frac{1}{2} h'') \sin. (u + v) + e (h' - h'') \sin. (2u + v) + \frac{1}{4} e (h'' - h''') \sin. (3u + v) \\ - \frac{2}{cc} (\sin. u - e \sin. (u - u) - e \sin. (u + u)). \end{array} \right\}$$

&c.

In qua expressione lex est manifesta, cujus ope plures termini, si quis laborem suscipere velit, formari pos-

sunt. Si quidem numerus $\mu = \frac{2bc}{b^2 + c^2}$ est valde par-

vus, quod evenit, si quantitates b & c multum a ratione æqualitatis recedunt, vix ultra litteras g, h, l una virgula notatas progredi est opus; etsi autem eæ quantitates propius ad æqualitatem accedunt, tamen calculum vix ultra binas virgulas continuari est opus, quia per integrationem hæc series admodum redduntur convergentes. Ob eandem causam multo magis terminos per e, k, k & e, k affectos rejicere licuerat, præterquam quod excentricitatem utramque e & k valde parvam assumimus.

§. LXXXI. Deinde cum sit $N = \frac{x - y \cos. u}{\tau^3} + \frac{\cos. u}{yy}$

habebimus primo

$$\frac{\cos. u}{yy} = \frac{1}{cc} (\cos. u - e \cos. (u - u) - e \cos. (u + u)),$$

porro vero, ob $x = b (1 + k \cos. v)$, &

$$y \cos. u = c (\cos. u + \frac{1}{2} e \cos. (u - u) + \frac{1}{2} e \cos. (u + u)),$$

erit valor ipsius $N = \frac{1}{cc} (\cos. u - e \cos. (u - u) - e \cos. (u + u)).$

$$+ \frac{b}{f^3} \left\{ \begin{array}{l} +g \quad +g' \cos. u \quad +g'' \cos. 2u \\ +k (g + h) \cos. v \quad +\frac{1}{2} k (g' + h') \cos. (u - v) \quad +\frac{1}{2} k (g'' + h'') \cos. (2u - v) \\ +l e \cos. u \quad +\frac{1}{2} k (g' + h') \cos. (u + v) \quad +\frac{1}{2} k (g'' + h'') \cos. (2u + v) \\ +\frac{1}{2} l' e \cos. (u - u) \quad +\frac{1}{2} l'' e \cos. (u - u) \\ +\frac{1}{2} l' e \cos. (u + u) \quad +\frac{1}{2} l'' e \cos. (u + u) \end{array} \right\}$$

$$- \frac{c}{f^3} \left\{ \begin{array}{l} + (g + \frac{1}{2} g'') \cos. u \quad + \frac{1}{2} (g' + g'') \cos. 2u \\ + \frac{1}{2} k (h + \frac{1}{2} h'') \cos. (u - v) \quad + \frac{1}{2} k (h' + h'') \cos. (2u - v) \\ + \frac{1}{2} k (h + \frac{1}{2} h'') \cos. (u + v) \quad + \frac{1}{2} k (h' + h'') \cos. (2u + v) \\ + \frac{1}{2} e (g + \frac{1}{2} g'') \cos. (u - u) \quad + \frac{1}{2} e (g' + g'') \cos. (2u - u) \\ + \frac{1}{2} e (g + \frac{1}{2} g'') \cos. (u + u) \quad + \frac{1}{2} e (g' + g'') \cos. (2u + u) \\ + \frac{1}{2} e (l + \frac{1}{2} l'') \cos. (u - u) \quad + \frac{1}{2} e (l' + l'') \cos. (2u - u) \\ + \frac{1}{2} e (l + \frac{1}{2} l'') \cos. (u + u) \quad + \frac{1}{2} e (l' + l'') \cos. (2u + u) \end{array} \right\}$$

§. LXXXII. Excentricitas planetæ perturbantis e has formulas imprimis tantopere reddit prolixas, quæ si

evanesceret, hi valores commodius & succinctius ita exprimerentur

$$M = -\frac{1}{a} \sin. \eta + \frac{c}{f^3} \left\{ \begin{aligned} &+ (g - \frac{1}{2} g'') \sin. \eta + \frac{1}{2} k (h - \frac{1}{2} h'') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\sin. (\eta - \nu) \\ &\sin. (\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \\ &+ \frac{1}{2} (g' - g''') \sin. 2\eta + \frac{1}{2} k (h' - h''') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\sin. (2\eta - \nu) \\ &\sin. (2\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \end{aligned} \right\}$$

Deinde vero est:

$$N = \frac{1}{a} \cos. \eta + \frac{b}{f^3} \left\{ \begin{aligned} &+ g \quad \quad \quad + k (g + h) \cos. \nu \\ &+ g' \cos. \eta \quad \quad + \frac{1}{2} k (g' + h') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\cos. (\eta - \nu) \\ &\cos. (\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \\ &+ g'' \cos. 2\eta + \frac{1}{2} k (g'' + h'') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\cos. (2\eta - \nu) \\ &\cos. (2\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \end{aligned} \right\}$$

$$- \frac{c}{f^3} \left\{ \begin{aligned} &+ \frac{1}{2} g' \quad \quad \quad + \frac{1}{2} h' k \cos. \nu \\ &+ (g + \frac{1}{2} g'') \cos. \eta + \frac{1}{2} k (h + \frac{1}{2} h'') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\cos. (\eta - \nu) \\ &\cos. (\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \\ &+ \frac{1}{2} (g' + g''') \cos. 2\eta + \frac{1}{2} k (h' + h''') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\cos. (2\eta - \nu) \\ &\cos. (2\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \end{aligned} \right\}$$

Attendenti autem mox patebit hanc excentricitatem e sine errore sensibili negligi posse, unde his postremis formulis utemur.

§. LXXXIII. His jam valoribus pro M & N inventis ipsa differentialia quibus perturbationes continentur ad formam desideratam reducere poterimus. Quod igitur primum ad variabilitatem semiparametri p attinet, quoniam invenimus $dp = -2nM a x d\omega \sqrt{ap}$ in hac expressione ob n minima loco p ejus valorem medium b & loco x valorem $b(1 + k \cos. \nu)$ scribere licebit, unde fit:

$$dp = -2nab d\omega. M(1 + k \cos. \nu) \sqrt{ab}, \text{ seu}$$

$$\frac{dp}{b} = -2na \sqrt{ab}. M(1 + k \cos. \nu) d\omega.$$

Cum autem posuerimus $a \sqrt{a} = ib \sqrt{b}$, erit $\frac{dp}{b} = -2nibb M d\omega (1 + k \cos. \nu)$; hincque pro M valorem inventum substituendo

$$\frac{dp}{b} = + \frac{2nibb}{cc} d\omega \left(\sin. \eta + \frac{1}{2} k \sin. (\eta - \nu) + \frac{1}{2} k \sin. (\eta + \nu) \right);$$

$$- \frac{2nibbc}{f^3} d\omega \cdot \left\{ \begin{aligned} &+ (g - \frac{1}{2} g'') \sin. \eta + \frac{1}{2} k (g - \frac{1}{2} g'' + h - \frac{1}{2} h'') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\sin. (\eta - \nu) \\ &\sin. (\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \\ &+ \frac{1}{2} (g' - g''') \sin. 2\eta + \frac{1}{2} k (g' - g''' + h' - h''') \cdot \left\{ \begin{aligned} &\sin. (2\eta - \nu) \\ &\sin. (2\eta + \nu) \end{aligned} \right\} \end{aligned} \right\}$$

ubi ex denominationibus factis est $\frac{bb}{cc} = \frac{m}{i} \sqrt{\frac{m}{i}} = \frac{1-\nu}{1+\nu}$, & $\frac{2b^2c}{ff} = \mu$, hincque ob $\frac{b}{f} = \sqrt{\frac{1-\nu}{2}}$, erit $\frac{2b^2c}{f^3} = \mu \sqrt{\frac{1-\nu}{2}}$. Quare ex cognita ratione motuum mediorum habebitur

$$\mu = \frac{2 \sqrt[3]{iim}}{\sqrt[3]{i+} + \sqrt[3]{m+}}; \quad \nu = \frac{\sqrt[3]{i+} - \sqrt[3]{m+}}{\sqrt[3]{i+} + \sqrt[3]{m+}}.$$

§. LXXXIV. Pro variabilitate autem excentricitatis q , quia ea quoque est minima, in ejus expressione ponamus itidem $p = b$ & $q = k$, & quoniam terminos qui quadratum kk continerent, negligimus erit ob $a \sqrt{a} = ib \sqrt{b}$; $dq = nibb d\omega (M \{ 2 \cos. \nu - \frac{1}{2} k + \frac{1}{2} k \cos. 2\nu \} + N \sin. \nu)$; unde pro M & N substitutis valoribus obtinebitur:

$$dq = \frac{-nibb}{cc} d\omega \left(\frac{1}{2} \sin. (\eta - \nu) + \frac{1}{2} \sin. (\eta + \nu) - \frac{1}{2} k \sin. \eta + \frac{1}{4} k \sin. (\eta - 2\nu) + \frac{1}{4} k \sin. (\eta + 2\nu) \right)$$

$$+ \frac{nib^3}{f^3} d\omega \left\{ \begin{aligned} &+ g \sin. \nu + \frac{1}{2} g' \sin. (\eta + \nu) + \frac{1}{2} g'' \sin. (2\eta + \nu) \\ &- \frac{1}{2} g' \sin. (\eta - \nu) - \frac{1}{2} g'' \sin. (2\eta - \nu) \\ &+ \frac{1}{2} k (g + h) \sin. 2\nu + \frac{1}{4} k (g' + h') \sin. (\eta + 2\nu) + \frac{1}{4} k (g'' + h'') \sin. (2\eta + 2\nu) \\ &- \frac{1}{4} k (g' + h') \sin. (\eta - 2\nu) - \frac{1}{4} k (g'' + h'') \sin. (2\eta - 2\nu) \end{aligned} \right\}$$

$$+ \frac{nibc}{f^1} d\omega \left\{ \begin{array}{l} -\frac{1}{2}g' \sin. v \\ + (\frac{1}{2}g - \frac{1}{4}g'') \sin. (u-v) \\ + (\frac{1}{2}g - \frac{1}{4}g'') \sin. (u+v) \\ + \frac{3}{4}(3g' - g'') \sin. (2u-v) \\ + \frac{1}{4}(g' - 3g'') \sin. (2u+v) \end{array} \right\} \\ \left\{ \begin{array}{l} -\frac{1}{4}h'k \sin. 2v + \frac{1}{4}k(4h - 2h'' - 2g + g'') \sin. u \\ + \frac{1}{8}k(6h - h'' + 2g - g'') \sin. (u-2v) \\ + \frac{1}{8}k(2h - 3h'' + 2g - g'') \sin. (u+2v) \\ + \frac{1}{4}k(3h' - 2h'' - g' + g'') \sin. 2u \\ + \frac{1}{8}k(3h' - h'' + g' - g'') \sin. (2u-2v) \\ + \frac{1}{8}k(h - 3h'' + g - g'') \sin. (2u+2v) \end{array} \right\}$$

§. LXXXV. Pro motu aphelii autem habebimus negligendis simili modo minimis terminis, & pro $a \vee a$ scribendo $ib \vee b$;

$$d\varphi - dv = \frac{nibbd\omega}{f^1 k} (M(2 \sin. v + \frac{1}{2}k \sin. 2v) - N \cos. v);$$

quæ expressio, si loco M & N valores eruti substituantur, abibit in formam sequentem

$$\frac{d\varphi - dv}{d\omega} = -\frac{nibb}{cck} \left(\frac{3}{2} \cos. (\eta - v) - \frac{1}{2} \cos. (\eta + v) + \frac{1}{4}k \cos. (\eta - 2v) - \frac{1}{4}k \cos. (\eta + 2v) \right)$$

$$- \frac{nib^1}{f^1 k} \left\{ \begin{array}{l} + g \cos. v \\ + \frac{1}{2}g' \cos. (u-v) + \frac{1}{2}k(g+h) \\ + \frac{1}{2}g' \cos. (u+v) \\ + \frac{1}{2}g'' \cos. (2u-v) + \frac{1}{2}k(g+h) \cos. 2v \\ + \frac{1}{2}g'' \cos. (2u+v) \end{array} \right\} \\ \left\{ \begin{array}{l} + \frac{1}{2}k(g' + h') \cos. u \\ + \frac{1}{4}k(g' + h') \cos. (u-2v) \\ + \frac{1}{4}k(g' + h') \cos. (u+2v) \\ + \frac{1}{2}k(g'' + h'') \cos. 2u \\ + \frac{1}{4}k(g'' + h'') \cos. (2u-2v) \\ + \frac{1}{4}k(g'' + h'') \cos. (2u+2v) \end{array} \right\}$$

$$+ \frac{nibbc}{f^1 k} \left\{ \begin{array}{l} + \frac{1}{2}g' \cos. v \\ + \frac{1}{4}(6g - g'') \cos. (u-v) + \frac{1}{4}h'k \\ + \frac{1}{4}(2g - 3g'') \cos. (u+v) \\ + \frac{1}{4}(3g' - g'') \cos. (2u-v) + \frac{1}{4}h'k \cos. 2v \\ - \frac{1}{4}(g' - 3g'') \cos. (2u+v) \end{array} \right\} \\ \left\{ \begin{array}{l} + \frac{1}{4}k(2h + h'') \cos. u \\ + \frac{1}{8}k(6h - h'' - 2g - g'') \cos. (u-2v) \\ - \frac{1}{8}k(2h - 3h'' + 2g - g'') \cos. (u+2v) \\ + \frac{1}{4}k(h' + h'') \cos. 2u \\ + \frac{1}{8}k(3h' - h'' + g' - g'') \cos. (2u-2v) \\ - \frac{1}{8}k(h' - 3h'' + g' - g'') \cos. (2u+2v) \end{array} \right\}$$

§. LXXXVI. Restat ut simili modo variationes, quibus cum longitudo linearum nodorum π , tum inclinatio G sunt obnoxiae, exprimamus: Ac neglecta quidem excentricitate planetæ perturbantis e , ut sit $y = c$ & $x = b(1 + k \cos. v)$, erit $d\pi = -nibbcd\omega(1 + k \cos. v)(\frac{1}{4} - \frac{1}{4}) \sin. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi)$;
d. l tang.

d. l tang. $\rho = -nibbcd\omega(1 + k \cos. v)(\frac{1}{4} - \frac{1}{4}) \cos. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi)$; ubi valor ipsius $\frac{1}{4}$ debet substitui qui est posito $e = 0$

$$\frac{1}{4} = \frac{1}{4} \left\{ \begin{array}{l} + g + h k \cos. v \\ + g' \cos. \eta + \frac{1}{2}h'k \cos. (\eta - v) + \frac{1}{2}h''k \cos. (2\eta - v) \\ + g'' \cos. 2\eta + \frac{1}{2}h'k \cos. (\eta + v) + \frac{1}{2}h''k \cos. (2\eta + v) \end{array} \right\}$$

Tum vero ob $\varphi - \theta = \eta$ est

$$\sin. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi) = \frac{1}{2} \cos. \eta - \frac{1}{2} \cos. (\varphi + \theta - 2\pi) \\ \cos. (\varphi - \pi) \sin. (\theta - \pi) = -\frac{1}{2} \sin. \eta + \frac{1}{2} \sin. (\varphi + \theta - 2\pi).$$

§. LXXXVII. Introducamus ad has formulas aliquanto simpliciores reddendas, argumentum latitudinis $\varphi - \pi$, ponamusque $\varphi - \pi = \sigma$, eritque

$$d\pi = -nibbcd\omega \left(\frac{1}{4} - \frac{1}{4} \right) \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \cos. \eta - \frac{1}{2} \cos. (\eta - 2\sigma) \\ + \frac{1}{4}k \cos. (\eta - v) - \frac{1}{4}k \cos. (\eta - 2\sigma - v) \\ + \frac{1}{4}k \cos. (\eta + v) - \frac{1}{4}k \cos. (\eta - 2\sigma + v) \end{array} \right\}$$

& substituto pro $\frac{1}{4}$ valore:

$$d\pi = + \frac{nibbc}{f^1} d\omega \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \cos. \eta - \frac{1}{2} \cos. (\eta - 2\sigma) \\ + \frac{1}{4}k \cos. (\eta - v) - \frac{1}{4}k \cos. (\eta - 2\sigma - v) \\ + \frac{1}{4}k \cos. (\eta + v) - \frac{1}{4}k \cos. (\eta - 2\sigma + v) \end{array} \right\}$$

$$- \frac{nibbc}{f^1} d\omega \left\{ \begin{array}{l} + \frac{1}{4}g' \\ + \frac{1}{4}(2g + g'' \cos. u + \frac{1}{2}k(2h + h'' + 2g + g'') \cos. (u-v) \\ + \frac{1}{4}g' + g'' \cos. 2u + \frac{1}{4}k(h' + g') \cos. v \\ - \frac{1}{2}g \cos. (u-2\sigma) + \frac{1}{4}k(h' + h'' + g' + g'') \cos. (2u-v) \\ - \frac{1}{4}g' \cos. 2\sigma + \frac{1}{4}k(h' + h'' + g' + g'') \cos. (2u+v) \\ - \frac{1}{4}g' \cos. (2u-2\sigma) - \frac{1}{4}k(2h + 2g) \cos. (u-2\sigma-v) \\ - \frac{1}{4}g'' \cos. (u+2\sigma) - \frac{1}{4}k(2h + 2g) \cos. (u-2\sigma+v) \\ - \frac{1}{4}k(h'' + g'') \cos. (u+2\sigma-v) \\ - \frac{1}{4}k(h'' + g'') \cos. (u+2\sigma+v) \\ - \frac{1}{4}k(h' + g') \cos. (2\sigma-v) \\ - \frac{1}{4}k(h' + g') \cos. (2\sigma+v) \\ - \frac{1}{4}k(h' + g') \cos. (2u-2\sigma-v) \\ - \frac{1}{4}k(h' + g') \cos. (2u-2\sigma+v) \end{array} \right\}$$

§. LXXXVIII. Simili vero modo æquatio differentialis pro inclinationis variatione erit :

$$d.l.tang.p = nibbcd\omega \left(\frac{1}{4} - \frac{1}{4} \right) \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \sin. u + \frac{1}{2} \sin. (u - 2\sigma) \\ + \frac{1}{4} k \sin. (u - v) + \frac{1}{4} k \sin. (u - 2\sigma - v) \\ + \frac{1}{4} k \sin. (u + v) + \frac{1}{4} k \sin. (u - 2\sigma + v) \end{array} \right\}$$

hincque ob $d.l.tang.p = \frac{d.tang.p}{tang.p}$ obrinebitur

$$\frac{d.tang.p}{tang.p} = -\frac{nibbd\omega}{c c} \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{2} \sin. u + \frac{1}{2} \sin. (u - 2\sigma) \\ + \frac{1}{4} k \sin. (u - v) + \frac{1}{4} k \sin. (u - 2\sigma - v) \\ + \frac{1}{4} k \sin. (u + v) + \frac{1}{4} k \sin. (u - 2\sigma + v) \end{array} \right\}$$

$$+ \frac{nibbc}{f^3} d\omega \left\{ \begin{array}{l} + \frac{1}{4} (2g - g'') \sin. u + \frac{1}{4} k (2g + 2h - g'' - h'') \sin. (u - v) \\ + \frac{1}{4} (g' - g''') \sin. 2u + \frac{1}{4} k (2g + 2h - g'' - h'') \sin. (u + v) \\ + \frac{1}{2} g \sin. (u - 2\sigma) + \frac{1}{4} k (g' + h' - g''' - h''') \sin. (2u - v) \\ - \frac{1}{4} g' \sin. 2\sigma + \frac{1}{4} k (g' + h' - g''' - h''') \sin. (2u + v) \\ + \frac{1}{4} g' \sin. (2u - 2\sigma) + \frac{1}{4} k (g + h) \sin. (u - 2\sigma - v) \\ - \frac{1}{4} g'' \sin. (u + 2\sigma) + \frac{1}{4} k (g + h) \sin. (u - 2\sigma + v) \\ - \frac{1}{4} k (g' + h') \sin. (2\sigma - v) \\ - \frac{1}{4} k (g' + h') \sin. (2\sigma + v) \\ + \frac{1}{4} k (g' + h') \sin. (2u - 2\sigma - v) \\ + \frac{1}{4} k (g' + h') \sin. (2u - 2\sigma + v) \\ - \frac{1}{4} k (g'' + h'') \sin. (u + 2\sigma - v) \\ - \frac{1}{4} k (g'' + h'') \sin. (u + 2\sigma + v) \end{array} \right\}$$

Si quis vellet has formulas ad plures terminos continuare, lex est perspicua, secundum quam hoc opus, quousque libuerit perfici posset, verum pro nostro instituto, ne his quidem terminis exhibitis omnibus indigebimus.

SECTIO VI.

Investigatio inæqualitatum quibus ipsa orbita cujusque Planetæ ab actione reliquorum Planetarum perturbatur.

§. LXXXIX. QUAMVIS igitur motus cujusque Planetæ ab actione reliquorum perturbetur, is nihilo minus secundum ellipsin, in cujus alterutro foco Sol versetur, fieri concipi potest, dummodo hæc ellipsis tanquam variabilis tam ratione magnitudinis & speciei quam ratione situs lineæ absidum consideretur. Atque ista perturbationum representatio Astronomorum instituto maxime conveniens videtur, qui dum calculo elliptico jam sunt affueti, huic curvæ inhærere malunt, quam alias curvas magis perplexas in calculum Astronomicum admittere. Quod propositum cum adeo in luna sequi soleant, etiamsi ejus aberrationes à motu elliptico sint enormes, id multo magis in motu planetarum principalium retinebitur, quemadmodum etiam Astronomi eorum orbitas jam mobiles assumserunt contra indolem motus proprii Keppleriani.

§. XC. Ac primo quidem vidimus parametrum orbitæ cujusque planetæ ab actione reliquorum continuo immutari. Notari scilicet debet ejus valor quidam medius, à quo verus mox in excessu mox in defectu discrepet; ita valorem medium semiparametri orbitæ planetæ, de quo quæritur, hic littera *b* designamus, dum littera *p* pro quovis tempore ejus valorem verum denotat. Quan-

tum igitur p ob actionem certi alicujus planetæ ab b discrepet, ex æquatione differentiali supra §. LXXXIII evoluta per integrationem definiri poterit, ac si isti effectus, quatenus ab unoquoque planeta in parametrum propositi redundant, seorsim computentur, atque in unam summam colligantur, cognoscetur inversa perturbatio, quæ parametro illi ab actione omnium reliquorum planetarum inducitur, cujus collectionis fundamentum in eo est situm, quod singulæ perturbationes sint quam minimæ.

§. XCI. Totum autem integrationis formulæ §. LXXXIII datæ negotium huc reducitur, ut sequentium formularum simplicium: $d\omega \sin. \eta$; $d\omega \sin. 2\eta$; $d\omega \sin. 3\eta$; $d\omega \sin. (\eta \mp \nu)$; $d\omega \sin. (2\eta \mp \nu)$ &c. integralia definiantur, quæ hac methodo investigo: Primo quia hic excentricitatem planetæ perturbantis negligimus, & motus anomalæ veræ ν quam minimè à motu longitudinis ϕ differt, si quidem motus aphelii certe est tardissimus, habebimus ex §. LXXV.

$$d\eta = (i - m) d\omega - 2 i k d\omega \cos. \nu, \text{ \& }$$

$$d\nu = i d\omega - 2 i k d\omega \cos. \nu.$$

Jam pro prima formula $d\omega \sin. \eta$, differentiale $d\omega$ ita ad $d\eta$ revoco ut sit

$$d\omega = \frac{d\eta}{i - m} + \frac{2 i k d\omega}{i - m} \cos. \nu, \text{ unde conficitur:}$$

$$d\omega \sin. \eta = \frac{d\eta \sin. \eta}{i - m} + \frac{i k d\omega}{i - m} \sin. (\eta - \nu) + \frac{i k d\omega}{i - m} \sin. (\eta + \nu),$$

quo pacto primum membrum jam redditum est integrabile.

§. XCII. Si idem valor pro $d\omega$ etiam in formulis $d\omega \sin. 2\eta$ & $d\omega \sin. 3\eta$ substituatur, erit simili modo

$$d\omega \sin. 2\eta = \frac{d\eta \sin. 2\eta}{i - m} + \frac{i k d\omega}{i - m} \sin. (2\eta - \nu) + \frac{i k d\omega}{i - m} \sin. (2\eta + \nu);$$

$$d\omega \sin. 3\eta = \frac{d\eta \sin. 3\eta}{i - m} + \frac{i k d\omega}{i - m} \sin. (3\eta - \nu) + \frac{i k d\omega}{i - m} \sin. (3\eta + \nu).$$

Integratis ergo partibus prioribus, habebimus:

$$\int d\omega \sin. \eta = \frac{-\cos. \eta}{i - m} + \frac{i k}{i - m} \int d\omega \sin. (\eta - \nu) + \frac{i k}{i - m} \int d\omega \sin. (\eta + \nu);$$

$$\int d\omega \sin. 2\eta = \frac{-\cos. 2\eta}{2(i - m)} + \frac{i k}{i - m} \int d\omega \sin. (2\eta - \nu) + \frac{i k}{i - m} \int d\omega \sin. (2\eta + \nu);$$

$$\int d\omega \sin. 3\eta = \frac{-\cos. 3\eta}{3(i - m)} + \frac{i k}{i - m} \int d\omega \sin. (3\eta - \nu) + \frac{i k}{i - m} \int d\omega \sin. (3\eta + \nu).$$

Sicque integrandæ restant reliquæ formulæ, quas nostra expressio pro dp inventa combinet, hæc autem formulæ quia per excentricitatem k sunt multiplicatæ, multo minores sunt prioribus partibus jam integratis, ideoque nisi precisio ultra necessitatem urgeri debeat, satis tuto omitti possent; si quidem jam ob similem causam excentricitatem e negleximus.

§. XCIII. Interim tamen quo darius perspiciatur, integrationem ex hac parte non impediri, atque pari facilitate perfici posse etiam si nullos terminos rejecissemus, etiam horum integralia definiam: Pro $\int d\omega \sin. (\eta - \nu)$ igitur quero primum

$$d\eta - d\nu = -m d\omega, \text{ ut sit } d\omega = \frac{-(d\eta - d\nu)}{m};$$

$$\text{sicque erit } \int d\omega \sin. (\eta - \nu) = \frac{+ \cos. (\eta - \nu)}{m}.$$

Deinde pro $\int d\omega \sin. (\eta + \nu)$ colligo

$$d\eta + d\nu = (2i - m) d\omega - 4ik d\omega \cos. \nu;$$

$$\text{unde erit } d\omega = \frac{d\eta + d\nu}{2i - m} + \frac{4ik d\omega \cos. \nu}{2i - m}, \text{ ideoque}$$

$$\int d\omega \sin. (\eta + \nu) = \frac{-\cos. (\eta + \nu)}{2i - m} + \frac{4ik}{2i - m} \int d\omega \cos. \nu \sin. (\eta + \nu).$$

Sed quia in nostra formula $\int d\omega \sin. (\eta + \nu)$ jam per k est multiplicatum, posterius membrum, quod adhuc integrari deberet, omittimus, qui produceret quantitatem per kk affectam. Hac omissione pariter facta pro reliquis formulis, habebimus etiam nunc in differentialibus:

$$2d\eta - d\nu = (i - 2m) d\omega, \text{ \& } 2d\eta + d\nu = (3i - 2m) d\omega,$$

$$\text{ideoque } d\omega = \frac{2d\eta - d\nu}{i - 2m}, \text{ \& } d\omega = \frac{2d\eta + d\nu}{3i - 2m}.$$

§. XCIV. His igitur valoribus adhibitis adipiscemur facile formulas integrales sequentes:

$$\int d\omega \sin. (\eta - \nu) = \frac{+ \cos. (\eta - \nu)}{m};$$

$$\int d\omega \sin. (\eta + \nu) = \frac{- \cos. (\eta + \nu)}{2i - m};$$

$$\int d\omega \sin. (2\eta - \nu) = \frac{- \cos. (2\eta - \nu)}{i - 2m};$$

$$\int d\omega \sin. (2\eta + \nu) = \frac{- \cos. (2\eta + \nu)}{3i - 2m};$$

atque ex his jam priora integralia completa redentur:

$$\int d\omega \sin. \eta = -\frac{\cos. \eta}{i - m} + \frac{ik \cos. (\eta - \nu)}{(i - m)m} - \frac{ik \cos. (\eta + \nu)}{(i - m)(2i - m)},$$

$$\int d\omega \sin. 2\eta = -\frac{\cos. 2\eta}{2(i - m)} - \frac{ik \cos. (2\eta - \nu)}{(i - m)(i - 2m)} - \frac{ik \cos. (2\eta + \nu)}{(i - m)(3i - 2m)},$$

$$\int d\omega \sin. 3\eta = -\frac{\cos. 3\eta}{3(i - m)} - \frac{ik \cos. (3\eta - \nu)}{(i - m)(2i - 3m)} - \frac{ik \cos. (3\eta + \nu)}{(i - m)(4i - 3m)} \text{ \&c.}$$

Quæ integralia non solum ad valorem integralem ipsius p , sed etiam ipsius q inveniendum inserviunt.

§. XCV. Cum nimirum valor medius ipsius p debeat esse $= b$, in integratione circa adjectionem constantis nullum erit dubium; singulis igitur partibus integratis reperietur

$$\begin{aligned} \frac{p}{b} = 1 - \frac{2nibb}{cc} \left\{ \frac{\cos. \eta}{i - m} - \frac{(3i - m) k \cos. (\eta - \nu)}{2(i - m)m} \right. \\ \left. + \frac{(3i - m) k \cos. (\eta + \nu)}{2(i - m)(2i - m)} \right\} \\ + \frac{2nibb}{f'} \left\{ \begin{aligned} & + \frac{(2g - g'') \cos. \eta}{2(i - m)} + \frac{ik(2g - g'') \cos. (\eta - \nu)}{2(i - m)m} \\ & + \frac{(g' - g''') \cos. 2\eta}{4(i - m)} + \frac{k(2g - g'' + 2h - h'') \cos. (\eta - \nu)}{4m} \\ & + \frac{(g'' - g''') \cos. 3\eta}{6(i - m)} - \frac{ik(g' - g''') \cos. (2\eta - \nu)}{2(i - m)(i - 2m)} \\ & - \frac{k(g' - g'' + h' - h'') \cos. (2\eta + \nu)}{4(i - 2m)} \\ & - \frac{ik(2g - g'') \cos. (\eta + \nu)}{2(i - m)(2i - m)} \\ & - \frac{k(2g - g'' + 2h - h'') \cos. (\eta + \nu)}{4i(2i - m)} \\ & - \frac{ik(g' - g''') \cos. (2\eta + \nu)}{2(i - m)(3i - 2m)} \\ & - \frac{k(g' - g'' + h' - h'') \cos. (2\eta + \nu)}{4(3i - 2m)} \end{aligned} \right\} \end{aligned}$$

72 INVESTIGATIO PERTURBATIONUM.

Ac si terminos per excentricitatem k affectos, ut pote præ reliquis valde parvos negligamus, erit succinctius:

$$\frac{p}{b} = 1 - \frac{2 n i b b \cos. u}{(i-m) c c} + \frac{n i b b c}{(i-m) f^3} \left((2 g - g'') \cos. u + \frac{1}{2} (g' - g''') \cos. 2 u + \frac{1}{3} (g'' - g''') \cos. 3 u + \&c. \right)$$

ubi notandum esse $\frac{b}{c} = \sqrt[3]{\frac{m}{i}}$, & $f f = b b + c c$.

§. XCVI. Ope earundem formularum simplicium integralium etiam vera excentricitas orbitæ q per integrationem differentialis (§. LXXXIV) evoluti assignari poterit; modo adjiciatur $\int d\omega \sin. v = \int \frac{d v}{i} \sin. v = -\frac{\cos. v}{i}$, si quidem porro ex his expressionibus minimis terminos excentricitatem k involventes negligere pergamus. Hinc igitur posita excentricitate media $= k$, erit excentricitas vera:

$$q = k - \frac{n i b b}{c c} \left(\frac{3 \cos. (u-v)}{2 m} - \frac{\cos. (u+v)}{2 (2 i - m)} \right);$$

$$- \frac{n i b^3}{f^3} \left\{ \frac{g \cos. v}{i} + \frac{g' \cos. (u-v)}{2 m} - \frac{g' \cos. (u+v)}{2 (2 i - m)} \right. \&c. \left. - \frac{g'' \cos. (2 u - v)}{2 (i - 2 m)} + \frac{g'' \cos. (2 u + v)}{2 (3 i - 2 m)} \right\}$$

$$+ \frac{n i b b c}{f^3} \left\{ + \frac{g' \cos. v}{2 i} + \frac{(6 g - g'') \cos. (u-v)}{4 m} - \frac{(2 g - 3 g'') \cos. (u+v)}{4 (2 i - m)} \right. \&c. \left. - \frac{(3 g' - g''') \cos. (2 u - v)}{4 (i - 2 m)} - \frac{(g' - 2 g''') \cos. (2 u + v)}{4 (3 i - 2 m)} \right\}$$

Ubi quidem assumimus excentricitatem mediam k tantam esse, ut ejus respectu istæ inæqualitates longe sint minimæ; patet autem has inæqualitates non ab ipsa magnitudine media excentricitatis k pendere, sed easdem prodire siue k sit major siue minor. Quod secus accidit in variationibus lateris recti, quæ sunt proportionales ipsi magnitudini mediæ parametri.

§. XCVII.

MOTUS PLANETARUM.

73

§. XCVII. Cognito jam semiparametro p & excentricitate q , semiaxis transversus orbitæ facile definiatur, cum sit $= \frac{p}{1 - q q}$. Erit igitur variabilis tam ob

variabilitatem ipsius p , quam ipsius q , sed hæc posterior tantum terminos producit per k affectos; unde his neglectis variatio axis transversi potissimum pendeat à variatione parametri, hincque ergo erit

$$\text{Semiaxis transversus} = \frac{b}{1 - k k} - \frac{2 n i b b}{(i-m) c^2} \cdot b \cos. u;$$

$$+ \frac{n i b b c}{(i-m) f^3} \cdot b \left((2 g - g'') \cos. u + \frac{1}{2} (g' - g''') \cos. 2 u + \frac{1}{3} (g'' - g''') \cos. 3 u + \&c. \right)$$

Quare tam parameter & axis transversus quam excentricitas, variationes tantum subeunt periodicas, quæ post certa temporis intervalla ad statum pristinum revertantur, neque perpetua siue incrementa siue decrementa capiunt; sed quantum certis temporibus fuerint aucta, tandumdem aliis temporibus diminuentur. Ceterum ex hac applicatione ad axem transversum parer, valorem inventum pro q , etsi terminos tantum primi ordinis continet, tamen æque longè productum esse æstimandum atque valorem ipsius p in quo terminos primi & secundi ordinis evolvimus.

§. XCVIII. Denique definiendus occurrit motus aphelii, in quo præcipuus effectus actionis mutue planetarum, quem quidem observationes evidenter manifestarint, cernitur; is autem per integrationem formulæ (§. LXXXV) datæ determinabitur. Aliæ autem hic adsunt formulæ simplices integrandæ, quarum integrationem quoque ad secundum ordinem continuari oportet, uti circa parametrum fecimus, non quo termini secundi ordinis præ primo minus negligi queant, sed

Prix de 1756.

K

74 INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

quia secundus ordo continet partes omnino constantes, unde per integrationem hujusmodi termini $\alpha \omega$ nascuntur, qui quantumvis coefficientes α fuerit parvus, tamen cum tempore continuo crescunt. Quia enim angulus ω est tempori proportionalis, hi termini motum medium aph. lii declarabunt; in quorum idcirco investigatione vel minima particula perperam negligitur. At terminis hujus formæ exceptis, reliqui ad secundum ordinem pertinentes, quia periodicas inæqualitates continent, & præ primo ordine valde sunt parvi sine errore omitti poterunt; cum etiam levis error in loco aphelii commissus nullius sit momenti.

§. XCIX. Simili igitur modo integrationem instituendo, ante omnia sequentes formulas expendere oportet

$$d\nu = i d\omega - 2 i k d\omega \cos. \nu;$$

$$d\eta - d\nu = -m d\omega - 0;$$

$$d\eta + d\nu = (2i - m) d\omega - 4 i k d\omega \cos. \nu;$$

$$2 d\eta - d\nu = (i - 2m) d\omega - 2 i k d\omega \cos. \nu;$$

$$2 d\eta + d\nu = (3i - 2m) d\omega - 6 i k d\omega \cos. \nu;$$

$$d\omega = \frac{d\nu}{i} + 2 k d\omega \cos. \nu;$$

$$d\omega = \frac{-(d\eta - d\nu)}{m};$$

$$d\omega = \frac{d\eta + d\nu}{2i - m} + \frac{4 i k d\omega \cos. \nu}{2i - m};$$

$$d\omega = \frac{2 d\eta - d\nu}{i - 2m} + \frac{2 i k d\omega \cos. \nu}{i - 2m};$$

$$d\omega = \frac{2 d\eta + d\nu}{3i - 2m} + \frac{6 i k d\omega \cos. \nu}{3i - 2m};$$

tum pro terminis secundi ordinis:

$$d\omega = \frac{d\nu}{i} = \frac{d\eta}{i - m} = \frac{-(d\eta - 2 d\nu)}{i + m} = \frac{d\eta + 2 d\nu}{3i - m} \\ = \frac{-(2 d\eta - 2 d\nu)}{2m} = \frac{2 d\eta + 2 d\nu}{2(2i - m)}$$

MOTUS PLANETARUM.

75

Hinc omittendis terminis secundi ordinis, qui non sunt

formæ $\alpha \omega$ fiet $\int d\omega \cos. \nu = \frac{\sin. \nu}{i} + k \int d\omega$

$$(1 + \cos. 2\nu) = \frac{\sin. \nu}{i} + k \omega;$$

$$\int d\omega \cos. (\eta - \nu) = -\frac{\sin. (\eta - \nu)}{m},$$

$$\int d\omega \cos. (2\eta - \nu) = +\frac{\sin. (2\eta - \nu)}{i - 2m},$$

$$\int d\omega \cos. (\eta + \nu) = \frac{+\sin. (\eta + \nu)}{2i - m},$$

$$\int d\omega \cos. (2\eta + \nu) = \frac{+\sin. (2\eta + \nu)}{3i - 2m}.$$

quæ formulæ ad motum aphelii definiendum sufficiunt.

§. C. Ex his igitur differentiale (§. LXXXV) integratum præbebit motum aphelii sequenti modo expressum:

$$\varphi - \nu = \text{Const.} + \frac{n i b b}{c c k} \left(\frac{3 \sin. (\eta - \nu)}{2m} + \frac{\sin. (\eta + \nu)}{2(2i - m)} \right)$$

$$+ \frac{n i b b}{f^1 k} \left\{ + \frac{g \sin. \nu}{i} - \frac{g' \sin. (\eta - \nu)}{2m} + \frac{g' \sin. (\eta + \nu)}{2(2i - m)} \right\} \\ + \frac{1}{2} k (3g + h) \omega + \frac{g'' \sin. (2\eta - \nu)}{2(i - 2m)} + \frac{g'' \sin. (2\eta + \nu)}{2(3i - 2m)}$$

$$+ \frac{n i b b c}{f^1 k} \left\{ + \frac{g' \sin. \nu}{2i} - \frac{(6g - g'') \sin. (\eta - \nu)}{4m} + \frac{(3g' - g'') \sin. (2\eta - \nu)}{4(i - 2m)} \right\} \\ + \frac{1}{4} k (2g' + h') \omega - \frac{(2g - 3g'') \sin. (\eta + \nu)}{4(2i - m)} + \frac{(g' - 3g'') \sin. (2\eta + \nu)}{4(3i - 2m)}$$

Hujus expressionis pars præcipua formæ $\alpha \omega$ motum medium aphelii præbet, qui ergo uti perspicuum est non à quantitate excentricitatis pendet. Tempore scilicet

K ij

quo sol secundum motum medium percurrit angulum
 $= \omega$ aphelium planetæ proferetur per angulum $\frac{n i b b c}{4 f^3}$

$(2 g' + h') \omega - \frac{n i b^3}{2 f^3} (3 g + h) \omega$ reliqui vero termini
 inæqualitates periodicas aphelii complectuntur, quæ eo
 evadunt majores quo minor fuerit excentricitas orbitæ.

§. CI. Præter hunc autem motum uniformem, quo
 aphelium profertur, ejus locus ad quodvis tempus cor-
 rigi debet per inæqualitates periodicas, quæ sinibus an-
 gulorum $\nu, n + \nu, 2n + \nu$, &c. sunt proportiona-
 les: atque in hunc finem longitudo aphelii ita expri-
 metur:

$$\begin{aligned} \varphi - \nu = & \text{Const.} + \frac{n i b b c}{4 f^3} (2 g' + h') \omega - \frac{n i b^3}{2 f^3} (3 g + h) \omega; \\ & + \frac{n i b b}{2 c c k} \left(\frac{(3 \sin. (n - \nu))}{m} + \frac{\sin. (n + \nu)}{2 i - m} \right); \\ & - \frac{n i b^3}{4 f^3 k} \left\{ \frac{2 g \sin. \nu}{i} - \frac{g' \sin. (n - \nu)}{m} + \frac{g' \sin. (n + \nu)}{2 i - m} \right\} \\ & + \frac{g'' \sin. (2n - \nu)}{i - 2m} + \frac{g'' \sin. (2n + \nu)}{3 i - 2m} \left\} \\ & + \frac{n i b b c}{4 f^3 k} \left\{ \frac{2 g' \sin. \nu}{i} - \frac{(6g - g'') \sin. (n - \nu)}{m} - \frac{(2g - 3g'') \sin. (n + \nu)}{2 i - m} \right\} \\ & + \frac{(3g' - g''') \sin. (2n - \nu)}{i - 2m} - \frac{(g' - 3g''') \sin. (2n + \nu)}{3 i - 2m} \left\} \end{aligned}$$

Cujus expressionis pars prima exhibet longitudinem me-
 diam aphelii ad quodvis tempus, cui porro si applicen-
 tur inæqualitates reliqua parte contentæ, impetrabitur
 locus aphelii verus. Quodsi ponatur $\omega = 360$, ex prima
 parte innotescet motus aphelii annuus respectu stellarum
 fixarum.

§. CII. Quia in motu Lunæ investigatio motus ejus
 apogei tantam diligentiam ac sagacitatem, torque cal-
 culos intricatos exigebat, dubium hic oriri potest, an

hoc modo verus motus apheliorum eliciatur? Quodsi
 enim idem calculus ad Lunam transferretur, formula
 inventa semissem tantum veri motus apogei prope mo-
 dum esset ostensura. Verum in hac applicatione ad Lu-
 nam numerus n seu potius termini hunc numerum con-
 rinentes incomparabiliter prodeunt majores, quam no-
 stro casu, atque termini quadratum numeri n involven-
 tes demum veram motus apogei quantitatem complent.
 Hic autem ob valores terminorum numero n affecto-
 rum minimos, nullum est dubium, quin terminos, qui
 ejus quadratum complecterentur, sine ullius erroris sen-
 sibilis metu prætermittere queamus. Deinde etiam ex
 formulis generalioribus evidens est, excentricitatem
 planetæ perturbantis e nihil ad motum aphelii con-
 ferre.

S E C T I O VII.

Investigatio Anomaliae veræ quatenus ea ad quodvis tempus ab actione Planetarum mutua perturbatur.

§. CIII. IN superiori sectione formulas eruiamus; quibus ad quodvis tempus veri valores cum parametri & excentricitatis orbitæ, tum etiam vera longitudo aphelii definiuntur; in has autem formulas præter angulum n potissimum ingreditur angulus v qui planetæ anomaliam veram designat. Præcipuum opus igitur adhuc perficiendum in hoc consistit, ut methodum tradamus ad quodvis tempus anomaliam veram inveniendi; quæ cum, si nullæ adsint perturbaciones ex anomalia media colligi soleat; hic quoque anomaliam planetæ mediam in computum introduci conveniet, quæ quoniam uniformiter cum tempore crescit, ad quodvis tempus tempore crescit, ad quodvis tempus expedite assignatur; siue quod eodem redit anomalia media reperitur, si à planetæ longitudine media, aphelii locus medius subtrahatur. Quæstio ergo hac sectione enodanda determinationem anomaliam veræ v ex data anomalia media postulat.

§. CIV. Si nullæ adessent vires turbantes, foret $d\phi = dv$, atque anomalia vera v ex hac æquatione $d\phi = dv = \frac{ad\omega Vap}{xx}$, seu $d\omega = \frac{pVp}{aVa} \cdot \frac{dv}{(1 - q \cos. v)^2}$ definiri deberet; essent enim p & q quantitates constantes, & $d\omega$ incremento anomaliam mediæ proportionale. In nostro autem casu neque quantitates p & q sunt con-

stantes, neque $d\phi = dv$, unde manifestum est relationem inter anomaliam mediam & veram quoque ab actione planetarum mutua perturbari. Interim tamen hæc relatio erit petenda ex æquatione $d\phi = \frac{ad\omega Vap}{xx}$,

seu hæc $d\omega = \frac{pVp}{aVa} \cdot \frac{d\phi}{(1 - q \cos. v)^2}$ substituendo pro $d\phi$ valorem, qui ipsi ex æquatione differentiali motus aphelii convenit; hæcque æquatio in §. LXXXV habetur evoluta vi cujus cum non sit $d\phi - dv = 0$; ponamus brevitatis gratia loco hujus æquationis differentialis $d\phi - dv = nVd\omega$, eritque

$$d\omega = \frac{pVp}{aVa} \cdot \frac{dv}{(1 - q \cos. v)^2} + \frac{pVp}{aVa} \cdot \frac{nVd\omega}{(1 - q \cos. v)^2}.$$

§. CV. Cum jam p & q non sint quantitates constantes, eorumque valores in superiori sectione sint definiti, ponamus quoque brevitatis gratia

$$p = b(1 + nP), \text{ \& } q = k + nQ;$$

ita ut nP , nQ , & nV sint effectus perturbationis, eritque ob numerum n minimum $pVp = b^{\frac{1}{2}}(1 + \frac{1}{2}nP)$, & quia posuimus $\frac{pVp}{b^{\frac{1}{2}}} = i$ habebimus

$$\frac{pVp}{b^{\frac{1}{2}}} = \frac{1}{i}(1 + \frac{1}{2}nP).$$

Deinde fractio $\frac{1}{(1 - q \cos. v)}$, in seriem conversa dat proxime

$$(1 - qq)^{-\frac{1}{2}}(1 + 2q \cos. v + \frac{1}{2}qq \cos. 2v + q^3 \cos. 3v \&c.)$$

quæ ponendo $k + nQ$ loco q , & negligendo terminos per nn & nk affectos abit in hanc:

$$(1 - kk)^{-\frac{1}{2}}(1 + 2k \cos. v + \frac{1}{2}kk \cos. 2v + k^3 \cos. 3v) + 2nQ \cos. v + 3nkQ \cos. 2v + 3nkQ.$$

Hincque erit

$$\frac{pVp}{aVa} \cdot \frac{dv}{(1 - q \cos. v)^2} = \frac{dv(1 + 2k \cos. v + \frac{1}{2}kk \cos. 2v + k^3 \cos. 3v)}{i(1 - kk)V(1 - kk)}.$$

$$+ \frac{n}{i} d\omega (2 Q \cos. v + \frac{1}{2} P + 3k P \cos. v + 3k Q + 3k Q \cos. 2v);$$

§. CVI. In parte altera autem formulæ integrandæ tam p quam q pro constantibus haberi possunt, eritque ergo ea pari

$$\frac{n}{i} d\omega (V + 2k V \cos. v),$$

& quia in his particulis minimis est $d\nu = i d\omega (1 - 2k \cos. v)$ obtinebimus æquationem sequentem:

$$d\omega = \frac{d\nu (1 + 2k \cos. v + \frac{1}{2} k k \cos. 2v + k^3 \cos. 3v)}{i (1 - k k) V (1 - k k)};$$

$$+ n d\omega (2 Q \cos. v + k Q + k Q \cos. 2v + \frac{1}{2} P) + \frac{n}{i} d\omega (V + 2k V \cos. v);$$

cujus pars principalis integrata deducet ad hanc æquationem integram:

$$\omega = \frac{v + 2k \sin. v + \frac{1}{4} k k \sin. 2v + \frac{1}{3} k^3 \sin. 3v}{i (1 - k k) V (1 - k k)};$$

$$+ n \int d\omega (\frac{1}{2} P + 2 Q \cos. v + k Q + k Q \cos. 2v + \frac{1}{2} V + \frac{1}{2} k V \cos. v);$$

cujus postremæ partis non amplius erit difficile integrale eruere.

§. CVII. Pro integratione hujus postremæ formulæ notandum est partem $n \int V d\omega$ exprimere motum aphe-
lii, cujus ergo integrale jam supra §. CI est inventum. Reliquas partes tantisper indicemus signo summatorio, ac pro anomalia vera quæsitâ sequentem nanciscemur æquationem:

$$v = i(1 - k k)^{\frac{1}{2}} \omega - 2k \sin. v - \frac{1}{4} k k \sin. 2v - \frac{1}{3} k^3 \sin. 3v - n \int V d\omega;$$

$$- i n \int d\omega (\frac{1}{2} P + 2 Q \cos. v + \frac{1}{2} k V \cos. v);$$

in hac enim ultima parte perspicuum est terminos $k Q$ & $k Q \cos. v$ præ P & Q posse rejici, at vero $k V \cos. v$ iidem

iisdem esse quasi homogeneum unde tantum opus est valores supra pro P , Q , & V inventos substituere. Hic autem primo observo terminum $i(1 - k k)^{\frac{1}{2}} \omega$ cum partibus formæ $\alpha d\omega$, quas posteriora membra integralia forte continent, designare anomaliâ mediam, quæ ad quodvis tempus facile colligitur. Si ergo anomaliâ mediam ponamus $= \vartheta$, habemus hic æquationem inter ϑ & v , per cujus resolutionem non difficulter pro quavis anomalia media ejus respondens anomalia vera elicietur.

§. CVIII. Statuamus ad abbreviandum:

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} P + 2 Q \cos. v &= A + B \cos. 2v + C \cos. \eta \\ + \frac{1}{2} k V \cos. v &+ D \cos. 2\eta + E \cos. (\eta - 2v) \\ &+ F \cos. (\eta + 2v) + G \cos. (2\eta - 2v) \\ &+ H \cos. (2\eta + 2v) \end{aligned}$$

atque horum coefficientium valores ex superioribus formulis colliguntur:

$$\begin{aligned} A &= \frac{b b c}{f^3} \cdot g' - \frac{2 b^3}{f^3} g; & B &= \frac{b b c}{f^3} \cdot g' - \frac{2 b^3}{f^3} g; \\ C &= \left\{ -\frac{i b b}{c c} \left(\frac{3}{i-m} + \frac{3}{2m} - \frac{1}{2(2i-m)} + \frac{1}{i} \right) - \frac{i b^3}{2 f^3} \right. \\ &\quad \left. \left(\frac{2 g'}{i} + \frac{g'}{m} + \frac{g'}{2i-m} \right) \right. \\ &\quad \left. + \frac{i b b c}{4 f^3} \left(\frac{6(2g-g'')}{i-m} + \frac{6(g-g'')}{m} + \frac{6(g-g'')}{i} \right. \right. \\ &\quad \left. \left. - \frac{(2g-3g'')}{2i-m} - \frac{(2g-3g'')}{i} \right) \right\} \\ D &= \left\{ -\frac{i b^3}{2 f^3} \left(\frac{-g''}{i-2m} + \frac{2 g''}{i} + \frac{g''}{3i-2m} \right) \right. \\ &\quad \left. + \frac{i b b c}{4 f^3} \left(\frac{3(g'-g''')}{i-m} - \frac{(3g'-g''')}{i-2m} + \frac{(3g'-g''')}{i} \right. \right. \\ &\quad \left. \left. - \frac{(g'-3g''')}{3i-2m} - \frac{(g'-3g''')}{i} \right) \right\} \end{aligned}$$

Prix de 1756.

L

$$E = \frac{-i b b}{2 c c} \left(\frac{3}{m} + \frac{3}{i} \right) - \frac{i b^3}{2 f^3} \left(\frac{g'}{m} + \frac{g'}{i} \right) + \frac{i b b c}{4 f^3} \left(\frac{6 g - g''}{m} + \frac{6 g - g''}{i} \right)$$

$$F = \frac{-i b b}{2 c c} \left(-\frac{1}{2 i - m} - \frac{1}{i} \right) - \frac{i b^3}{2 f^3} \left(\frac{g'}{2 i - m} + \frac{g'}{i} \right) + \frac{i b b c}{4 f^3} \left(-\frac{(2 g - 3 g'')}{2 i - m} - \frac{(2 g - 3 g'')}{i} \right)$$

$$G = \frac{-i b^3}{2 f^3} \left(-\frac{g''}{i - 2 m} + \frac{g''}{i} \right) + \frac{i b b c}{4 f^3} \left(-\frac{(3 g' - g''')}{i - 2 m} + \frac{(3 g' - g''')}{i} \right)$$

$$H = \frac{-i b^3}{2 f^3} \left(\frac{+g''}{3 i - 2 m} + \frac{g''}{i} \right) + \frac{i b b c}{4 f^3} \left(-\frac{(g' - 3 g''')}{3 i - 2 m} - \frac{(g' - 3 g''')}{i} \right)$$

§. CIX. Valoribus autem horum coefficientum definitis facile erit singulorum terminorum integralia exhibere, quia ultra ordinem primum ea deducere non est opus: Erit itaque

$$\begin{aligned} \int d\omega \left(\frac{1}{2} P + 2 Q \cos. \nu + \frac{2}{i} k V \cos. \nu \right) &= A \omega \\ &+ \frac{B}{2 i} \sin. 2 \nu + \frac{C}{i - m} \sin. \eta + \frac{D}{2 (i - m)} \sin. 2 \eta \\ &- \frac{E}{i + m} \sin. (\eta - 2 \nu) + \frac{F}{3 i - m} \sin. (\eta + 2 \nu) \\ &- \frac{G}{2 m} \sin. (2 \eta - 2 \nu) + \frac{H}{2 (2 i - m)} \sin. (2 \eta + 2 \nu). \end{aligned}$$

Deinde si ponamus simili modo ad abbreviandum

$$\begin{aligned} \int V d\omega &= \Delta \omega + \frac{a}{k} \sin. \nu + \frac{c}{k} \sin. (\eta - \nu) \\ &+ \frac{\gamma}{k} \sin. (\eta + \nu) + \frac{\delta}{k} \sin. (2 \eta - \nu) + \frac{\epsilon}{k} \sin. (2 \eta + \nu); \end{aligned}$$

eruat hi coefficientes ex §. CI.

$$\Delta = \frac{i b b c}{4 f^3} (2 g' + h') - \frac{i b^3}{2 f^3} (3 g + h);$$

$$a = \frac{b b c}{2 f^3} g' - \frac{b^3}{f^3} g;$$

$$c = \frac{b b}{c c} \cdot \frac{3 i}{2 m} + \frac{b^3}{2 f^3} \cdot \frac{i g'}{m} - \frac{b b c}{4 f^3} \cdot \frac{(6 g - g'')}{m} i;$$

$$\gamma = \frac{b b}{2 c c} \cdot \frac{i}{2 i - m} - \frac{b^3}{2 f^3} \cdot \frac{i g'}{2 i - m} - \frac{b b c}{4 f^3} \cdot \frac{(2 g - 3 g'')}{2 i - m} i;$$

$$\delta = -\frac{b^3}{2 f^3} \cdot \frac{i g''}{i - 2 m} + \frac{b b c}{4 f^3} \cdot \frac{(3 g' - g''')}{i - 2 m} i;$$

$$\epsilon = -\frac{b^3}{2 f^3} \cdot \frac{i g''}{3 i - 2 m} - \frac{b b c}{4 f^3} \cdot \frac{(g - 3 g''')}{3 i - 2 m} i.$$

§. CX. Si jam hos valores determinaverimus, habebimus primo anomaliam mediam:

$$\varphi = i (1 - k k)^{\frac{1}{2}} \omega - n \Delta \omega - i n A \omega;$$

qua cognita anomalia vera ν ita debet definiri ut sit:

$$\begin{aligned} \nu &= \varphi - 2 k \sin. \nu - \frac{1}{4} k k \sin. 2 \nu - \frac{1}{3} k^3 \sin. 3 \nu; \\ &- \frac{n}{k} \left(a \sin. \nu + c \sin. (\eta - \nu) + \gamma \sin. (\eta + \nu) \right. \\ &\left. + \delta \sin. (2 \eta - \nu) + \epsilon \sin. (2 \eta + \nu) \right); \end{aligned}$$

$$- n \left\{ \begin{aligned} &\frac{1}{2} B \sin. 2 \nu + \frac{C i}{i - m} \sin. \eta + \frac{D i}{2 (i - m)} \sin. 2 \eta \\ &- \frac{E i}{i + m} \sin. (\eta - 2 \nu) + \frac{F i}{3 i - m} \sin. (\eta + 2 \nu) \\ &- \frac{G i}{2 m} \sin. (2 \eta - 2 \nu) + \frac{H i}{2 (2 i - m)} \sin. (2 \eta + 2 \nu) \end{aligned} \right\}$$

Si esset $n = 0$, nota est operatio, qua ex data anomalia media φ elicitur vera ν ; cum igitur sit n fractio valde parva, per eandem operationem, omittendis primum terminis per n affectis quaeratur anomalia vera ν media

ϑ conveniens, eaque deinceps per terminos fractione n affectos corrigatur. Tum si eam accuratius definire velimus, valorem pro ν modo inventum in expressione illa pro ν reperta substituamus, ex eoque denuo ν determinemus.

§. CXI. Facilius autem per consuetas tabulas anomaliarum totum hoc negotium expediri potest. Cum enim perturbaciones sunt minimæ, sufficet pro iis anomaliam veram ν proxime saltem nosse, ejusque ergo loco anomalia media ipsa ϑ uti licebit, namque errores, qui hoc modo committentur, ad sequentem terminorum, quos negligimus, ordinem pertinerent. Tum valor horum terminorum minimorum ad anomaliam mediam ϑ referatur, seu ex data anomalia media ϑ quærarur anomalia media correctæ ϑ' ut sit

$$\vartheta' = \vartheta - \frac{n}{k} (a \sin. \vartheta + c \sin. (\eta - \vartheta) + \gamma \sin. (\eta + \vartheta) + \delta \sin. (2\eta - \vartheta) + \varepsilon \sin. (2\eta + \vartheta));$$

ubi quidem partem posteriorem, utpote præ hac valde parvam omitto, atque jam pro data excentricitate k ex tabulis consuetis quærarur anomalia vera quæ huic anomaliam mediam correctam respondeat; hocque modo obtinebitur ipsa illa anomalia vera ν , qua pro evolutione omnium formularum hætenus inventarum indigemus, erit scilicet

$$\nu = \vartheta' - 2 k \sin. \nu - \frac{1}{4} k k \sin. 2\nu - \frac{1}{8} k^3 \sin. 3\nu.$$

§. CXII. In Tabulis autem Astronomicis pro data quavis anomalia media non tam ei respondens anomalia vera; quam differentia, quæ prosthaphæresis seu æquatio centri vocatur, exhiberi solet, neque etiam pro nostro scopo quicquam in hoc instituto immutari est opus. Ad manus igitur sit tabula more solito adornata, quæ pro excentricitate k cuique anomaliam mediam respondentem æquationem centri exhibeat. Ante-

quam autem hac tabula utamur, anomalia media planetæ ϑ ad datum tempus collecta, per inæqualitates supra expositas & tam ab ea ipsa quam ab angulo η , cujus valorem quoque ex motu medio utriusque planetæ collegisse sufficit, pendentes corrigatur, ut obtineatur anomalia media correctæ ϑ' . Tum in dicta Tabula quærarur æquatio isti anomaliam mediam ϑ' conveniens, quæ sit $= \pm \mathcal{A}$, qua inventa statim habebitur anomalia vera quæsita $\nu = \vartheta' \pm \mathcal{A}$, qua in determinatione & evolutione omnium formularum supra inventarum uti oportebit. Simul vero hæc æquatio $\pm \mathcal{A}$ ex tabula desumpta verum valorem formulæ $- 2 k \sin. \nu - \frac{1}{4} k k \sin. 2\nu - \frac{1}{8} k^3 \sin. 3\nu$ exhibebit, id quod pro sequenti calculo probe notasse conducet.

§. CXIII. Ad Anomaliam mediam autem pro dato tempore colligendam motum aphelii medium duntaxat nosse oportet, qui membrò primo formulæ §. CI erutæ continetur, ex quo habemus:

$$\text{Long. aphelii mediam} = \text{Const.} + \frac{n i b b c}{4 f^3} \\ (2 g' + h') \omega - \frac{n i b^3}{2 f^3} (3 g + h) \omega,$$

seu abbreviationem ante introductum, adhibendo erit:

$$\text{Long. aphelii media} = \text{Const.} + n \Delta \omega.$$

Quoniam autem omnes planetæ ad motum medium aphelii aliquid conferunt, singulorum effectus exquiri debet, ut inde ad quodvis tempus propositum longitudo aphelii media rite obtineatur. Vel cum ex collatione recentiorum observationum cum antiquis motus medius aphelii cuiusque planetæ satis accurate jam sit exploratus, eo potius uti conveniet. Quare cum hinc ad tempus propositum longitudo media aphelii sit definita, ea à longitudine media ipsius planetæ subtracta præbebit ejus anomaliam mediam ϑ pro eodem tempore proposito, quæ etiam in nonnullis tabulis immediate exprimi solet.

§. CXIV. Deinde si perturbationes, quæ ab actione certi cujusdam planetæ proficiscuntur, indagare velimus, primum ex collatione semæ parametri ejus orbitæ c , cum semæ parametro b planetæ examinandi ope formularum §. LXXII & LXXVIII datarum computentur valores litterarum g , g' , g'' , &c. ex hisque porro per rationem mediorum motuum i & m valores litterarum a , ϵ , γ , δ , ϵ , itemque A , B , C , D , E , F , G , H , qui omnes in meris numeris expressi prodibunt. Tum etiam massa Planetæ per massam Solis divisa dabit fractionem n . Quibus inventis ad tempus propositum colligatur longitudo media planetæ perturbati & perturbantis, quia posteriori à priori ablata remanebit angulus, quo loco ω uti licebit in indagatione correctionum anomalie mediæ (§. CXI). Vel quod expediet, utriusque planetæ longitudo per tabulas ordinarias definiatur, ac differentia pro angulo ω assumatur, quandoquidem hic valor à vero nonnisi in minutiis discrepabit.

SECTIO VIII.

Expositio Universi Calculi quo verus Planetæ locus in orbita ob actionem reliquorum planetarum perturbatus assignatur.

§. CXV. **P**RIMA operatio in hoc consistet, ut pro quolibet planeta, à cujus actione motus planetæ propositi perturbatur, ope formularum §. LXXII & LXXVIII expositarum primo valores litterarum g , g' , g'' , &c. (litteris enim reliquis h , h' , l , l' , &c. ibidem adhibitis carere possumus), tum vero ex his porro valores litterarum A , B , C , D , &c. ex §. CVIII, & litterarum quoque Δ , a , ϵ , γ , δ , &c. ex §. CIX per calculum evolvantur: pro quo calculo recordari debemus, fractionem n obtineri, si massa planetæ perturbantis per massam solis dividatur: deinde si motus diurnus medius solis unitate exponatur, exprimet littera i motum diurnum medium planetæ perturbati, & m planetæ perturbantis. Calculus quidem pro valoribus illarum litterarum instituendus admodum est molestus, verumtamen per subsidia indicata satis exacte absolvi poterit.

§. CXVI. Statim autem ex valore A cognoscerur, quantum aphelium ab actione cujusdam planetæ promoveatur; si enim pro angulo ω ponamus 360° terminus $n \Delta \omega$ dabit motum aphelii annum, ac si hunc valorem ab actione cujuslibet planetæ deducamus, omnes conjunctim ostendent verum motum annum planetæ respectu stellarum fixarum, qui vix quicquam ab eo,

quem per observationes cognovimus, discrepare deprehenderetur. Cognito autem tam aphelii quam ipsius, planetae motu medio ad quodvis tempus propositum tam hujus planetae longitudo media quam anomalia media facile assignabitur. Statuamus ergo ejus longitudinem mediani $= \zeta$ & anomaliam mediani $= \vartheta$; tum vero excentricitas media fit $= k$.

§. CXVII. Deinde hæc anomalia media ϑ ex tabulis mediorum motuum desumpta corrigi debet per formulam §. CXI allatam, ut obtineatur anomalia media correctæ ϑ' . Vel si tabulae mediorum motuum loco anomalie mediae exhibeant locum aphelii medium, eadem correctiones signis versis ad aphelium applicari debent: hoc autem modo reperietur ipsa longitudo aphelii vera, unde hæc correctio magis est naturalis prioris anomalie illata. Quare ex longitudine aphelii media quaeratur longitudo ejus vera per hanc formulam

$$\begin{aligned} \text{Longitudo Aphelii vera} &= \text{Longitudini Aphelii mediae} \\ &+ \frac{\pi}{k} (\alpha \sin. \vartheta + \zeta \sin. (\eta - \vartheta) + \gamma \sin. \eta + \vartheta) \\ &+ \delta \sin. (2\eta - \vartheta) + \epsilon \sin. (2\eta + \vartheta); \end{aligned}$$

quæ correctio, quia per excentricitatem k est divisa satis notabilis esse potest. Tum ista Longitudo aphelii vera subtrahatur à longitudine planetae media ζ , ut obtineatur anomalia media ejus correctæ ϑ' .

§. CXVIII. Tertio in promptu esto tabula æquationum centri more solito ad excentricitatem k computata, ex qua pro anomalia media ϑ' excerpatur æquatio centri respondens quæ sit $\pm \mathcal{A}$, atque hinc reperietur Anomalia vera $= \vartheta' \pm \mathcal{A}$ quæ ob duplicem causam ab anomalia vera, quæ more solito ex tabulis æquationum colligitur nullo respectu ad perturbationes habito; discrepat, primo enim etsi ex eadem tabula desumpta est, tamen alii anomalie mediae ac vulgo respondet, ideoque

que tantumdem discrepat; deinde quia alii anomalie mediae responderet, etiam æquatio $\pm \mathcal{A}$ erit diversa. Manifestum autem est hoc posterius discrimen multo fore minus priore; cum hoc adeo eo majus evadat, quo minor fuerit excentricitas k , tum vero æquatio $\pm \mathcal{A}$ diminuatur. Etsi ergo in calculo perturbationum non adeo accurate nosse opus est anomaliam veram ν , tamen correctio anomalie mediae seu loci aphelii neutiquam negligi potest.

§. CXIX. Definita hoc modo anomalia vera ν statim locum planetae in orbita assignare poterimus, ita ut non opus habeamus ante variationem parametris & excentricitatis exquirere: quantum enim hæc variationes ad locum planetae in orbita perturbandum conferunt, id jam sumus complexi in expressione pro loco aphelii vero supra §. CI inventa. Nam quia jam valorem ipsius ν exacte expressum habemus, erit longitudo vera

$$\varphi = \nu + n \int V d\omega + \text{Const.}$$

Si ergo pro $\int V d\omega$ valorem §. CIX positum & pro ν valorem §. CX assignatum substituamus, consequemur

$$\begin{aligned} \varphi &= \text{Const.} + i(1 - k^2)^{\frac{1}{2}} \omega - i n \mathcal{A} \omega - \frac{1}{2} k \sin. \nu \\ &- \frac{1}{4} k k \sin. 2\nu - \frac{1}{3} k^3 \sin. 3\nu - \frac{n B}{2} \sin. 2\nu \\ &- \frac{n C i}{i-m} \sin. \eta - \frac{n D i}{2(i-m)} \sin. 2\eta + \frac{n E i}{i+m} \sin. (\eta - 2\nu) \\ &- \frac{n F i}{3i-m} \sin. (\eta + 2\nu) + \frac{n G i}{2m} \sin. (2\eta - 2\nu) - \frac{n H i}{2(2i-m)} \sin. (2\eta + 2\nu) \end{aligned}$$

neque igitur hic amplius inæqualitates illæ majores in forma $n \int V d\omega$ contenta aliter ingrediuntur, nisi quatenus illis ipsa anomalia vera ν jam est immutata.

§. CXX. Prima portio hujus expressionis $i \omega$ ($(1 - k^2)^{\frac{1}{2}} - n \mathcal{A}$) motum medium hujus planetae exprit de 1756.

ponit, quem ergo etiam ab actione planetarum aliquantillum perturbari manifestum est; hinc si longitudo planetæ media ponatur $= \zeta$, erit $\zeta = \text{Const.} + i(1 - k) \frac{1}{2} \omega - i n A \omega$. Deinde vidimus portionem $- 2 k \sin. \nu - \frac{1}{2} k k \sin. 2 \nu - \frac{1}{3} k^3 \sin. 3 \nu$ designare æquationem centri $\pm \mathcal{A}$ quæ in tabulis ordinariis anomalix mediæ correctæ φ' responder, dummodo hæ tabulæ excentricitati k sint iusto calculo superstructæ. Cum igitur tam longitudo media ζ quam ista æquatio $\pm \mathcal{A}$ constet, habebitur longitudo vera planetæ in sua orbita:

$$\begin{aligned} \phi &= \zeta \pm \mathcal{A} - \frac{n B}{2} \sin. 2 \nu - \frac{n C i}{i - m} \sin. \eta - \frac{n D i}{2(i - m)} \sin. 2 \eta \\ &+ \frac{n E i}{i + m} \sin. (\eta - 2 \nu) - \frac{n F i}{3 i - m} \sin. (\eta + 2 \nu) \\ &+ \frac{n G i}{2 m} \sin. (2 \eta - 2 \nu) - \frac{n H i}{2(2 i - m)} \sin. (2 \eta + 2 \nu) \end{aligned}$$

ubi portio $\zeta \pm \mathcal{A}$ exhibet longitudinem modo ordinario inventam, nisi quatenus anomalia media hic est correctæ, tum vero reliqui termini continent ceteras inæqualitates ab actione planetæ perturbantis profectas, quarum quidem portio quædam jam in ipsa æquatione centri $\pm \mathcal{A}$ ob anomaliæ mediæ correctæ comprehenditur.

§. CXXI. Actionum ergo planetæ perturbantis ad duplicem effectum perduximus, dum altero longitudo aphelii seu anomalix mediæ, altero vero ipsa longitudo perturbatur. Quia vero & prior effectus valde est parvus, uterque commode ad unum revocari poterit. Cum enim anomalix vera tantumdem impuretur quantum anomalix mediæ, si ν denotet eam ipsam anomaliam veram, quæ anomalix mediæ non correctæ seu naturali φ responder, in expressione pro vero planetæ loco inventa, loco ν scribi oportet $\nu - \frac{n}{k} (a \sin. \nu + \mathcal{C} \sin.$

$(\eta - \nu) + \gamma \sin. (\eta + \nu) + \delta \sin. (2 \eta - \nu) + \epsilon \sin. (2 \eta + \nu)$) quæ mutatio quidem in terminis minimis nullam variationem sensibilem gignit. At si jam $\pm \mathcal{A}$ denotet æquationem centri ipsi anomalix mediæ φ convenientem, quia est $\pm \mathcal{A} = - 2 k \sin. \nu - \frac{1}{2} k k \sin. 2 \nu - \frac{1}{3} k^3 \sin. 3 \nu$, in primo termino. mutatio sensibilis orietur, ideoque loco $\pm \mathcal{A}$ scribi debet

$$\begin{aligned} &\pm \mathcal{A} + n (a \sin. 2 \nu + (\mathcal{C} + \gamma) \sin. \eta + (\delta + \epsilon) \sin. 2 \eta \\ &+ \mathcal{C} \sin. (\eta - 2 \nu) + \gamma \sin. (\eta + 2 \nu) + \delta \sin. (2 \eta - 2 \nu) \\ &+ \epsilon \sin. (2 \eta + 2 \nu)) ; \end{aligned}$$

sicque jam $\pm \mathcal{A}$ denotabit æquationem centri anomalix mediæ naturali φ respondentem, & anomalia vera ν erit etiam ea quæ more solito sumitur scilicet $\nu = \varphi + \mathcal{A}$.

§. CXXII. Hinc igitur faciliorem modum adipiscimur effectum perturbationis in loco planetæ determinandi. More scilicet solito ad datum tempus colligatur anomalix mediæ φ , eique ex tabula ordinaria capiatur respondens æquatio centri $\pm \mathcal{A}$, indeque formetur anomalix vera $\nu = \varphi + \mathcal{A}$. Qua stabilita, si longitudo planetæ mediæ fuerit $= \zeta$ & η designet angulum, qui relinquitur si à longitudine planetæ perturbantis subtrahatur, habebitur longitudo planetæ perturbati verâ.

$$\begin{aligned} \phi &= \zeta \pm \mathcal{A} + n \left\{ \left(a - \frac{B}{2} \right) \sin. 2 \nu + \left(\mathcal{C} + \gamma + \frac{C i}{i - m} \right) \sin. \eta \right. \\ &\quad \left. + \left(\delta + \epsilon + \frac{D i}{2(i - m)} \right) \sin. 2 \eta \right. \\ &\quad \left. + \left(\mathcal{C} + \frac{E i}{i + m} \right) \sin. (\eta - 2 \nu) + \left(\gamma + \frac{F i}{3 i - m} \right) \sin. (\eta + 2 \nu) \right. \\ &\quad \left. + \left(\delta + \frac{G i}{2 m} \right) \sin. (2 \eta - 2 \nu) + \left(\epsilon + \frac{H i}{2(2 i - m)} \right) \sin. (2 \eta + 2 \nu) \right\} \end{aligned}$$

ubi $\zeta + \mathcal{A}$ exprimit longitudinem planetæ, quam tabulæ ordinariæ præbent, totaque perturbatio jam in terminis annexis continetur.

§. CXXIII. Hic statim observo fieri $\alpha - \frac{B}{1} = 0$, unde si ad reliquos terminos contrahendos ponatur:

$$\varphi = \zeta \pm \mathcal{A} + n B' \sin. \eta + n C' \sin. 2\eta + n D' \sin. (\eta - 2\nu) + n E' \sin. (\eta + 2\nu) + n F' \sin. (2\eta - 2\nu) + n G' \sin. (2\eta + 2\nu) + \&c.$$

per valores supra exhibitos reperiemus

$$B' = \left\{ \begin{aligned} & \frac{bb}{cc} \left(\frac{3i^3}{m(i-m)^2} - \frac{ii}{(i-m)(2i-m)} \right) + \frac{b^3}{f^3} \frac{2i^3 g'}{m(i-m)(2i-m)} \\ & - \frac{bb c}{2f^3} \left(\frac{3(2g-g'')ii}{(i-m)^2} + \frac{(6g-g'')ii}{m(i-m)} - \frac{(2g-3g'')ii}{(i-m)(2i-m)} \right) \end{aligned} \right\}$$

$$C' = \left\{ \begin{aligned} & - \frac{b^3}{f^3} \frac{i^3 g''}{(i-m)(i-2m)(3i-2m)} \\ & - \frac{bb c}{4f^3} \left(\frac{3(g'-g''')ii}{2(i-m)^2} - \frac{(3g'-g''')ii}{(i-m)(i-2m)} - \frac{(g'-3g''')ii}{(i-m)(3i-2m)} \right) \end{aligned} \right\}$$

$$D' = 0; E' = 0; F' = 0; \& G' = 0.$$

Hanc ob rem tota correctio ita contrahitur, ut tantum duobus terminis constet; sitque $\varphi = \zeta \pm \mathcal{A} + n B' \sin. \eta + n C' \sin. 2\eta$; siquidem in perturbationibus excentricitatem k rejicimus.

§. CXXIV. Distantia vera planetæ à sole x nunc quoque facile definiiri poterit; cum enim sit $x = \frac{p}{1-q \cos. \nu}$ si ponamus ut supra $p = b(1+nP)$ & $q = k+nQ$, erit ob nP & nQ minima:

$$x = \frac{b}{1-k \cos. \nu} + n b (P + Q \cos. \nu).$$

Supra autem jam valores quantitatum P & Q assignavimus, hic vero pro ν capi debet ea anomalia vera, quæ

anomalix mediæ correctæ ν' respondet: sin autem anomalia vera tabulari uti velimus, eamque littera ν indicemus, pro ν in ista formula scribere debemus

$$\nu = \frac{\pi}{k} (a \sin. \nu + \mathcal{C} \sin. (\eta - \nu) + \gamma \sin. (\eta + \nu) + \delta \sin. (2\eta - \nu) + \epsilon \sin. (2\eta + \nu));$$

ideoque pro $k \cos. \nu$ scribi oportebit:

$$k \cos. \nu + \frac{\pi}{2} (a - a \cos. 2\nu - (\mathcal{C} - \gamma) \cos. \eta + \mathcal{C} \cos. (\eta - 2\nu) + \gamma \cos. (\eta + 2\nu) - (\delta - \epsilon) \cos. 2\eta + \delta \cos. (2\eta - 2\nu) - \epsilon \cos. (2\eta + 2\nu)).$$

Hinc si ponamus $k \cos. \nu = k \cos. \nu + n R$, erit

$$x = \frac{b}{1-k \cos. \nu} + n b (P + Q \cos. \nu + R), \text{ ubi } \frac{b}{1-k \cos. \nu}$$

distantiam ex tabulis more solito erutam exprimit; neque vero plerumque operæ est pretium pro distantia hanc correctionem adhibere.

SECTIO IX.

Evolutio Inæqualitatum quibus cum linea nodorum tum inclinatio ab actione Planetarum afficitur.

§. CXXV. SUPRA in §. LXXXVII & LXXXVIII formulas exhibuimus differentiales, quibus mutatio momentanea tam in situ lineæ nodorum quam in inclinatione orbitæ planetæ perturbati ad orbitam perturbantis, quam tanquam fixam considero exprimitur. Productæ autem sunt istæ formulæ usque ad terminos excentricitate simplici & affectos, omiſſis iis, qui vel per quadratum altioreve potestatem ejusdem excentricitatis k , vel per excentricitatem orbitæ planetæ perturbantis e sunt multiplicati, quos autem si quis laborem suscipere velit eidem methodo insistendo non esset difficile insuper adjicere: neque etiam tum istarum formularum integratio majori premeretur difficultate. Verum quia actio planetarum est minima, hic adeo terminos excentricitatem k involventes rejicere licebit, sicque expressiones integrales & facilius invenientur, & multo fient simpliciores.

§. CXXVI. Quod igitur primum ad longitudinem nodi attinet, quam respectu stellarum fixarum littera π indicavimus, in ejus differentiale ingreditur angulus σ , qui denotat argumentum latitudinis $\phi - \pi$. Cum ergo hoc calculo negligamus, & differentiale ipsius $d\pi$ præ $d\phi$ sit minimum, tuto assumere licet $d\sigma = d\phi = i d\omega$, & quia porro est $d\eta = (i - m) d\omega$,

integrando obtinebimus pro longitudine lineæ nodorum:

$$\pi = \text{Const.} - \frac{nbb c}{4f^1} g' i \omega + \frac{nibb}{c c} \left(\frac{\sin. \eta}{2(i-m)} + \frac{\sin. (\eta - 2\sigma)}{2(i+m)} \right) - \frac{nibb c}{4f^1} \left\{ \frac{(2g + g'') \sin. \eta}{i-m} + \frac{(g' + g''') \sin. 2\eta}{2(i-m)} + \frac{2g \sin. (\eta - 2\sigma)}{i+m} - \frac{g' \sin. 2\sigma}{2i} + \frac{g' \sin. (2\eta - 2\sigma)}{2m} - \frac{g'' \sin. (\eta + 2\sigma)}{3i-m} \right\}$$

Hinc ergo erit longitudo media nodi = $\text{Const.} - \frac{nbb c}{4f^1} g' i \omega$, & quia g' semper est quantitas positiva, patet lineam nodorum semper regredi, & quidem singulis annis per angulum = $\frac{90^\circ nbb c}{f^1} \cdot i g'$ graduum, ponendo = 360° .

§. CXXVII. Formulam pro differentiali $\frac{d \text{tang. } G}{\text{tang. } G}$ inventam, quia etiam est valde parva, loco $\text{tang. } G$ poterimus per tangentem inclinationis mediæ multiplicare, sit igitur inclinatio media = λ , denotante G inclinationem veram, atque integrando obtinebimus

$$\frac{\text{tang. } G}{\text{tang. } \lambda} = 1 + \frac{nibb}{2cc} \left(\frac{\cos. \eta}{i-m} - \frac{\cos. (\eta - 2\sigma)}{i+m} \right) + \frac{nibb c}{4f^1} \left\{ \frac{(2g - g'') \cos. \eta}{i-m} + \frac{(g' - g''') \cos. 2\eta}{2(i-m)} - \frac{2g \cos. (\eta - 2\sigma)}{i+m} + \frac{g' \cos. 2\sigma}{2i} - \frac{g' \cos. (2\eta - 2\sigma)}{2m} - \frac{g'' \cos. (\eta + 2\sigma)}{3i-m} \right\}$$

Cum igitur inclinatio vera G minime discrepet à media λ , ponamus $G = \lambda + d\lambda$, eritque $\text{tang. } G = \text{tang. } \lambda + \frac{d\lambda}{\cos. \lambda}$, & $\frac{\text{tang. } G}{\text{tang. } \lambda} = 1 + \frac{d\lambda}{\sin. \lambda \cos. \lambda} = 1 + \frac{2 d\lambda}{\sin. 2\lambda}$, qua formula cum illa expressione collata eliciemus valorem ipsius $d\lambda$, quo substituto reperietur

$$G = \lambda + \frac{nibb \sin. 2\lambda}{4cc} \left(\frac{\cos. u}{i-m} - \frac{\cos. (u-2\sigma)}{i+m} \right) - \frac{nibbc \sin. 2\lambda}{8f^3} \left\{ \begin{aligned} &+ \frac{(2\pi - g'') \cos. u}{i-m} - \frac{2g' \cos. (u-2\sigma)}{i+m} - \frac{g' \cos. (2u-2\sigma)}{2m} \\ &+ \frac{(g' - g''') \cos. 2u}{2(i-m)} - \frac{g' \cos. 2\sigma}{2i} - \frac{g'' \cos. (u+2\sigma)}{3i-m} \end{aligned} \right\}$$

§. CXXVIII. Inæqualitates igitur istæ non solum ob fractionem minimam n sed etiam ob $\sin. 2\lambda$ erunt tam exiguæ, ut nullo modo observari queant: atque etiam inæqualitates periodicæ in lineâ nodorum vix unquam in sensus occurrant, unde in usu astronomico tuto negligi poterunt. Tantum ergo norasse sufficiet motum lineæ nodorum medium, qui continetur hac formula:

$$\pi = \text{Const.} - \frac{nbb c}{4f^3} g' i \omega$$

unde constat lineam nodorum motu uniformi contra signorum seriem recedere. Etsi enim hic motus singulis annis sit tardissimus ut percipi nequeat, tamen successione plurium annorum, quia continuo accumulatur, maxime sensibilis evadere potest. Effectus autem qui inde in phænomena Astronomica redundat, in hoc potissimum cernetur, quod si pro planeta perturbato terra accipiat, latitudo stellarum fixarum aliquantillum immutetur, qui effectus propterea imprimis meretur, ut accuratius evolvarur.

§. CXXIX. Ista autem latitudinis mutatio pendebit à longitudine cujusque stellæ fixæ ratione nodorum: Posita enim longitudine nodi ascendantis terræ super orbita planetæ perturbantis $= \pi$, quæ convenit cum longitudine nodi descendantis ejusdem planetæ super ecliptica, si longitudo cujuspiam stellæ fixæ fuerit $= \pi$, ejus latitudo si fuerit borealis post tempus, quo sol arcum ω absolvit, diminuetur particula

$$= \frac{nbb c}{4f^3}$$

$= \frac{nbb c}{4f^3} g' i \omega \sin. \lambda$, sin autem latitudo fuerit australis tantundem augebitur. Contrarium eveniet si longitudo stellæ fuerit $180^\circ + \pi$, tum enim eodem tempore, cui solis motus ω respondet, ejus latitudo si fuerit borealis

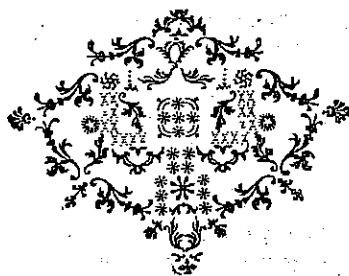
augebitur particula $\frac{nbb c}{4f^3} g' i \omega \sin. \lambda$, sin autem sit australis tantundem diminuetur. At si longitudo stellæ 90° distet à nodis tum ejus latitudo nullam patietur mutationem. In genere autem si longitudo stellæ fixæ fuerit $= \xi$, eodem tempore ejus latitudo si fuerit borealis diminuetur particula $= \frac{nbb c}{4f^3} g' i \omega \sin. \lambda \cos. (\xi - \pi)$ sin autem latitudo sit australis tantundem augebitur.

§. CXXX. Maxime igitur notabiles effectus, qui ab actione planetarum in terram exercentur, sunt primo ista exigua mutatio in latitudine stellarum fixarum, quæ autem cum observationibus verustis circa latitudinem stellarum fixarum institutis minus fidere liceat, utrum veritati sit conformis? non tam facile explorari potest. Interim tamen studiosa collatio veterum observationum cum recentioribus vix dubitare sinit, quin in quibus stellis fixis latitudo parumper sit immutata, quod phænomenum sine dubio actioni planetarum est tribuendum. Deinde maxime conspicuus effectus cernitur in motu aphelii, cujus consensus cum veritate facillime explorari potest, quandoquidem ex observationibus certum est, aphelium terræ quotannis per spatium $1''$ circiter promoveri; similique modo motus apheliorum in reliquis planetis ab eorum actione mutua oriundus cum observationibus comparari poterit. Reliqui effectus in plerisque planetis minus perceptibiles consistunt

Prix de 1756.

N

in mutatione excentricitatis, in inæqualitatibus periodicis loci apheliorum, unde anomalia media afficitur ac denique in variatione parametri orbitarum; quibus cognitis, loca planetarum per præcepta vulgaria Astronomica facile assignari poterunt.

PARS ALTERA

*Continens Applicationem Theoriæ ad motum
Terræ ejusque perturbationes ab actione
reliquorum Planetarum oriundas.*

I. IN parte superiori Theoriam actionis planetarum mutux ita in genere constitui, ut ex ea inæqualitates cujusque planetæ, quæ ejus motui ab actione reliquorum planetarum inducuntur, definiri atque assignari queant. Quas inæqualitates ita ad commodum calculi astronomici traduxi, ut pateat, quantum primo latus rectum seu parameter orbitæ, tum vero excentricitas, tertio locus aphelii, & quarto positio plani, quod orbita in cælo occupat, quovis tempore immutetur. Cognitis enim his variationibus, manifesto apparebit, quantum motus planetæ quovis tempore à regulis Keplerianis recedere, & quales correctiones Tabulis consuetis adhiberi debeant, ut ad quodvis tempus verus planetæ locus in cælo assignari queat.

2. Labor autem foret nimis operosus, limitesque huic dissertationi præfixos longe excederet, si hanc Theoriam ad singulos planetas accommodare vellem. Ipsa quoque Illustrissima Academia Regia tam prolixum opus non requirit, dum postquam Theoria perturbationum solide fuerit stabilita ejus applicationem tantum ad motum Terræ exigit: cujus præcepto morem gesturus

cunctas perturbaciones, quibus terra in motu suo ob actionem reliquorum planetarum est obnoxia, data opera determinabo. Ex hac aurem applicatione facile perspicietur, quomodo per eandem Theoriam & reliquorum planetarum omnium perturbaciones, quas sibi mutuo induunt, definiri oporteat.

3. Ad motum autem terræ perturbandum reliqui planetæ omnes concurrunt, singulorumque effectus secundum præcepta superiora seorsim investigari conveniet, quod opus pro singulis simili calculo absolvetur. Quoniam igitur terram in locum planetæ perturbati constituimus, littera i perpetuo unitatem denotabit: atque ex tabulis solaribus pro ejus excentricitate media assumemus $k = 0,0168$. Quanquam enim cunctis inæqualitatibus rite determinatis demum verum valorem excentricitatis mediæ k definire licet, tamen in ipsa harum inæqualitatum investigatione valore ipsius k proxime vero tuto uti poterimus, quandoquidem hic minimas aberraciones merito negligimus. Interim valor $k = 0,0168$ tam prope ad veritatem accedere videtur, ut error nullius certe sit momenti. Habebimus, igitur constanter $i = 1$ & $k = 0,0168$, neque quicquam præterea ex terræ theoria repeti est necesse, propterea quod non tam quantitas absoluta ejus parametri quam ejus ratio ad parametrum cujusque alterius planetæ in computum ingreditur.

4. Quicumque planetarum pro perturbante assumitur, ejus primum vim absolutam, seu rationem ejus massæ ad massam Solis nosse oportet, quam rationem littera n indicavimus. Ex phænomenis quidem Satellitum Newtonus conclusit, si Saturnus sit planeta perturbans fore $n = \frac{1}{3011}$, sin autem sit Jupiter esse $n = \frac{1}{1067}$; pro reliquis autem planetis, quoniam Satellitibus destituuntur, valor fractionis n ex phænomenis determinari ne-

quit. Ersi autem Mars & Venus ratione voluminis terræ sunt minores, fortasse ob majorem densitatem ratione massæ non multum discrepant, foretque ergo pro illis $n = \frac{1}{170000}$, pro Marte tamen hanc fractionem ob celeb. Moanierii observationes notabiliter imminuere vellem, ut esset quasi $n = \frac{1}{2000000}$, nullumque est dubium, quin pro Mercurio hæc fractio multo minor sit accipienda forsitan $n = \frac{1}{10000000}$. Verum ex ipsa quantitate effectuum forte hæc accuratius definire licebit.

5. Porro pro quovis planeta nosse oportet motum medium seu rationem anguli, dato tempore circa solem descripti ad motum medium solis pro eodem tempore. Hanc rationem littera m indicavimus, unde tabulas astronomicas consulentes reperiemus

pro Saturno	$m = \frac{2}{59} = 0,0339$
pro Jove	$m = \frac{7}{81} = 0,0843$
pro Marte	$m = \frac{42}{79} = 0,5316$
pro Venere	$m = \frac{11}{8} = 1,6250$
pro Mercurio	$m = \frac{117}{31} = 4,2515$

Excentricitate horum planetarum littera e indicata non erit opus, siquidem vidimus perturbaciones inde pendentes tam prodire exiguas, ut præ reliquis facile rejici queant. Saltem in hac applicatione ejus rationem non habebimus, etiamsi in Theoria non sit neglecta; propterea quod ad motum apogei medium nihil plane confert.

6. Cum igitur sit $m \frac{a \vee a}{c \vee c} = \frac{b \vee b}{c \vee c}$ ob $a = b$, hinc reliquas expressiones, quæ in calculum ingrediuntur, determinare poterimus.

$$\text{Sic erit } \frac{b \ddot{b}}{c \ddot{c}} = \sqrt[3]{m^4}, \quad \frac{b \dot{b}}{f \dot{f}} = \frac{\sqrt[3]{m^4}}{1 + \sqrt[3]{m^4}}, \quad \frac{c \dot{c}}{f \dot{f}} = \frac{1}{1 + \sqrt[3]{m^4}}.$$

$$\text{hincque } \frac{b}{f^3} = \frac{m m}{(1 + \sqrt[3]{m^4})^{\frac{1}{2}}}; \quad \frac{b b c}{f^3} = \frac{\sqrt[3]{m^4}}{(1 + \sqrt[3]{m^4})^{\frac{1}{2}}}$$

Tum etiam hinc elicientur valores numerorum μ & ν supra (§. LXXVII) introductorum, eritque:

$$\mu = \frac{2 b c}{f f} = \frac{2 \sqrt[3]{m m}}{1 + \sqrt[3]{m^4}}; \quad \&c$$

$$\nu = \frac{c c - b b}{f f} = \frac{1 - \sqrt[3]{m^4}}{1 + \sqrt[3]{m^4}}.$$

Ex his autem neglecta excentricitate e habemus:

$$\frac{1}{r} = \frac{1}{f} (1 - \frac{1}{2} (1 - \nu) k \cos. \nu) = \frac{1}{f} (1 - \frac{3 \sqrt[3]{m^4}}{1 + \sqrt[3]{m^4}} k \cos. \nu),$$

$$s = \mu (1 + \nu k \cos. \nu); \quad s s = \mu^2 (1 + 2 \nu k \cos. \nu) \&c.$$

$$s^3 = \mu^3 (1 + 3 \nu k \cos. \nu) \&c.$$

$$\text{atque } 1 - s s = \nu \nu - 2 \mu \mu \nu k \cos. \nu, \quad \&c$$

$$\frac{1}{1 - s s} = \frac{1}{\nu^2} + \frac{2 \mu \mu k \cos. \nu}{\nu^3}.$$

7. Jam præcipuus labor in computo litterarum g , h , g' , h' , &c. consistet, pro quibus primum ex §. LXXII valores expressionum

$$P (1 - s s); \quad \frac{1}{2} Q (1 - s s); \quad \frac{1}{2} R (1 - s s); \quad \frac{1}{2} S (1 - s s) \&c.$$

hincque ipsæ hæ litteræ P , Q , R , S , &c. colligi debent. Quæ singulæ cum habituræ sint formam $A + B k \cos. \nu$, erit porro

$$g + h k \cos. \nu = P (1 - \frac{1}{2} (1 - \nu) k \cos. \nu)$$

$$g' + h' k \cos. \nu = Q s (1 - \frac{1}{2} (1 - \nu) k \cos. \nu)$$

$$g'' + h'' k \cos. \nu = R s^2 (1 - \frac{1}{2} (1 - \nu) k \cos. \nu)$$

$$g''' + h''' k \cos. \nu = S s^3 (1 - \frac{1}{2} (1 - \nu) k \cos. \nu)$$

&c.

quoniam excentricitatem e , ac proinde numeros independentes l , l' , l'' , &c. negligimus. Negligimus verò etiã terminos quadratum k^2 ejusque altiores potestates involventes, unde calculus in numeris satis expedite absolvi poterit. Atque hoc modo omnia elementa, quæ ad perturbationes motus in orbita inveniendas spectant, erunt cognita.

8. Denique vero quod ad variationem plani orbitæ attinet id pro quovis planeta perturbante ad planum ejus orbitæ, quæ saltem ad tempus ut fixa spectatur, est relatum. Ex tabulis autem Astronomicis colligimus pro An. 1750.

Si orbita terræ referatur ad	Esse longitudinem nodi ascendentis	Inclinationem orbitæ
Orbitam Saturni	9 ⁵ , 21 ⁰ , 20', 6"	2 ⁰ , 30', 10"
Orbitam Jovis	9, 8, 15, 50,	1, 19, 10
Orbitam Martis	7, 17, 56, 22,	1, 51, 0
Orbitam Veneris	8, 14, 23, 43,	3, 23, 20
Orbitam Mercurii	7, 18, 29, 0,	6, 59, 20

His igitur notatis perturbationes, quas quilibet planeta in motu terra producit, per calculum numericum investigemus, unde quantum Theoria cum veritate consentiat, facile erit judicare.

I.

Investigatio inæqualitatum motus Terræ ab actione Saturni oriundarum.

9. PRIMUM igitur Saturnus locum teneat planetæ perturbantis, atque ut vidimus pro eo habemus

$$n = \frac{1}{3021} \text{ \& } m = 0,0339,$$

\& quantitates hinc derivatas cum suis logarithmis:

$$\begin{aligned} \frac{b}{c} &= 0,01097 & l \frac{b}{c} &= 8,040266 \\ \frac{b^2}{f^2} &= 0,00114 & l \frac{b^2}{f^2} &= 7,055293 \\ \frac{b^2 c}{f^2} &= 0,01079 & l \frac{b^2 c}{f^2} &= 8,033159 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \mu &= 0,2072; & l \mu &= 9,316425; & \mu v &= 0,2027 \\ \mu^2 &= 0,0429; & l \mu^2 &= 8,632850; & \mu^2 v &= 0,0420 \\ \mu^3 &= 0,0089; & l \mu^3 &= 7,949275; & \mu^3 v &= 0,0087 \\ \mu^4 &= 0,0018; & l \mu^4 &= 7,265700; & \mu^4 v &= 0,0018 \\ v &= 0,9783; & l v &= 9,990465; & 1-v &= 0,0217 \\ \frac{1}{v} &= 1,0449; & l \frac{1}{v} &= 0,019070; & \frac{\mu}{v} &= 0,0459 \end{aligned}$$

10. Ex his valoribus formabimus sequentes

$$\begin{aligned} \frac{f^2}{v} &= 1 - \frac{3}{2}(1-v)k \cos. v = 1 - 0,0326 k \cos. v \\ s &= 0,2072 + 0,2017 k \cos. v \\ s^2 &= 0,0429 + 0,0840 k \cos. v \\ s^3 &= 0,0089 + 0,0261 k \cos. v \\ s^4 &= 0,0018 + 0,0071 k \cos. v \\ s^5 &= 0,0003 + 0,0017 k \cos. v \\ s^6 &= 0,0001 + 0,0003 k \cos. v \end{aligned}$$

Tum

Tum vero $\frac{1}{1-v} = 1,0449 + 0,0918 k \cos. v$, unde valores $P(1-s)$; $\frac{1}{2} Q(1-s)$; $\frac{1}{2} R(1-s)$, \&c. colliguntur

$$\begin{aligned} P(1-s) &= 0,99729 - 0,00535 k \cos. v \\ \frac{1}{2} Q(1-s) &= 0,75307 + 0,00609 k \cos. v \\ \frac{1}{2} R(1-s) &= 0,47518 + 0,01283 k \cos. v \\ \frac{1}{2} S(1-s) &= 0,28004 + 0,01326 k \cos. v \end{aligned}$$

11. Ex his deducitur:

$$\begin{aligned} P &= 1,0421 + 0,0859 k \cos. v; \text{ hinc} \\ Q &= 1,5746 + 0,1512 k \cos. v; & Qs &= 0,3257 + 0,3500 k \cos. v \\ R &= 0,9930 + 0,1140 k \cos. v; & Rs &= 0,0425 + 0,0877 k \cos. v \\ S &= 0,5852 + 0,0790 k \cos. v; & Ss &= 0,0052 + 0,0161 k \cos. v \end{aligned}$$

multiplicentur jam hæ formulæ per $1 - 0,0326 k \cos. v$, indeque pro litteris $g, h, g', h', g'', h'', \&c.$ sequentes obtrinebuntur valores:

$$\begin{aligned} g &= 1,0421; & h &= 0,0519 \\ g' &= 0,3257; & h' &= 0,3394 \\ g'' &= 0,0425; & h'' &= 0,0863 \\ g''' &= 0,0052; & h''' &= 0,0159 \end{aligned}$$

\&c.

qui per se tantopere decrefcunt, ut circa convergentiam seriei in quam supra terminum $\frac{1}{2}$ transformavimus nullum dubium superesse possit.

12. His valoribus inventis inquiramus primo in motum aphelii terræ, quatenus ab actione Saturni afficitur, \& quoniam per (101) tempore quo Sol motu medio conficit angulum ω , aphelium terræ respectu stellarum fixarum promovetur per spatium

$$\frac{n b b c}{4 f^2} (2 g' + h') \omega - \frac{n b^2}{2 f^2} (3 g + h) \omega, \text{ ob}$$

Prix de 1756.

O

$$\frac{b b c}{4 f^3} = 0,001698; \quad 2 g' + h' = 0,9908, \text{ crit}$$

$$\frac{b b c}{4 f^3} (2 g' + h') = 0,001673;$$

$$\frac{b^3}{2 f^3} = 0,000570; \quad 3 g + h = 3,1782, \text{ crit}$$

$$\frac{b^3}{2 f^3} (3 g + h) = 0,001811.$$

Hinc isto tempore aphelium proferetur per spatium

$$0,000862 n \omega = \frac{0,000862 \omega}{3021}, \text{ ob } n = \frac{1}{3021}.$$

Tempore ergo unius anni, quo $\omega = 360^\circ = 129600''$, aphelium terræ à Saturno propellitur per spatium $= 0,370'' = 22'''$, ideoque tempore 100 annorum per spatium $= 37''$, si ergo terra tantum à Saturno perturbaretur, aphelium respectu stellarum fixarum promoveretur:

Tempore unius anni per spatium $22'''$,

Tempore 100 annorum per spatium $37''$.

13. Hinc ad quodvis tempus longitudo media aphelii terræ innotescit, quæ autem porro per inæqualitates periodicas corrigi debet. Pendent autem eæ à duobus angulis η & ν , quorum ille η habetur si longitudo Saturni θ à longitudine terræ ϕ subtrahatur, hic vero ν denotat anomaliam terræ veram. Cum igitur sit $\frac{b b c}{12 c c} = 0,005485$; & $m = 0,0339$, hinc $2i - m = 1,9661$; $i - 2m = 0,9322$, & $3i - 2m = 2,9322$, ob $n = \frac{1}{3021}$ & $k = 0,0168$, formula pro motu aphelii (§. CI) inventa ad angulos reducta dabit:

Longitudo Aphelii vera = Longitudini aphelii mediæ

$$+ 1973'' \sin. (\eta - \nu) + 11'' \sin. (\eta + \nu) \\ - 5'' \sin. \nu + 22'' \sin. (\eta - \nu) - \frac{1}{2} \sin. (\eta + \nu)$$

$$+ 7'' \sin. \nu - 2010'' \sin. (\eta - \nu) - 11'' \sin. (\eta + \nu)$$

$$+ 12'' \sin. (2\eta - \nu) - 1'' \sin. (2\eta + \nu);$$

unde patet has inæqualitates tantum non se mutuo destruere dum eæ reducuntur ad

$$+ 2'' \sin. \nu - 15'' \sin. (\eta - \nu) + 12'' \sin. (2\eta - \nu),$$

quare dum nunquam ad dimidium minutum assurgunt, turo negligi possunt; ita ut sufficiat effectum in motu aphelii medio notasse.

14. Variationes, quæ ab actione Saturni excentricitati & parametro inducuntur, tam sunt exiguæ ut omnino sentiri nequeant. Neque vero etiam has inæqualitates evoluisse est opus, cum quoniam sunt minimæ, supra (§. CXXIII) effectum inde in locum terræ redundantem exprefferimus, sumta scilicet æquatione, quæ secundum tabulas ordinarias anomaliam mediæ convenit, quæ sit $= \pm \mathcal{A}$, & posita longitudine terræ mediæ $= \zeta$, vidimus fore longitudinem ejus veram

$$\phi = \zeta \pm \mathcal{A} + n B' \sin. \eta + n C' \sin. 2\eta.$$

Ibidem autem valores litterarum B' & C' dedimus, ex quibus hos coëfficientes in minutis secundis colligimus:

$$n B' = -\frac{1}{2}'' , \text{ \& } n C' = 0;$$

unde patet longitudinem terræ regulis ordinariis computatam nullam sensibilem alterationem ab actione Saturni pati, cum ea vix dimidio minuto secundo mutari possit. Pro orbita igitur terræ nil aliud relinquitur, nisi exigua illa aphelii terræ promotio, cujus effectus post integrum seculum demum ad $37''$ exsurgit.

15. Tantum ergo superest, ut in mutationem plani, in quo orbita terræ versatur, inquiremus; à Saturno autem linea nodorum, seu intersectio orbitarum terræ & Saturni contra signorum ordinem removebitur tem-

pore quo sol motu medio angulum ω absolvit per spatium $= \frac{nbbc}{4f^3} \cdot g' \omega = \frac{a}{3438000}$. Hinc ergo singulis an-

nis linea nodorum super orbita Saturni regredietur per $0,377''$, seu $22'''$, sæculo autem elapso hic motus erit quasi $38''$. Inæqualitates periodicas, quibus locus nodi afficitur, quia nullius plane sunt momenti, hic non evolvo, multoque minus eas, quibus in genere inclinatio turbari est inventa: illæ enim nunquam ad minutum secundum, hæ vero ne ad tertium quidem assurgere reperientur. Si ergo terra à solo Saturno perturbatur, linea nodorum terræ super orbita Saturni retroveretur

Tempore unius anni per spatium $22'''$,

Tempore unius seculi per spatium $38''$,

qui ergo motus motui aphelii proxime est æqualis.

16. Phænomena, quæ hinc in latitudinem stellarum fixarum fluunt, ita se habebunt. Cum sit inclinatio orbitæ terræ ad orbitam Saturni $\lambda = 2^\circ, 30', 10''$, erit pro tempore unius anni $\frac{nbbc}{4f^3} \cdot g' \cdot \sin \lambda = 0,0164''$. Hinc stellarum fixarum, quarum longitudo est $9^\circ, 21'$, vel $3^\circ, 21'$, latitudo tempore unius anni mutabitur fere uno minuto tertio. Seculo autem elapso, mutatio latitudinis ita se habebit:

Si longitudo stellæ sit $9^\circ, 21'$ circiter

ejus latitudo $\left\{ \begin{array}{l} \text{decrescit} \\ \text{crescit} \end{array} \right\} 1'', 38'''$ si latitudo fuerit $\left\{ \begin{array}{l} \text{borealis} \\ \text{australis} \end{array} \right\}$

At si longitudo stellæ sit $3^\circ, 21'$ circiter

ejus latitudo $\left\{ \begin{array}{l} \text{crescit} \\ \text{decrescit} \end{array} \right\} 1'', 38'''$ si latitudo fuerit $\left\{ \begin{array}{l} \text{borealis} \\ \text{australis} \end{array} \right\}$

Hujusmodi ergo stellarum fixarum latitudo intervallo decem seculorum mutari potuit $16''$, $24''$, idque ob solam actionem Saturni.

II.

Investigatio inæqualitatum Terræ ab actione Jovis oriundarum.

17. COLLOCATO jam Jove in locum planetæ perturbantis habebimus

$$n = \frac{1}{1067}, \text{ \& } m = 0,0843;$$

indeque quantitates derivatas cum logarithmis subscriptis

$$\frac{bb}{cc} = 0,036964; \quad \frac{b'}{f_1} = 0,006730; \quad \frac{bbc}{f_1} = 0,035004 \\ 8,567770; \quad 7,828010; \quad 8,544124$$

Porro erit $\mu = 0,37081$ & $\nu = 0,97871$, hincque

$$s = 0,37081 + 0,34437 k \cos. \nu; \\ 9,569151 \quad 9,537029$$

$$s^2 = 0,13750 + 0,25539 k \cos. \nu; \\ 6,138302 \quad 9,407210$$

$$s^3 = 0,05099 + 0,14206 k \cos. \nu; \\ 8,707453 \quad 9,152452$$

$$s^4 = 0,01891 + 0,07023 k \cos. \nu; \\ 8,276604 \quad 8,846542$$

$$s^5 = 0,00701 + 0,03255 k \cos. \nu; \\ 7,845755 \quad 8,512603$$

$$s^6 = 0,00260 + 0,01449 k \cos. \nu; \\ 7,414906 \quad 8,160935$$

$$s^7 = 0,00096 + 0,00627 k \cos. \nu; \\ 6,985057 \quad 7,797033$$

110 INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

$$s^8 = 0,00036 + 0,00266 k \cos. v;$$

$$6,553208 \quad 7,424176$$

$$s^9 = 0,00013 + 0,00111 k \cos. v;$$

$$6,122359 \quad 7,044479$$

$$s^{10} = 0,00005 + 0,00046 k \cos. v;$$

$$5,691510 \quad 6,659388$$

$$\frac{1}{1-s} = 1,15943 + 0,34332 k \cos. v;$$

$$0,064244 \quad 9,535698$$

$$\frac{f}{r} = 1 - 0,10694 k \cos. v;$$

$$9,029140$$

18. Ex his jam calculo secundum (§. LXXII) subducto invenitur

$$P(1-s) = 0,991111 - 0,017094 k \cos. v;$$

$$9,996122 \quad 8,232844$$

$$Qs(1-s) = 0,563774 + 0,538394 k \cos. v;$$

$$9,751105 \quad 9,731100$$

$$Rs^4(1-s) = 0,134856 + 0,262368 k \cos. v;$$

$$9,129870 \quad 9,418910$$

$$Ss(1-s) = 0,030176 + 0,088736 k \cos. v;$$

$$8,479118 \quad 8,948100$$

hasque formulas primum per $\frac{1}{1-s}$ deinde per $\frac{f}{r}$ multiplicari oportet, hoc est conjunctim per

$$1,15943 + 0,21933 k \cos. v;$$

$$0,064244 \quad 9,341098$$

unde prodeant formæ $g + h k \cos. v$. Facta igitur multiplicatione reperietur:

$$g = 1,14912; \quad h = 0,19756;$$

$$g' = 0,65366; \quad h' = 0,74788;$$

$$g'' = 0,15636; \quad h'' = 0,33378;$$

$$g''' = 0,03498; \quad h''' = 0,10950;$$

MOTUS PLANETARUM. 111

19. Hinc pro motu aphelii terræ medio erit

$$2g' + h' = 2,05520; \quad 3g + h = 3,64492$$

$$\frac{666}{471}(2g' + h') = 0,017985; \quad \frac{66}{271}(3g + h) = 0,012265;$$

unde tempore, quo sol motu medio angulum ω conficit, aphelium terræ promovetur per spatium

$$0,005720 n \omega = \frac{1}{186518}, \text{ ob } n = \frac{1}{1067}.$$

Ponamus jam $\omega = 360^\circ = 1296000''$, ut obtineamus aphelii motum annum, qui prodibit $= 6'', 95 = 6'', 57'''$; & motus secularis $= 695'' = 11', 35''$. Quare si terra tantum à Jove perturbaretur, aphelium ejus respectu stellarum fixarum promoveretur

Tempore unius anni per spatium $6'', 57'''$,

Tempore centum annorum per spatium $11', 35''$.

Saturnus igitur & Jupiter conjunctim imprimunt aphelio terræ motum annum $7'', 19'''$. Revera autem quotannis promoveri observatur per spatium $11''$ circiter.

20. Omisiss mutationibus, quæ excentricitatem & parametrum afficiunt, quæramus statim correctionem, quam locus terræ in orbita exigit, ac pro coefficientibus B' & C' (§. CXVIII) obtinemus valores sequentes:

$$B' = -0,03650; \quad C' = +0,01381.$$

Quare si n jam denotet angulum, qui oritur, si longitudo Jovis à longitudine terræ subtrahatur, longitudo terræ per tabulas solito more computatas sequentem correctionem recipere debet:

$$-7'', 06 \sin. n + 2'', 67 \sin. 2n;$$

quæ ergo nunquam ad decem minuta secunda exsurgere potest. Verumtamen hæ correctiones maximi sunt momenti, quandoquidem Theoria motus solis jam ad tantam perfectionem est perducta, ut in calculo vix unum minutum secundum negligere fas sit. Deinde cum Luna

III. INVESTIGATIO PERTURBATIONUM

fore tantumdem motum terræ perturbare sit inventa; neuter effectus per observationes rite comprobari potest, nisi utriusque vera quantitas per Theoriam sit explorata.

21. Motus lineæ nodorum motui aphelii tam exacte æqualisprehenditur, ut differentia vix ad partes millionesimas ascendat, discrimen autem in hoc versatur, quod aphelium secundum signorum ordinem progreditur, dum nodi motum retrogradum tenent. Motus igitur hujus lineæ nodorum ita est comparatus ut retrogrediatur

Tempore unius anni per spatium $6'', 57''$,

Tempore 100 annorum per spatium $11', 35''$.

Vicissim ergo lineæ nodorum orbitæ Jovis ad eclipticam relatæ tanto motu retrogredietur, quatenus ipsa terra actioni Jovis est subjecta: qui effectus probe distingui debet ab eo, quem reliqui planetæ actione sua immediate in Jovem exerunt, unde peculiaris lineæ nodorum Jovis motus oritur non pendens à mobilitate plani eclipticæ. Ex quo intelligitur motum observatum nodorum cujusque planetæ esse effectum mixtum partim ex mobilitate ejus propriæ orbitæ partim vero ex mobilitate ipsius eclipticæ oriundum, qui propterea modo magis rationalis definiatur, si orbitæ planetarum non cum plano eclipticæ, utpote mobili, verum cum plano respectu stellarum fixo, veluti forsitan cum plano æquatoris solis comparentur.

22. Seorsim autem hæc mobilitas orbitæ terræ ab actione Jovis profecta sentiri debet in latitudine stellarum fixarum, quæ inde variabilis reddetur. Maximam verò mutationem subibunt ex stellæ fixæ, quarum longitudo in nodos orbitæ Jovis incidit, & quæ est vel 95° , 8° , vel 31° , 8° ; hæcque maxima mutatio ob inclinationem orbitæ Jovis $= 1^\circ$, $19'$, $10''$ singulis annis valebit $0''$,

MOTUS PLANETARUM.

III 3

$0''$, $16'' = 9''$, singulisque seculis $16''$; quæ propterea elapso quovis seculo ita se habebit:

Si longitudo stellæ sit 95° , 8°

ejus latitudo $\begin{cases} \text{decrescit} \\ \text{crescit} \end{cases} 16''$ si latitudo fuerit $\begin{cases} \text{borealis} \\ \text{australis} \end{cases}$

At si longitudo stellæ sit 31° , 8°

ejus latitudo $\begin{cases} \text{crescit} \\ \text{decrescit} \end{cases} 16''$ si latitudo fuerit $\begin{cases} \text{borealis} \\ \text{australis} \end{cases}$

pro reliquis stellis fixis hæc mutatio secularis in latitudine diminui debet in ratione sinus totius ad cosinum differentię longitudinis stellæ ab his duobus limitibus.

Prix de 1756.

P